

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Mirabilis Vita Venerabilis Virginis Marinæ De Escobar Vallisoletanæ

Deprompta ex ijs, quæ ipsamet jussu Patrum suorum Spiritualium
consignavit

Secvnda Pars Mirabilis Vitæ Venerabilis Virginis Marinæ De Escobar

Puente, Luis de la

Pragæ, 1688

Liber Tertius. Felix hujus Virginis obitus, gloriosæ ejusdem exequiæ, &
miracula, quæ Deus per illam patravit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38666

LIBER TERTIUS.

Felix hujus Virginis obitus, gloriosæ
ejusdem exequiæ, & miracula, quæ
DEUS per illam patravit.

*O*mnium naturæ humanæ sollicitudo oritur ex incertitudine, qualem habitura sit finem, cum alioquin sit certissima, hunc aliquando ad-venturum. Quævis anima, in qua non omne rationis lumen est extinctum, angitur curâ, qualis futura sit mors, & quomodo fatalem tot, tamq̃ diversis vitæ casibus terminum impositura. Tota hæc cogitationum caterva equuleus iste meticulosarum imaginationum, incomparabiliter vehementius torquet animas Christianas, quibus non solum humana lumen rationis, verum etiam lucerna Fidei divina magis sollicitum & anxium reddunt hunc metum, frequentiore & vigilantiore excitant hanc reminiscenciam: Anima Catholica, cui non incutitur timor cogitanti, quale sit futurum illud momentum, ex quo tota dependet eternitas, vel ferreos habet affectus, vel rationem in abyſſo tenebrarum sepultam. Quocirca magnus DEUS & Dominus noster, cujus immensa clementia nullam nostram miseriam cujuscumque remedij destituit solatio, nobis in obscuro tot dubiorum bivio semitam reliquit lucidissimam, cui insistentes (quanquam non semper infallibiliter) plerumque conjicimus, qualis, & quis sit futurus terminus noster. Dedit nobis vitam pro indice mortis. Est hæc effectus illius; moriemur bene vel malè, prout vixerimus. Qui hætenus heroicas legit virtutes, quibus vitam suam nostra Sancta Virgo Marina adoravit, clarè potuerit colligere, qualis esset mortis ipsius futura sanctitas & felicitas. Hujus triumpho, gloria ejusdem exequiarum, impendetur tertius iste liber. Addam nonnulla miracula, quæ per hanc suam Sponsam patrata sunt à DEO, attestantur persone fide dignæ ac jurata: quibus non adstruo plura fidei, neque majorem attribuo auctoritatem eâ, quam in hujusmodi materiâ Christiana exposcat pietas, & veracitas humana, donec ab infallibili Apostolica Sedis Romana judicio examinentur & approbentur, atque sic in justissimo reponantur statu, qui ipsis conveniet.

CAPUT I.

CAPUT I.

Nonnullæ revelationes, quas hæc Virgo habuit de suo obitu, postremis vitæ suæ annis.

IN sine prima huius historia, nobis Venerabilis P. Ludovicus de Ponte scriptas reliquit nonnullas revelationes, quas Venerabilis Marina de suo felici obitu habuit eo tempore, quo dictus Sanctus Pater cum illa est versatus: quomodo nempe in ipso, & in gloriosa ejus sepultura, atque exequiis, conspicendus esset, loco funebri pompa, apparatus triumphalis. Quod totum, non ex decem, aut viginti hominum relatione, sed testimonio universa nobilis, & populosa civitatis Vallisoletanæ triumphum illum spectantis, fuit ad amissim completum, quem admodum sequenti capite apparebit. In hoc referam alias revelationes, quas hæc Virgo à Deo habuit postremis novem annis, quibus suo Ven. Conscientia arbitrio supervixit. In quadam igitur charta, quæ anno sexcentesimo vigesimo sexto, decimâ quintâ Januarij, fuit scripta, sic ait.

Dignatus est mihi Deus, præterlapsis his festis, manifestare magnitudinem eorum mysteriorum, usqueadeo meum spiritum elevando, ut ipso immerso in illud incomprehensibile Esse Dei, penitus mihi fuerim erepta, remanente meo spiritu in ea divina caligine, de qua sum aliàs locuta. Postquam sic fuissem aliquot diebus constituta, feriâ quintâ manè, decimâ quintâ huius mensis, mihi Deus spectandam exhibuit meam animam in specie gratiosissimæ aviculæ, quæ svavi & celeri motu descendebat ex cælo, atque perveniens ad locum, in quo eram, insidensque meo pectori, defixit rostrum in meo corde cum tanta vehementia, ut ipsum quoque cor carneum senserit dolorem. Hæsit illic modicum, & subito me eodem modo arreptam (operante id Deo per suam admirabilem potentiam) sustulit usque ad cælum, collocando me coram Beatissima Trinitate. Ibi vidi meum corpus exanimè, atque tanquam tale expansum in pa-

vimento illius cæli. Interea venerunt quidam Angeli Dei, & cooperuerunt illud panno cæruleo, referto stellis aureis, tantopere collucentibus, ut splendoris repercussus pertingeret usque ad Deum. Meus spiritus in prædicta specie illius gratiosæ aviculæ redijt ad locum, unde venerat, immergens se in abyssu incomprehensibili sui Dei. Angeli continuo inceperunt canere quosdam psalmos, & videbantur mihi non esse, qui cani solent in exequiis, sed alij usitati in solennitate & festo.

Expleto hoc officio accesserunt ad me isti mei Domini Angeli, qui mihi semper assistunt, & ablato illo panno me elevarunt, non omnino, sed ita ut erecta sederem in eodem loco, in quo fueram. Inde me duxerunt ad quandam altum, & splendidum thronum magni & admirabilis pretij, ut cum nulla re hujus mundi possit comparari. Ibi me deprehendi esse vestitam pretiosis ijs ornamentis, quæ aliàs recensui. Tum mea anima, tanquam sibi restituta, advertit, ubinam esset, atque illa pompa me tanto affectu pudore, ut me ex eo throno voluissem præcipitare: siquidem illuminata à Deo clarissimè cognoscebam meam propriam vilitatem, multos meos defectus ac miseras, & comparans hæc omnia cum gloria, in qua præter meum meritum eram constituta, non poteram sustinere tantam discrepantiam. Summus tamen ille Dominus, qui propter tam magnam suam misericordiam beneficia beneficijs accumulabat, ad me venit, & circumdantibus me tribus Divinis Personis, Divinus Spiritus mihi dixit quædam amabilissima verba, attingensque me suâ potenti manu, acsi demonstraret sacra signa, quæ habeo impressa pedibus, manibus & lateri, ostendebat, sibi ea placere. Verba fuerunt, quæ aliàs retuli: *Tota pulchra es amica mea.* Refero illa cum magnâ meâ erubescencia & verecundia, eò quòd

Ecc me

Vita Mar. de Escob. Pars II.

me inveniam indignam tam insigni gratiâ, sitque mea vilitas quasi attonita ob favorem, qui mihi exhibetur ab hac Divinissima Persona, quæ ineffabili charitate se dignatur vocare sponsum animæ tam miserabilis, quàm est mea. Licet verò hinc pronuntiemus dicta verba, eaque intelligamus, prout sonant, ita nihilominus iste modus, quo à nobis proferuntur ac percipiuntur, differt ab illo, quo pronuntiantur à Divina Majestate, ibique ab anima intelliguntur, sicut res quæpiam vivens à mortua, ac longè magis. Similiter dum dico, me hac vice fuisse attactam, quod est verum, non tamen est manus carnea, nec illam vidi in tali forma, neque tactus est qualis hinc; sed planè specialissimus ac divinissimus, qui est prorsus ineffabilis. Nam revera, licet, quod dico, sit verum, atque sic evenerit, nullatenus tamen mihi suppetunt verba ad explicandum, quomodo id peragatur.

Fruebar cum tanta svavitate illis admirandis mysterijs, erámque ab ijs adeò abrepta, ut summè optaverim ibi permanere, & non reverti ampliùs ad terram. Verùm vidi, quòd mei Domini Angeli rogaverint Deum, ut ea visio finiretur, utque ipsis daret facultatem reducendi me ad meum locum, & intellexi causam hujus petitionis fuisse, nè debilis natura pateretur incommodum ob vim & vehementiam, quâ anima ad cognitionem & fruitionem illorum bonorum abripitur. Divina tamen Majestas, quæ scit ac potest, dum vult, & quandoque id solet facere, me ibi dignata est diutiùs, absque dispendio naturæ, detinere, donec quidam aër illius cœlestis patriæ (qui se visibilem oculis interioribus exhibet, estque instar aurei splendoris) fuit condensatus, & coaluit in quandam veluti nubeculam, à qua cooperta & relicta quasi in eo raptu, ab eadem sui aliquamdiu detenta. Et quando inde ad me redij, adverti me esse in meo cubiculo cum meis Dominis Angelis. Sit magnus hic Deus benedictus.

Postea mihi Dominus declaravit, quid

significaverit illa figura mei defuncti corporis, dixitque, quòd ante meam mortem essem passura tam magnam ecstasim, ut omnes sint judicaturi, me exspiravisse, licet revera sim victura: futurum enim, ut ex ea revertar ad me, & paulò post moriar. Hoc ipsum mihi aliàs fuerat à Deo dictum.

Decimâ nonâ deinde, ejusdem mensis, vidi radium lucis, instar pulchri & subtilis fili, qui descendens ex cœlo, atque eo loco, ubi superior pars meæ animæ, quam aliàs dixi permanere absorptam & immerfam in eo immenso Esse sui Dei, decerpente attigit partem meæ animæ inferiorem, & arreptam sustulit secum ad cœlum, posuitque in conspectu illius gloriæ Dei, & infinitorum bonorum. Licet verò ego non intelligam sufficienter, quomodo in anima, cum sit una, reperiantur hæc duæ partes, absque dubio tamen experior hos duos effectus, qui sunt, quòd pars illa superior (agente id DEO) quamvis non comprehendat ea bona, se tamen suo modo reddat eorundem capacem, & illa cognoscat, videat, ipsisque fruatur: altera verò ista pars non videatur tantum posse, vel scire, ut pertingat ad eorum fruitionem. Quia sicut, dum lux nimium appropinquat oculis, excæcantur, & melius illam ac svaviùs vident eminus; ita quoque ego experior, quòd secundum partem hanc inferiorem nequeam percipere, aut videre illa bona cum ea facilitate, svavitate, & oblectatione, quâ secundum illam superiorem. Dum ita essem constituta, communicavit mihi DEVS quendam radium lucis, quo mihi fulguris instar ostendit, quid sit æternitas, illud semper frui Deo. Hoc fuit ter factum, semper tamen eâ fulguris, ut dico, brevitate. Nequit ullis verbis explicari, quàm multum intra tam breve momentum ibi Deus patefaciat animæ. Ipse sit benedictus.

Priusquam transeamus ad aliam visionem, in qua hæc Virgo pro signo sui vicini obitum accepit eundem diuturnum raptum, de quo hic loquitur, cum alijs gratiosissimis circumstantijs, visum mihi est, hoc loco solvere dubium, quod

quod, ut omnibus istam admirabilem historiam lecturis non occurrat, videtur non posse fieri, & est, quomodo in hac visione, atque alijs multis jam à me perscriptis, hæc Virgo tertiam Personam Beatissimæ Trinitatis, Spiritum Sanctum, appellet nomine sponsi purissimi suæ animæ, cum tamen in prima parte hujus historie tam fusè, & cum tam admirandis circumstantijs recenseat suam castissimam & spiritualissimam desponsationem cum secundâ Persona, Verbo incarnato, vero Deo & Homine, qui est Christus JESUS Dominus noster. Et revera non est dubium tam exigui momenti, ut ipsamet Virginem non reddiderit sollicitam: ideoque illi Divina Majestas declaravit mysterium, eamque est solata in ipsius timoribus, quæ omnia nobis ipsa descripsit in brevi scheda, anno sexcentesimo vigesimo quinto, hæc verba.

Vigesimali octavâ Decembris, ejusdem anni, expendens misericordias mihi à Deo præstitas, & specialiter, quomodo illi fuerim desponsata, dicebam sollicita intra me: Cum Deus sit unus, & una Divina Essentia, licet sic Trinus in Personis, qualiter sunt intelligendæ duæ desponsationes: Prima fuit ante multos dies peracta cum Jesu Christo Domino nostro, altera verò postea cum Sacrosancta Persona Spiritus Sancti: quid est hoc? Dubitabam de isto mysterio, non an verè contigisset, sed quomodo id factum fuerit. Tunc mihi Dominus dixit: Adverte, Anima, an ignoras, quòd Rex plerumque sibi desponsare soleat quampiam Principem per Procuratores, mittatque ipsi cimelia, quæ ab illa suscipiuntur; deinde verò ipsemet se desponsat, incatque matrimonium? Ità igitur tibi suo modo contigit. In primis se tibi desponsavit Jesus Christus, tanquam Procuratorem agendo Spiritus S. Sponsi tui, deditque tibi cimelia; & postea ipsa Spiritus Sancti Persona, velut Sponsus proprius te sibi desponsavit, & in veram suam Sponsam assumpsit, atque exornavit, sicut vidisti.

Hactenus Venerabilis Marina de præsentis materia. Revertor ad propositum, revelationem videlicet, quam habuit de sua beata morte. Quamvis autem non poterim determi-

Vita Mar. de Escobar Part II.

nare sive annum, sive diem certum, quo illa, quam nunc describo, acciderit; ex ordine tamen, quo charta sunt numerata, intelligo eam accidisse paulò antè, quàm hæc Virgo obierit. Refert ipsa factum hæc verbis, postquam recensuit quiddam aliud (de quo alibi scribo) quod illi evenit Dominicâ primâ Quadragesimæ.

Sequenti feriâ sextâ, intenta meæ conventæ orationi, vidi venientem quasi eminus gloriosissimum Patriarcham S. Benedictum cum comitatu multorum Sanctorum Monachorum sui Ordinis, & Angelorum Dei: qui postquam ad me pervenisset cum magna majestate, & consedisset in quadam mystica sella, quam Angeli eâ celeritate & elegantia, quæ aliàs à me fuit relata, præparaverant, summam præ se ferens charitatem, mihi dixit: Magnus Deus noster sit tecum, Anima, venio ad te justè & nomine hujus Domini, propter duas res maximi momenti, quas Deus te vult scire ac nôsse. Prima est, ut ex toto animo, & instantissimè petas ab Ejus Majestate, ad majorem ipsius gloriam, bonû successum electionis, quæ brevi fiet. Jam scis, congregandos in mea Religione paulò post meos Monachos ad eligendum caput, ac deinde superiores locales omnium Monasteriorum. Est negotium gravissimum, magnique interest, ut bene peragatur, ad gloriam Dei, & bonum Religionis. Quamvis autem DEO mandante sumus Capitulo interfuturi quatuor Patriarchæ (id enim mihi petenti Divina Majestas concessit) utpote ego tanquam caput Ordinis, & S. Augustinus, S. Bernardus, atque S. Dominicus; diabolus tamen, & ipsius confæderati, Deo permittente, & ex arcanis ejusdem Domini judicij, omnem adhibebunt conatû ad nocendum; seminabunt venenum discordiæ, ut impediant, nè fiat, quod fieri æquius est & convenientius. Itaque te rogo, Anima, quàm enixissimè possum, per amorem illius Domini Majestatis, quæm diligis, & cui servire desideras, ut magnâ spiritus efficacità & intensione, atque perseverantissimè petas ac obtineas bonû successum, ad ipsius gloriâ, & emolumentum Ordinis, in negotio tanti momenti.

Ecc 2

Alte-

Alterum, cujus causâ ad te venio, & quod tibi magnum adferet solatium, est, ut te edoceam, quis sit futurus modus tuæ beatæ mortis, transitus ex hac præfenti vita ad æternam, & possessionem tui DEI. Quapropter tibi dico, hunc transitum brevi futurum, & postquam longo tempore manseris abrepta in Deum. Quando reverteris ex ecclasi, invenies, videbisq; Sanctissimam Virginem in tuo paupere cubiculo, & Beatos Patriarchas, S. Ignatium, S. Augustinum, S. Dominicum, S. Franciscum, & me, qui comitabimur Cellissimam Reginam Dominam nostram, criminisq; tibi vicinissimi. Aderunt unâ multi Angeli Dei, præter illos, quos tibi Divina Majestas attribuit socios. Paulò post descendet cum summa pompa Majestas Christi Domini nostri in habitu regio, & gerens coronam in suo sacro capite: atque accedens ad te cum sua magna complacentia, & tuo solatio, complectetur tuam animam, & expoliando te corpore mortali, ac veste veteris Adami, ut te induat veste immortalis & pretiosa, te secum, ac in proprijs suis manibus feret ad eam celestem patriam, ubi in sempiternum vivimus, sumusque beati in eodem Deo, comitante ipsum Sanctissimâ ejus Matre, & nobis Patriarchis, alijsq; Sanctis, tuo Angelo Custode, & reliquis antè dictis: atque hunc in modum Divina Majestas te constituet in loco, quem tibi ab æterno destinavit, juxta suam infinitam bonitatem, & merita tua, ac multa, quæ es passa per longævæ tuæ vitæ decursum. Dum hoc fiet, idque operabitur magnus hic Deus, vehementer mirabitur Aula cœlestis, multisque Deum extollens laudibus, canendo dicet: Quæ est hæc Anima tam felix & beata, quam potens Dominus immensæ Majestatis fert in suis manibus, & in loco tam excelso constituit? Talis erit, Creatura Dei, tuus obitus. Habe solatium in tuo Deo, & age illi infinitas gratias.

His dictis à S. Patriarcha, & à me cum magno solatio auditis, statim assurrexit, & accesserunt ad illum cum magna reverentia Sancti Monachi ejus filij, qui ipsum co-

mitabantur, inter quos unum agnovi, qui hodièque vivit, atque ornaverunt eum sacro paludamento, & splendidissimâ epomide, infulam quoque imposuerunt in sanctum ipsius caput, & pedum in manum. Postquam autem ante illum collocaverunt mysticam quandam mensam instar altaris, quod construxerunt Angeli, pedumque porrexerunt Monacho viventi, de quo paulò antè dixi, Sanctus Patriarcha elevavit oculos ad cœlum, & mirabili ac divinâ voce devotissimè præcavit: *Per omnia secula seculorum.* respondentibus Angelis Dei tibi præsentibus: *Amen.* Prosecutus est Sanctus cætera Præfationis verba, & Sancti Angeli respondebant, donec perveniret ad dicendum ter: *Sanctus.* Tum se omnes humi prostraverunt, ac deinde assurgentes profecuti sunt reliqua.

Hoc peracto redijt gloriosus Sanctus Benedictus ad suam sedem, & Monachus etiamnum vivens deposuit ex ejus capite infulam, atque Sanctus Patriarcha accessit ad quoddam parvum, sed elegantissimum sacrum Ciborium, indeque cum magna devotione eximens hostiam consecratam, & imponens patenæ, venit ad me cum comitatu omnium illorum Sanctorum Angelorum, posuitque illam ad mea labia, proferens nescio qualia sacra verba, quæ ego non potui percipere: quando autem paulò post mihi sui reddita, sensi eisdem affectus & effectus, quos sentite soleo, dum communico sacramentaliter. Sanctus est reversus ad suam sedem, ante quam jam non vidi altare. Inde mihi Sanctus Patriarcha dedit tres benedictiones, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti; atque subjungens: Mane in pace, & in tuo Deo, repetijt cœlum, cum toto illo sancto comitatu. Benedictus sit nullus

Deus propter misericordias suas, quia mea anima ex hac visione notabile cepit solatium.

•••o-(H)-o•••

CAPUT II

CAPUT II.

Felix hujus Virginis obitus, triumphalis ipsius
sepultura, & glorioſæ exequiæ.

Graviter me contra hiſtoriz integritatem delinquere exultarem, ſi, quæ in re præſenti evenerunt, meis referrem verbis, qui ijs non adfui, cum authenticum habeam testimonium Patris Michaëlis de Orenja, qui tanquam Confeſſarius hujus Virginis ſemper illi adſtitit, uſque ad extremum vitæ ipſius momentum, & omnia, quæ in ejus exequijs fuerunt acta, ſpectavit. In quadam igitur epiftola, quæ typis excuſa, fuit in univerſa Hiſpania, & alijs Regnis publicata, ſcripta ad Comitem Ducem de Olivares, Dominum Gaſparem de Guzman, primum tunc Miniſtrum Catholici Monarchæ, ita Pater Orenja dicit.

Apographum epiftolæ, quam P. Michaël de Orenja, Rector Collegij Societatis JESU ad S. Ambroſium Valiſoleti, ſcripſit ad Excellentiffimum Dominum Comitem Ducem, de morte Venerabilis Dominæ Marinæ de Eſcobar, cui fuerat à confeſſionibus.

Ignoscat Tua Excellentia, quòd manutur alienâ, cum nequeam propriâ, ad perſcribendum, quid actum fuerit in morte Dominæ Marinæ de Eſcobar. Quia verò Excellentiz Tuæ tempus non ſuppedit, ad prolixas legendas hiſtorias, paucis hanc perſtringam verbis. Feriâ quintâ, quæ fuit ſolennitas Corporis Chriſti, me contuli ad excipiendam ipſius confeſſionem, ac dicendam illi Miſſam, horâ quartâ & dimidiâ matutinâ, ſicut alijs diebus conſueveram. Atque dum ſuæ mihi conſcientiæ redderet rationem, dixit mihi, viſum à ſe ante duas circiter horas in ſuo cubiculo dæmonem, tranſfigurantem ſe in perſonam Jeſu Chriſti Domini noſtri, ſed ſubito à ſe agnitum fuiſſe. Et ſubjunxit: Metuo, nè mihi quoadpiam damnû

intulerit, & ingeſſerit aliquid venenum: ſtatim enim ad me accessit meus Sanctus Angelus Cuſtos, & contrectavit manu meam frontem atque caput, quaſi me demulcendo, & applicando mihi quoddam medicamentum. Paulò poſt vidit deſcendentem ex cælo JEſUM Chriſtum Dominum noſtrum, ſtipatum multis Angelis, qui apud ipſam manſit, conſolando illam & animando, eamque communicavit ſpiritualiter. Hoc & alia quæ evenerunt, mihi admodum prolixè recenſuit, & ego celebravi Miſſam, ipſique ſacrum Evchariſtiæ epulum præbui, ac redivi domum: quò non multò poſt advenerunt illius ſociæ, ad peragendam ſacram confeſſionem & communionem, mihiſque dixerunt, me vix ex ejus domo fuiſſe egreſſum, quando ipſarum Dominam vehementiſſimus invalſit dolor lateris, quo graviter affligeretur. Audivi id, licètque fuerim ſuspicatus, eſſe opus diaboli, non curavi magnopere, eò quòd dolores ipſius eſſent perſequentes, & valde magna cruciatuum variatio, quos continuè patiebatur.

Dolor iſte duravit eo die, & inceperunt alij peſtoris ac ſtomachi, atq; etiamſi ipſam hi vehementer affligerent, graviffimus tamen oriebatur ex oppreſſione cordis, tantisſque anguſtijs, ut illa, & Medici, etiàmque ego, qui ei aſſiſtebam, & ipſius domeſticæ, animadverteremus, illos effectus non poſſe procedere ex cauſa humana: quia nihilominus ipſa ſummè ſemper propendebat, ut conſvetis procederet vijs, utereturque remedijs, permiffit ſe curari à Medicis, qui illi applicuerunt remedia, quorum erat capax ipſius debilitas. Sed omnia nihil proderant, quin imò, ſicut ab ipſiſmet notabatur, augebant dolores, qui occupaverunt omnes corporis partes, adeò ut nulla ab ijs eſſet immunis, præter caput, eo loco, quem Sanctus Angelus atrectaverat, præſervando illam partem, ut poſſet proſequi ſuum exercitium præſentiz

tia Dei, cui continuè inhærebat, & conversationem cum Ejus Majestate & Angelis, beatisque Cœlitibus.

His tam acerbis cruciatibus, tantopere natura debilitabatur, ut Medici judicaverint expedire, ut ipsi conferretur Sanctissimum Sacramentum pro Viatico. Quia tamen eo die manè sacrâ synaxi refecta fuerat, propterea quod contra communè Ecclesiæ esset usum, bis intra unum diem communicare, feci, ut id differretur in diem sequentem, quo illi dedimus Christum Dominum horâ sextâ matutinâ, allatum ex ipsius Parochia, pro communi exemplo, quamvis quotidie domi suæ communicaverit. Suscepit illum magna cū quiete, licet in hac non multò diutius permanferit, quàm spatio unius horæ: subitò namque redierunt dolores, cum ingenti vehementia, eaque tantâ, ut Medici obstupefacti spectaculo, tantùm contraxerint humeros, nullo applicato remedio, & nè verbo dicto. Sociæ quoque, & ego ipsi noctu diuque assistentes, aliud agere non poteramus, quàm lachrymari, eique compati, præ magno dolore, videntes tam multum sustineri à tam sancta creatura. Interrogabam illam interdum, quomodo internè quoad animam esset constituta, & respondebat mihi: Pater, magnis me Deus exercet obscuritatibus, & derelictionibus; sed fiat in me sanctissima ejus voluntas, veniantque super me, in nomine Domini, omnia tormenta, quæ ipsius bonitas permiserit. Quanquam me vehementer affligit quædam rabies (sic enim loquebatur) quam in me suscitavit hostis, ut me magno opere sollicitam reddat. Neutrum cessabat, & quamvis ex natura sua esset pacatissima, ac propter suam sanctitatem adeò patiens, ut ob gravissimos dolores (sicut patebit ex eo, quod mox dicam) rarè quereretur; in hoc tamen noctu diuque tam dolenter exclamabat, ut satis appareret vehementia cruciatûs.

Ut verò id aliquâ ratione concipiatur, referam Tuæ Excellentiæ, quod decem abhinc annis evenit, paucis diebus ante obitum Sancti Patris Ludovici de Ponte. Vidit eo tempore dæmonem, qui in hor-

rida specie ad ipsam veniebat obverso dorso, & retrogradè incedens, atque in modica distantia se ad ipsam convertit, & incredibili celeritate congerens pulverem cubiculi, aperuit ipsius os, illumque deglutire coëgit: deinde verò eadem velocitate supposuit ejusdem dorso prunis refectam acerram, quâ se existimabat ab eo esse adustam, & non minus sentire tormentum, quàm si injecta esset in grandem rogiam. Ex illo pulvere & calore coaluerunt in ipsius corpore quinque calculi, à quibus paulò minùs quàm quinque mensibus fuit vehementer excruciata. Quamvis autem unicus calculus magnitudinè non excedens nucem pineam, aut etiam minor, graves adferat cruciatûs, quod multorum docet experientia, & singuli hi calculi, dū illos ejecit, aquaverint vitellum ovi, omnia nihilominus illa tormenta tamdiu adeò patienter & pacatè sustinuit, ut rarè fuerit audita attollere vocem conquerendo. Hac tamen occasione, quia erat ultima, quam Deus dæmoni indulgebat, quod ipse exoptavit, & illa sibi ab eo frequenter dici audivit, mihi que retulit, usus eâ fuit omnem suam exerendo potentiam, permitte id Deo ad majorem suæ famuliæ coronam, & nè illi deesset martyrium, quod ipsa tantopere desideraverat.

Sic fuit constituta usque ad feriam secundam, antè suum obitum, quando mihi horâ primâ noctis dixit, se putare, bonum fore, si sacro oleo ungeretur. Misimus pro eo, & fuit inuncta, sedatis tum per breve tempus doloribus, qui statim cum eadem furia sunt reversi, & eodem ipsius cruciatu ac ejulatu, qui à multis extra cubiculum cum ingenti commiseratione ac dolore auscultantibus fuit auditus, id quod duravit usque ad feriam quartam, horam nonam & dimidiam noctis, quo tempore omnes dolores cessaverunt, potuitque illi nonnulla verba loqui, sed pauca: quia subitò cœpit abripi in extasim, quæ ab eâ hora perseveravit usque ad feriam quintam, paulò ante horam decimam diei. In his raptibus, & mentis excessibus illi Deus tam singulare præstiterat beneficium, ut licet inimicè esset unita Deo, haberetque subli-

sublimēs revelationes & visiones, posset respondere, dum vocaretur, & conversari, si quis tum alloquij causā ingrederetur, quamvis, ut ipsa aiebat, id naturæ accideret nonnihil molestum, eò quòd anima eo tempore esset tam abrepta ab amore Dei, ac attentata mysterijs, quæ illi Deus manifestabat, & arcana, quæ ei pandebat. Cùmque ego id scirem, interrogavi illam, præsentibus ipsius sociabus, an meminisset Dei? Respondit mihi valde pacatè & gratiosè, quasi subridendo, dixitque: Quoad hoc bene agitur. Sciebat enim, mihi constare, ipsam à multis annis, nullà unquam occasione, dum conversaretur cum creaturis, aut pateretur dolores & cruciatus, animæ suæ obtutum à Deo avertisse. Nolui illi plura dicere, quia recordabar, revelatum ipsi fuisse à Deo ante complures annos, & post primam vicem deinde frequentius, quòd illi nollet dicere horam mortis, quia id ipsi non expediret, sed daturus esset signum, quòd videlicet ante suam mortem passura esset raptum, & ab alienationem à sensibus, duraturam multis horis; tolebaturque mihi dicere, ut attingerem ad illam revelationem, nè viva sepeliretur. Videns igitur hanc tamdiu durare, judicavi adesse ultimum iudiciū: & quamvis esset quietissima, nec malum haberet pulsum, appropinquare mortem, ac felicem transitum illius animæ, quæ tam impensè Deum amaverat, eique serviverat in vita mortali. Vnde sumpsi in manus sacram Crucifixi effigiem, quam multis annis habuerat ad caput sui lecti, & obversam illius vulvui tenui, usque ad dictam propè decimam horam diei (quæ fuit nona Junij) quâ se modicè commovens tradidit suum spiritum Deo, à quo ad tantam gloriam condita fuerat, relicta mihi firmâ spe, quòd implenda esset revelatio, quam Sanctus Pater Ludovicus de Ponte habuit, & illi perscripsit in schedula, dum gravibus pressus doloribus decumberet, ubi hæc ipsa verba manu suâ exarata, & à se subscripta dicit: Volo tibi pro solatio tuo dicere, quòd te hæcenus celavi. Esto certa, te ex lecto evoluturam ad cælum, atque multum tibi (meritorum) su-

perfuturum. Et est revelatiō conformis alijs, quas ipsa quoq; habuit à Sancto Patre nostro Ignatio, & alijs Sanctis Patriarchis, à quibus illi etiam dictum fuit, quòd essent adfuturi in ipsius transitu, cum multis, Angelis, & Animabus beatis, eamque ducturi ad cœlestem Jerosolymam, ubi per omnem æternitatem esset possessura bona, quorum illi aliquam particulam toties Deus ostenderat.

Recita isthic fuit continuò mors hujus Sanctæ Dominæ, & populus permotus affectu ipsius videndæ, atque exosculandi ejus pedes, tam frequens occurrit ac numerosus, ut, nè se invicem suffocarent, & domus, quæ est exigua ac vetusta, corrueret, fuerit necessarium, ut Dominus Petrus Carilius Collegialis Sanctæ Crucis, Vicesgerens Domini Episcopi, mitteret sex Sacerdotes, qui intentatis pœnis & censuris populum arcerent, ac prohiberent ab ingressu. Verùm cùm id non sufficeret, jussit Magistratus illic propterea adesse Prætores, qui statim advenerunt. Licet autem noctu diūque assisterent Dominus Joannes Arias de la Rua Judex criminalis, atque Præfectus satellitum Cancellariæ, & Vicegubernator Urbis, quorū unus manebat ad januam cum multis apparitoribus, alius ad gradus, & tertius ubi jacebat sacrum corpus, omnes stipati satellitio, nō poterant tamen multitudinem submovere, ex omni statu Vallisoletanorum magna cum pietate ac devotione accurrentem, tam Religiosorum, quàm secularium, universis sese provolventibus in genua, ad exosculandos ipsius pedes, & petentibus corollas suas precatorias ejusdem manibus applicari. Atque taliter fuit transacta illa dies, & magna pars noctis, usque ad feriæ sextæ horam quintam vespertinam. Quamvis enim copiosa caderet pluvia, madefiebant in platea nolentes recedere, revertentibus semel ac iterum multis è Nobilioribus ad pedum ejus oscula.

Interea Ecclesia Cathedralis, & quidam Capitulares, oprantes habere ipsius reliquias, consultaverunt, an adesset aliqua ratio, ob quam sanctum illud corpus possent

possent auferre. Quem ego conatum intelligens egi cum Senatu, ut mihi in casu necessitatis faveret, quò satisficeret Dei, ac defunctæ voluntati, quam ante complures annos declaraverat, ut suū corpus humaretur in templo Societatis, ubi anima illius ab ipsis infantia suæ principijs divina didicit mysteria. Verùm nullis opus fuit suppetijs, aut auxilio Magistratūs. Cū enim Pater Frater Andreas de Ponte ex Ordine S. Dominici, hanc Dei voluntatem manifestavisset Capitulo & Civitati, postquam ipsum secretò de suo proposito consulissent, conformaverunt suam cum divina, submissis mihi utrinq; Commissarijs, duobus Præbendatis, & duobus Senatoribus, offerentes se, ad suscipiendam eam omnium, quæ essent agenda, tam in sepultura, quàm in novendialibus exequijs, quas in memoriam hujus sanctæ Concivis celebrare cogitabant. Tanta siquidem fuit devotio, quâ hæc pia Civitas est amplexa istud consilium, ut fuerit uniformis & universalis; atque singulis pro se sortem hujus executionis exoptantibus, & nemine alteri volente cedere, judicatum fuerit, expedire, ut de ea sortirentur, quod & factum est: statimque Civitas iussit fieri tumbam rubro coopertam holoserico, latis fimbrijs aureis exornato, sustultam intus albâ atralicâ, additis sex inauratis feris, quarum claves duæ darentur Capitulo, duæ Civitati, & duæ à nobis servarentur; quod libentissimè admisi, quia securus oram, id non fieri aliâ intentione, quàm ut sanctum illud depositum custodiretur.

Postquam fuit imposita tumbæ, & ex speciali Dei providentia cessavisset pluvia, quæ eousque duraverat copiosa, confluerunt omnes Ordines Religiosi, Clerus Urbis, & Capitulum hujus Ecclesiæ, omnèque Confraternitates cum suis labaris, subministrante suis sumptibus ceram Vicecomite de Viloria, quæ non alia fuit quàm candida, cujus quoque coloris cera arsit per integrum novendium. Senatores Urbis extulerunt corpus suis humeris, & pro populi solatio, qui totus erat effusus in plateas & fenestras, bajulaverunt illud per celebriores vicos, supponentibus humeros

alij ac alij, eò quòd nemo illius officij pietatis esse vellet expertus: cūque pertigissent ad primam stationem, ubi erant substituri cum sacro corpore, quando collocabatur super mensam, quæ eum in finem erat preparata, tantus fuit populus, qui turmatim accurrit, ad applicandas corollas precatorias & alia, quæ idcirco adferebant, ut à satellitibus abigi baculis non possent. Quare ad evitandum omne infortunium, decretum fuit à Capitulo & Civitate, nè ampliùs subsisteretur: atque ita processerunt per cæteras plateas & forum majus, resonantibus interea omnibus Urbis campanis, donec pervenirent ad Domum Professam Societatis: ubi jam aderant Prætores, Dominus Petrus Alarcon Ocon, & Dominus Joannes Arias de Rua, ut pararent aditum Ecclesiasticis, & ijs, qui ex his tribus Societatis Domibus convenerant. Equites verò Hospitalis ad Esquevam præstolabantur sacrum corpus. Ibi illud susceperunt, & collocaverunt in tumulo honorario, bene copiosis candelis & facibus instructo. Officium funebre persolvit Ecclesia Cathedralis, assistentia solenniter Capitulo & Magistratu, presentibus multis ex omni conditione: quo finito discesserunt, relicto super tumulana corpore, quia promissum fuerat populo, quòd illo ibidem per biduum, aut triduum esset fruiturus, ut id videre, & suæ posset indulgere devotioni. Ità videlicet honorat, & conspicuos reddit Deus volentes se amore ipsius occultare, & sepelire dum vivunt, uti hæc sancta Domina fecit, quæ triginta annorum spatio, gravissimos tolerando cruciatus, in obscuro carcere latuerat: tale enim erat ipsius cubiculum, ubi nullum aliud conspiciebatur lumen, quàm candelæ, quæ per noctem, & aliquot diei horas ardebat, continuato illic perpetuo miraculo. Siquidem in eodem cubiculo, licet ibi peragerentur, quæcumque exigunt necessitates, quibus humana miseria est subiecta, corpusque ipsius ad varios morbis divexaretur, nunquam unquam adversus fuit odor adversus, non aliter quàm si in medio esset campi situm, veritas undique pervium.

Elapsi

Elapsâ eâ nocte, postridie sub diluculum matutinum, rediit Dominus Episcopus, qui pridie adfuerat occultus, & existimans difficilem admodum fore sepulturam, si constaret de hora, iussit illam recondi in concamerato repositoio, quod in hunc finem fuerat paratum intra ambitum summi Altaris. Cùm autem ventum fuisset ad corpus, atq; istud repertum nonnihil malè, præter spem conceptam, olens, & effem hac de re domi meæ ad S. Ambrosium monitus, curavi advocari ipsius socias, quæ composuerant corpus defunctum: cùmq; eæ comparuissent, & illud lustravissent, reppererunt, quòd per os magnam egressisset copiam sanguinis & putis, unde scilicet oriebatur ille malus odor: quia ablato eo pure caruit corpus omni graveolentiâ, fuitq; non aliter tractabile, quàm si viveret. Tum apparuit, verum esse, quod mihi dixerat, ingestum sibi absque dubio fuisse aliquod venenum à diabolo: & ex illo provenit apostema, sicut aliàs calculi ex igne & pulveribus; inde quoque cruciatus fuerunt derivati ad reliquas corporis partes, quarum nulla à capite usque deorsum fuit ab ijs immunis. Passa enim illos est vehementissimos in gutture, pectore, stomacho, latere, brachijs, & cruribus ultra omnem modum, ut nemo possit concipere, quid tum fuerit actum, præter nos, qui id spectavimus. Ipse etiam Doctor Canseus, qui illam curabat, cùm accessisset visurus, an aliquam haberet inflammationem in gutture, notavit, odorem oris ipsius in alijs occasionibus defluxionum, ac doloris dentium, fuisse, qualis est corporis sani, & bonæ complexionis: hac verò vice se gravem quandam sensisse odorem, ortum ex apostemate. Et quamvis tum causam non animadverterit, deinde tamen, re meliùs consideratâ & perpensâ, illam agnovit.

Sequenti feriâ tertiâ ceptum est novendium, distributum inter Ordines, Sancti Dominici, S. Francisci, S. Augustini, Carmelitas calceatos, Trinitarios, Mercenarios, Clericos Minores, Societatem, Ecclesiam Cathedralè, & Civitatem. Quamvis verò præteritis diebus magnus fuerit hominum concursus, affluentium ad

visitandum sanctum corpus; ab eo tamen die usque ad ultimum, qui fuit abhinc tertius, tam fuerunt conferti, ut, licet multi rursus abirent, essetque templum adeò capax, totum tamen à porta usque ad summam Aram impleteretur, nullo relicto spatio vacuo, præter illud, quod occupabatur à celebrantibus Missam, cùm etiam, qui possent, conscenderent sedes confessionales, prominentias parietum templi, & subsellia Chori, perseverando ibi à matutino tempore usque ad horam primam pomeridianam, quâ plerumque finiebantur conciones, in quibus multa sunt dicta de ipsius virtutibus, & aliquid de revelationibus, prophetijs ac miraculis. Sed quidquid dictum fuit, ac dicitur in iustis funebribus & exequijs, quibus illi quidam seorsim, & Viri Nobiles, atq; Communitates volunt parentare, continuandis à feria secunda, nihil est comparatione multorum, quæ dici possunt. Duo verò (præter complura miraculosa, quæ deinceps evenerunt) fuerunt in his concursibus animadversa. Vnū est, quòd ex quo corpus ipsius elatum est ex domo, donec inferretur in templum, nemo sit visus, qui caput cooperuerit. Neq; per totum novendium videre fuit in templo, ab ullo fuisse (*more patrio usitato, dum audiuntur conciones*) appositum pileum, quatuor aut quinque personis exceptis. Alterum, quòd, licet in huiusmodi concursibus sæpe videatur juniores Nobiles, & alij viri advenire, ut confabulentur cum foeminis, etiam dum est expositum Sanctissimum Sacramentum, hac tamen occasione, in tanta multitudine, ac tam numerofo affluxu, nemo virorum sit conspectus, qui foeminam alloqueretur, neque ullus fuerit in templo strepitus, sed altum silentium, ac si longè adessent pauciores. Concludo hoc addito, me à Domino Episcopo, cùm videret universalem populù acclamationem, & aviditatem, quâ omnes aliquid ex rebus hujus Sanctæ volunt & quærunt, idque æstimant & venerantur instar insignium reliquiarum, iteratò fuisse vocatum, eundemq; magnopere instare, ut conficiamus informationes. Cui obsecutus, ac devotioni Civitatis & Capituli,

pituli, volentium hujus negotij assumere curam, secessi ad duos trésvé dies, ut conscribam Interrogatorium. Deus dignetur acceptum habere meum desiderium, & conservet Tuam Excellentiam, cumulando illam suis divinis donis, quæ Eide semper precor. Vallisoleti, vigesimâ quartâ Junij, anno sexcentésimo trigésimo tertio.

Hæc in sua epistola Pater Michaël de Orenja, ex cuius, & cæterorum, qui adfuerunt, attestations clarè apparet, verificatum fuisse signum, quod illi DEVS, in duabus revelationibus, præcedenti capite descriptis, & multoties aliàs dederat: quandoquidem postremus iste raptus duodecim propemodum duravit horis, & post illum sibi modicam restituta, fallendo spè, quæ ex ipsius meliore pulsu concipi poterat, & adstruendo fidem suis revelationibus, tradidit animam illi Domino, qui eam tantâ benedictionum dulcedine, ex quo primùm vitales hausit auras, prævenerat. Quid ipsi in hoc ultimo raptu acciderit, quis conjecturâ poterit assequi? cùm illa id noluerit, aut fortasse non potuerit manifestare. Quid tamen fuerit, saltèm indicavit eâ magnâ quiete & amœnitate, quâ subridendo interrogationi Arbitri suæ conscientiæ respondit. Magna sine dubio fuit (vitas, quæ serenare potuit illud mare angustiarum, à quo immediatè antè opprimebatur: analecta fuerunt cœlestia, quæ abigere potuerunt dolores, qui vices suppleverunt martyrij, illati à manibus & crudelitate infernalis ministri. Quid metuere poterat, nè assequeretur, quod sperabat, quæ expirando subridet? Sive fuerit sanctus contemptus eorum, quæ hic dese-rebat, sive jucundum gaudium ob ea, ad quorum tendebat possessionem, certum est, quòd, quæ prudenti pollens iudicio subrisit moriendo, se non senserit aculeo mortis afflictam. Obtusa sunt hujus spicula ad impetendos justos, licèt nihil habeant eximij, & hujusmodi fuerint directa contra pectus Virginis, quam cum adeò inusitato favore toties, & per tot annos, ut vidimus, divinus amor suarum statuerat scopum sagittarum. Felix vita, quæ ferè

tota fuit transacta inter lethales dolores, ut loco afflictionum, quæ mortem solent comitari, cœlestes delibaret delicias, in quarum fonte suam paulò post erat sitim sedatura, ita ut spiritus ipsius in æternum conquiesceret, comutando ardorem suorum purissimorum desideriorum, in pacificam & lætam possessionem.

Quomodo verò aliter fieri poterat, si, ut paulò antè audivimus ex ore Sancti Patriarchæ Benedicti, non fuit falx mortis, sed amplexus Christi in purissima unione, qui purissimam illam animam à suo virgineo corpore separavit? Nequit amara esse mors animæ, quæ à Deo illustrata probabiliter & piè credit, se existere in gratia: quomodo igitur non esset dulcissima illi, quæ tam sublimibus alijs prædita notitijs, non solum se gratiosam esse iudicabat in Divinis oculis, sed etiam inhærere amplexui Principi gratiarum, & quasi jam possidere pretiosissimos ipsius thesauros. Advenit nuptialiter ornatus Divinus noster Agnus, sed, quemadmodum dixit gloriosus Sanctus Benedictus, in habitu regio: forsan ut ostenderet, animam istam non esse ex ijs, quæ communiter proficiunt ad cœlum, ut velut pedisequas agant & famulas Divini Sponsi in sancto ipsius palatio, sed unam ex illis sexaginta Reginis, quæ illustri sponсарum gaudentes titulo, comitantur Divinum Salomonem, Duces Divini Chori illum sequentis, & tanquam Phonsæ in virgineo cantico, quod ipsi in eo accinitur. Quâ ratione dubitari potest, quin ascenderit instat Regina, quæ in hoc ingressu lectiæ loco usa fuit ipsi Regijs, ac Divinis manibus sui Sponsi? Hoc, prout vidimus, asseruit idem Sanctus Benedictus: atque revelationem quoad ea, quæ nostris mortalibus oculis sunt occulta, veram fuisse, clarè ex eo probatur, quod tam manifestè vidimus completum.

Evola itaque anima felicissima ad locum tuæ quietis, ad thronum tuæ gloriæ, qui nuptiarum tuarum est thalamus, fruire æternum ijs, quæ tibi immensa DEI liberalitas est elargita, quæ tibi tua merita comparaverunt. Ille fuit certo

certo modo prodigus in donando, ista vere prodigiosa in rependendo. Et quando quidem mortalis tantam impendisti curam, ut tibi addictis, ac in primis Catholico Regi Philippo, & universæ ipsius Monarchiæ, atq; specialissimo affectu Hispaniæ tuæ patriæ, procurares gratias; nunc dum jam es gloriosa, tantò amplius ab eo illuminata, quem absq; ullo impedimento

eorum, quæ patiebaris, cognoscis, exequere efficacius & perseverantiùs idem officium fidelissimæ Advocatæ, donec nobis pacem impetres, & felicitatem, quam exoptamus. Ità futurum piè credimus, cum sis potens apud Deum, qui te usque adeo amavit: ità nos sperare jubet remuneratio hujus Domini, cui tantopere servivisti.

CAPUT III.

Continuatur narratio quarundam circumstantiarum triumphalis ipsius sepulturæ, & gloriosarum exequiarum.

QUAMVIS nobis P. Michael de Orenja, referendo felicem hujus Virginis obitum, aliquid insinaverit de gloria ipsius exequiarum; propter brevitate[m] tamen promissam in sua epistola, necesse fuit, ut prætermittentur nonnullæ circumstantiæ, quæ licet minutæ, sunt scitu dignissimæ. Has & alias auditas in concionibus novendialibus descripsit Dominus Franciscus de Vinuela, in quadam relatione, quæ typis mandata est pervagata mundum, deicata Domino Ludovico de Castilia Assessori Consilij, qui tum absens Vallisoleto Gubernatorem agebat Guipuzcoa. Aponemus hic illam fideliter, eò quòd omnia, quæ aliunde, & ex ijs, qui adfuerunt, rescivi, exactè eum dicta relatione conveniant, quæ est sequens.

Epistola Domini Francisci de Vinuela ad Dominum Ludovicum de Castilia Assessorem Consilij Granatensis, & Gubernatorem Guipuzcoa, de morte famula Dei, Venerabilis Domina Marina de Escobar.

NON miror, propter notitiam, quam Dominatio Tua habuit de rebus Dominae Marinae, in Te excitentur desideria sciendi, quid acciderit in ipsius obitu. Tam instantè id à Tua Dominazione re-

ferre jubeor, ut judicem mihi incumbere necessitatem exequendi tui mandati. Quanquam ignosces mihi, quòd me non possim in recensendis, quæ his diebus acta fuerunt, diffundere pro rerum ipsarum exigentia, cum id integrorum potius sit librorum argumentum, quàm adeò brevis epistolæ. Dico igitur, Domine, quòd feriâ quintâ, nonâ hujus, horâ circiter decimâ matutinâ, Deus dignatus fuerit gloriosum imponere finem gloriosæ vitæ Dominae Marinae. Ante felicem ipsius transitum, metuens hæc Civitas, nè istius thesauri faceret jaçturam, convocavit suum Senatû, ad designandos deputatos, adstituros dispositioni eorum, quæ facere meditabatur in hujus Dominae honorem. Deputatio fuit præfata ab omnibus Dominis Senatoribus, & cum nullius affectus cederet affectui alterius, oportuit rem fortibus peragere, quæ obtigerunt Domino Petro de Vega, & Domino Petro de Barcena. Tanta fuit omniû ambitio ad honorem ipsius procurandum. Vix benedicta illius anima est egressa è corpore, quando id toti innotuit Vrbi, quæ universa interno permota impulsu se contulit ad videndum, & venerandum ipsius sacrum corpus. Timuerunt Patres Societatis JESU, in cujus Domo Professa jusserat suum corpus sepeliri, grave aliquod in tam inordinato concursu incommodum, cujus præcavendi causâ Dominus Petrus Catilius, Collegialis Sanctæ Crucis, & Episcopi Vicesgerens

ex officio mandavit constitui sex Sacerdotes pro custodia domus, & sancti corporis: qui non valentes resistere turbæ, recurrerunt ad Prætores, ut se iuvarent. Omnes autem simul juncti nequiverunt prohibere aditum impulsibus divinis, quibus se universi agi sentiebant, ad venerandum ejus corpus, & recreandas ipsius aspectu suas animas. Hinc necesse fuit permittere ingressum in paupertinam domum, servato aliquo ordine. Credat mihi Tua Dominatio tanquam testi oculato, nõ unum, sed millena contigisse miracula, quod non interierint suffocati tot, qui tam angustam habitationem aded impetuose intraverunt, dum quisque magni se jacturam thesauri facere putaret, nisi ea illi obtingeret felicitas, ut testem ageret pulehritudinis, quæ huic Sanctæ inerat, post tam diuturnas & extraordinarias afflictiones octoginta propè annorum, quibus vixit. Fuit absque dubio prodigiosa vultus ipsius venustas, ac teneritudo, seu tractabilitas, unaque fragrantia corporis & manuum: quæ omnia manifestè indicabant ejusdem sanctitatem.

Toto eodie mansit expositus hic thesaurus, & populus nunquam satiabatur illo contemplando; perseveravit ad fores domus usque ad horam undecimam noctis, quæ fuerunt melius obfirmatæ, cum timeretur, nè everterentur. Custodiverunt ipsum eâ nocte quinque Religiosi Societatis JESU, & Dominus Didacus Calderonius Præfectus Satellitum hujus Cancellariæ. Vix autem illuxit dies, quando maturè adfuit turba, ad videndam Sanctam, hoc enim nomine illâ omnes compellant. Satisfactum fuit paulatim tam pijs desiderijs tot integrarum Communitatum Religiosarum, quæ ad pedum ejus oscula advenerunt, unâ cum flore totius Urbis, tam Ecclesiasticorum, quàm secularium, admoventibus omnibus suas cruces, numismata, & corollas precatorias benedictis illius manibus, ac desiderantibus aliquid habere ex ejus vestibus & reliquijs. Plures fuerint decem millibus, quibus janua patuit; reliquis autem est satisfactum promisso, quod ferenda esset ad

sepulchrum discooperta, & palam omnibus exponenda in templo per triduum. Stratagemata hoc fuit sanctum, quo non sunt delusa, sed dilata tantæ multitudinis desideria, quamvis nihilominus ad januam perseveraverit ultra tres horas, quibus copiosus duravit imber. Ecclesiasticus & secularis Magistratus suscepit curam sepulchralis apparatus. Civitas curavit tumbarum, intus albâ suffultam attalicâ, & exterius rubro obductam holoserico fimbrijs prætexto, inauratis munitam seris, & clausam sex clavibus, quarum duæ spectarent ad Civitatem, duæ ad sanctam Ecclesiam, duæ verò ad Patres Societatis: siquidem thesaurus tantopere æstimatus non paucioribus concedebatur pessulis & custodibus.

Convocati fuerunt omnes Ordines Religiosi, Parochiæ, & Confraternitates, ut adessent feriâ sextâ post Vesperas, decimâ hujus mensis: & adfuerunt omnes absque metu incommodorum, in captando honoratiore loco, ardenter exoptantes videre, & venerari tam sanctas Reliquias. Data fuerunt omnibus candelæ de cera alba, & hanc, quia sancta fuerat pauper, donavit elemosynæ loco Vicecomes de Vitoria. Toto pomeridiano tempore illius diei cælum resolvebatur in pluviam, & cum esset constitutum, ut sepultura differretur in diem sequentem, derepente fuit totum serenatum, proditque Sol clarus, quasi cupidus illius spectandæ, quæ tot annis in angulo obscurei cubicelli à videnda ipsius luce abstinuerat. Quæ res pro cæli favore habita est, ideoque concurrerunt universi ad sepulturæ illius festum: sic ajunt, ante complures menses à Sancta vocatum fuisse istum diem. Civitas, honore semper prosequens suos indigenas sibi hoc die assumere honorem voluit, gestanda beatum corpus suis humeris: & quia omnes istius oneris fieri voluerunt participes, fuit decretum, ut per intervalla in aliorum ac aliorum humeros deponeretur. Egressum est ex sua domo cum eo triumpho, ut major his seculis vix fuerit visus. Erat induta veste, quali uti consueverat, antequam affigeretur lecto: habebat solum suum

suum capitis operimentum, pallium gossipinum, togam è rudi panno, & superpositum scapulare, in quo erat expressum nomen JESU, à Sancta serico citrij coloris, pro hac die, ante quadraginta annos efformatum: & tanto tempore permanerunt vestes tam mundæ, quanquam paupertinæ, atque si paucis fuissent mensibus gestatæ.

Vt autem satisficeret communi desiderio, deportata fuit per plateam Domicellarum ad fontem regium, processumque est per eam, quæ est sita ad rivum Esquevam, & aurificum, ac negotiatorum; per forum summum, plateam angularem, & Benedictorum, usque ad templum Societatis. Multi existimaverunt, neque cum exiguo fundamento, Vallisoletum hac occasione solito fuisse populosius: siquidem non fuit pergula, fenestra, aut subdiale ambulacrum, unde conspici posset Sancta, ut non replerentur hominibus, qui etiam adeo in plateis erant addensati, ut difficulter possent perrumpi. Quod verò tum maximè sum miratus, est, neminem adfuisse nisi detecto capite, quod ipsum accidit in omnibus concursibus, per novendiales ipsius exequias, & panegyricis de ea habitis concionibus. In quatuor locis platearum fuerat dispositæ stationes, ubi sacrum corpus erat substitutum, ut cum omni solennitate caneretur Responsorium. Primus erat in platea ad Esquevam: sed vix fuerat ex humeris depositum à Senatoribus, quando confertissima confusi populi turba voluit accedere, ad applicandas suas corollas precatórias. Quapropter cum se viderent opprimi, necesse ipsis fuit, abruptâ deinceps omni quiete, resumere corpus, & non dimittere ex suis humeris, nè simile periculum incurrerent, à quo illos eximere non poterant satellites, quantumcunque prompti essent, ad arcendam ingentem hominum multitudinem, cum id, quia erant infiniti, esset impossibile. Pervenit ad Domum Professorum Societatis Jesu, ubi illi ab ijs sanctis Patribus fuerat extructus tumulus honorarius, eâ gravitate & concinitate, quæ ipsis est propria, etiãque circumdatus crate ferreâ,

quæ impetuosos populi impediret assultus. Evenit, ut templum splendide esset peristromatis conveltutum pro festo Sanctissimi Sacramenti, quod ibi fuerat celebratum: & quamvis illa Ecclesia sit semper quoddam cælum, hoc tamen anno, & istâ occasione fuit majore curâ, quàm aliàs antehac, exornata. Hic illius honori iusta exequiarum solenniter peregit Ecclesia Cathedralis, suâ adhibitâ musicâ, & Dominus Decanus sacro apparatu vestitus, obivit in hac functione munus Sacerdotis. Oclusum fuit templum reliquæ multitudini, quod, licet par sit magnis concursibus, pro hoc tamen nimis erat angustum: siquidem à multis fuerunt occupandæ parietum prominentiæ, ut non privarentur aspectu Sanctæ. Repletum fuit templum Communitatibus Religiosis, & præcipuis è statu tam Ecclesiastico, quàm seculari hujus Urbis: nam etiam provectiores ætate, & venerabiliores Prælati Religionum honori sibi ducebant, aliquid operæ conferre ad ipsius exequias, ac testes agere oculatos inuisitatorum affectuum, quos Deus omnium cordibus inferebat: quæ commotio non erat affectata, sed dubio procul cælestis, eò quòd tam universali animorum à Deo impulsorum conspiratione, omnes optaverint adesse testimonio tam rari eventus. Mansit ibi per totam noctem feria sextæ, & Dominus Episcopus, ad evitanda majora incommoda, quæ accidere possent ex inconsideratione vulgi, vsavit Patribus, ut die Sabbathi sepulturæ mandarent sanctum corpus, cui Illustrissima Eiusdem Dominatio adfuit, singularia exhibendo indicia venerationis, ac devotionis; atque peracta est eâ solennitate, quam harum Reliquiarum exigebat æstimationio. Collocaverunt illum in reposito-rio concamerato intra ambitum summi Altaris, ad latus Epistolæ, qui locus dicitur fuisse designatus à Domina Comitissa de Fonsaldania, Fundatrice illius templi, ex amore, quo ferebatur erga hanc famulam Dei, & ejusdem æstimationio.

Decrevit Civitas spectabilem horum dierum celebritatem reddere novendialibus exequijs, quibus singuli Religiosi Or-

dines sibi suum sumerent diem, servato ordine suæ antiquitatis, & præstantiores eorum Concionatores in suis panegyricis publicarent eximias ipsius virtutes. Quod est factum, & incepit sacra Religio S. Dominici, quæ, utpote plurimum æstimata ac honorata ab hac insigni Matrone, illi pro affectu, quo ab ea semper colebatur, scivit reddere gratias per Patrem Fratrem Franciscum de Peralta. Si namque illustre semper fuit ipsius ingenium, nescio quid illi splendoris procul dubio Deus hoc die addiderit, quo tum gratiosè peroravit, tum totius sui auditorij, quod erat infinitum, sibi conciliavit æstimationem. Sit verò dictum anticipatò, prorsus nunquam auditum, aut visum fuisse talem auditorum concursum, qualis fuit per omnes hos dies: & exaggerationis gratiâ, quæ tamen nullum hic habere locum potest, sufficiat dicere, nunquam celebrari potuisse Sacrificium Missæ, Ministris suo ordine dispositis, sed inintentibus Altari. Quòdque omnem excedit fidem, est, nemini curæ fuisse, quam occuparet sedem aut locum: semper enim decens ac honoratus judicabatur locus, etiam pro magnis Dominis, quisquis inveniretur, unde possent audire hujus Dominæ encomia: quandoquidem insolita erat præoccupatio locorum. Hoc primâ die accidit, quæ fuit feria tertia. Seraphicæ Religioni S. Francisci obtigit feria quarta. Dixit pro concione Pater Frater Bonaventura de Salcedo, primarius hujus Conventus Concionator. Satisfecit populo, ac debito. Feriâ quintâ secutus est Ordo S. Augustini, & concionatus fuit P. Fr. Joannes de Bonavalle. Feriâ sextâ Conventus Patrum Carmelitanorum calceatorum: dixit Frater Alphonsus Perez. Die Sabbathi Ordo Sanctissimæ Trinitatis, cujus Prælati Pater Magister Frater Joannes de Avendanjo noluit laudes tam insignis Dominæ alteri committere, & deprædicavit illas cū insolito applausu, ac præclaro ingenij specimine, quod jure merito omnes magni fecerunt. Sequens dies Dominica, vigesima prima hujus, fuit Conventus Beatæ Mariæ de Mercede, & suggestum con-

scendit P. Fr. Didacus de Sancta Agatha, Commendator hujus Domus, cujus convetva eloquentia magnam reddidisset hanc diem, nisi eam virtutum ac elogiorum Sanctæ argumentum effecisset maximam. Tantis fuit concursus, & applausus. Collegium Patrum Clericorum Minorum sibi sumpsit diem sequentem: concionem habuit P. Hieronymus Pardus, miram quoad thēma, & res ipsas: auditus est cum gustu universalis. Domus Professa, felix hujus thesauri Custos, suam exhibuit gratitudinem feriâ tertiâ, & obvenit Concio P. Michaeli de Sancto Romano, cui, ob magnam cum hac Sancta habitam familiaritatem, brevis est visum tempus, quod horæ spatium excessit, pro heroicis virtutibus, & singularibus prærogativis defunctæ exponendis. Fuit dictio elegantissima, & plena rebus pretiosis, depromptis ex ipsius vita. Bene eventum ominabatur Civitas, quia ad illum audiendum confluit indicibilis hominum multitudo, adfuitque Consilium Regiæ Cancellariæ hujus Urbis. Nona & ultima dies feriæ quartæ fuit Illustrissimi Capituli Sanctæ Ecclesiæ, & Magistratus Nobilissimæ Urbis. Hi adfuerunt Missæ, & concioni Domini Doctoris Ferdinandi de Bastida: cujus licet exigua esset corporis valetudo, egregia tamen fuit dicendi gratia, & ingens applausus, quo sunt audita eximia decora, quæ de hac Sancta recensuit.

Ex proposito dicere prætermitto, quid in his concionibus audiverim, siquidem id nec fert epistola, neque patiuntur tempora. Attingam pauca de ipsius virtutibus, ut ex ijs cæterorum colligatur veritas, quæ sunt dicta, præmonendo, me nihil memoraturum, quod ibi non fuerit relatam. Fuit hæc famula Dei oriunda Vallisoletæ, filia Doctoris Didaci de Escobar, Professoris in hac Vniuersitate Sexti Decretalium, ac Dominæ Margaritæ Montanæ Montserratensis, parentum sanctorum: solebantque nonnulli dicere: Sancta est Domina Marina, sed sanctior ipsius Pater. Puella viginti & duorum mensium novit amare Deum super omnia, accelerato illi usu rationis, ut tempestivè inciperet jacere fundamen-

lamenta fabricæ virtutum, quæ tam altè erat exstructura. In sua juventute optavit fieri Monialis, & discipula Sanctæ Matris Teresie, quæ est gloria nostræ Hispaniæ, & expetijt sibi ab ea dari habitum. Intuita est illam Sancta, responditque ipsi. Vade filia, non debes fieri Monialis, quia Deus magna per te vult agere in angulo tuæ domûs. Insignis prophetia, indicans, qualis fuerit Domina Marina: quæ videns, præclusas esse ex Dei voluntate fores suis desiderijs, non arctavit animum, quin potius dilatavit, egitque Monialem in corde, quantum status ipsius patiebatur, nuncupato perpetuo voto virginæ castitatis, & paupertatis, atque obedientiæ præstandæ suis Confessarijs, quod per omnem suam vitam exactissimè observavit, nè unquam exorbitaret. Quia verò Deus jam cor illius occupaverat, præbitis indicijs rerum magnarum, quas in ipsa, & per illam erat operaturus, commisit se instructioni, ac directioni Patrum Societatis Jesu, interque eos Patri Petro de Leon, magnæ virtutis viro. Suscepit hic Sanctus Pater curam expoliendæ istius animæ, quæ intra breve tempus evasit perfectæ. Mandavit illi quadam die, ut acceptâ sub brachium scutellâ se conferret, ad capiendum cum cæteris pauperibus cibum, apud januam cujusdam Domûs Religiosæ: ac licet esset tam spectabilis conditionis, ixit eo semel ac sæpius. Cùmque se jam videret esse pauperem, utebatur industriâ petendæ eleemosynæ, quoadcunq; advertebat aliquam minus decentem conversationem virorum & feminarum, quò accedebat mendicans, & erat adeò importuna, ut ab illis non discederet, donec eam conversationem cogenter abrumperet. Ità egena Sanctam suam transigebat vitam, non induendo interulam lineam, neque decumbendo in lecto, cujus loco illi per plurimos annos erant fascæ farramentorum. Jejunia ipsius in pane & aqua fuerunt continua, magisquæ assidua flagellationes, quibus sese cruentabat, & cilicia, quæ perpetuò gestabat. De ejus modestiarum aliquid fuit dictum, & est, quòd sancti Patris Ludovici de Ponte, sui tot

annis Confessarij, faciem nunquam fuerit intuita, neq; illum ex visu noverit. Quantum attinet illius patientiam, ea non est summa, quòd triginta annis decubuerit, sustinendo tantos dolores & cruciatus, à Deo immisos vel permisos; sed quòd inter tot ærumnas nunquam sit visa, vultum exhibere minùs serenum, gravem, & modestum, ità ut posset dubitari, patereturne cruciatus, an verò quiete frueretur. Sufficiat ad præsens propositum, quod quadam die dixerat illi, qui id in concione retulit, se nempe sic esse comparatam, ut si Deus ità suo arbitrio permitteret sanitatem & quietem, ut ea sibi non constaret majori labore, quàm extensione manûs, hanc non extenderet. Nam in cælo, Domine (subjunxerat Sancta) nullæ sunt afflictiones, & oportet nos esse avaros horum cimeliorum mercatores, eadèque copiosè accumulare: ibi enim carissimo venduntur pretio. Fuit ultra modum humilis, sui que ipsius contemptrix, jam inde à sua tenella ætate: tum enim, quando illius amita dicebat ijs, à quibus invisebatur, ipsam esse gratiosam puellam, crubescere ac verecundabatur, & finitâ vilitatione flens amitam rogabat, nè talia diceret. Vix verba pronuntiare noverat, quando in corde se ipsam scivit despiciere.

Anno hujus seculi decimo quarto prohibita fuerunt Oratoria privata, & ipsa existimavit à se, exiguâ reverentiâ, quam illa suo exhibuisset, Deum fuisse compulsam, ut ederetur illud mandatum: adeò ut eam non possent consolari ipsius Confessarij, securam reddentes, non ità se rem habere. Cùm decumbens in lecto rationem eorum, quæ in illius anima agebantur, reddere deberet suo Confessatio, sancto Patri Ludovico de Ponte, quia alienâ uti manu ad suas res annotandas cogebatur, habebat domi puellas, à quibus conferebantur. Evenit illi quadam die, ut haberet unam nescientem scribere: jussit ipsam sumere apparatus scriptorium, & puella respondit, se scribendi esse ignatam, cui illa dixit: Scribe, scribe; & scripsit omnia sibi dictata à Sancta. Aliâ quoque vice

idem

idem egit cum alia puella, quæ nec legere, neque scribere noverat. Ambæ etiamnum vivunt in hac Vrbe Moniales, ut nullâ indigerint aliâ scholâ, in qua suas condiscerent literas; quemadmodum & virtutem, ac studium solitudinis, quibus omnes suâ educatione imbuit. Octodecim ex ijs, quæ ipsi inserviverant, collocavit in statu Religioso: atque licet omnes essent juvenulæ, & multæ formosæ, nunquam est auditum, aut visum, quidquam ab illis vel apparenter minus bene actum fuisse, quamdiu in ejus domo manserunt. Quæ specialissima absque dubio fuit providentia Dei, cum etiam in Monialium claustris, quandoque videre sit, quod in ea paupere domo, delitescente hac Dominâ in lecto, animadversum non fuit. Pro earundem subsidio expendit ultra triginta millia Ducatorum, sibi eleemosynæ nomine oblatorum, ex qua nihil unquam in se ipsam insumpsit.

Domus illius commune fuit pauperum & afflictorum refugium, etiam tam ipsa, quàm ejus alumna; viverent eleemosynâ; quâ eo anno, quo invaluerat fames, nemini negatâ, ex septem panibus, quorû quatuor integri dabantur tribus personis pauperibus, vescebantur domestici, unaque omnibus egenis eleemosynam petentibus elargiebantur, obstupescantibus alumnis, tantum panis erogari, nec tamen deficere diurnum dimensum, quod ordinariè erat exiguum, multiplicante panem manifestè DEO, ut nescienti negare eleemosynam non deesset, quod ad fores ipsius adventantibus impertiretur. Paupertas ipsius omnes rapuit in admiratione, qui eam intellexerunt; & si accepit eleemosynas, id fecit ad succurrendum pauperibus. Voluit namque Deus uti amore, quo ipsam omnes prosequerentur, ut, dum illi subveniretur, quæ oblatam eleemosynam non erat in se impensura, eadem ab ipsa dispensata cederet in subsidium omnium egenorum. In lectulo cortinis carente triginta annis decubuit, plena morbis ac doloribus, & nullum in suo sancto corpore unquam sensit vulnus, aut livorem. Dum nonnisi elapsis octo mensibus mutari con-

suevissent lodices, eò quòd ipsi permolesti accideret lecti compositio, tam mundæ inveniebantur, nitidæ, benèque olentes, quàm erant, quando primum fuerunt instratæ. Quamvis illi frequenter applicarentur quædam medicamenta, perliniretur oleis & ungentis, cubicellum ipsius esset angustum & obscurum, clausæque manerent fenestræ, quòd vehementer affligeretur à lumine, nullâ unquam seu diei, seu noctis horâ fuit in eo odor, qui nõ esset gratissimus: & si hæc veritas non fuisset comprobata tam diuturnâ atque exploratâ experientiâ, videretur res impossibilis.

Magnus ille hujus sanctæ Dominæ Pater spiritualis Ludovicus de Ponte, vicinus suæ morti dixit: Quid in Dominæ Mariæ obitu sit eventurum, ignoro; verum quæ in vita ipsius contigerunt, sunt ex rarissimis, quæ acciderunt in Ecclesia Dei. Dicitum fuit quiddam singulari, quanti magnus hic vir æstimaverit hæc Dominam, quòd nempe ipso die sui obitus, cum huic jam esset proximus, ut deslitteretur usu lingvæ, videns ingredientem in suum cubiculum quendam Religiosum, solitum conscribere res hujus Sanctæ, resumpsit vocem, ipsumque advocaverit, & jussit accipere necessaria ad scribendum, atque chartas, quas de hoc argumento habebat conscriptas, etq; dictaverit nonnulla adhuc adscribenda, & hoc facto se converterit ad Deum, ac dixerit: *Jam, Domine, obligationi meæ satisfeci. In manus tuas commendo spiritum meum*; defeceritque ipsum loquela, & brevi expiraverit, itâ indicando, quòd existimaverit sui esse muneris, non omittere, quicquid sciret scribendum; & præclaram pro sua tam propinqua morte fore dispositionem, si ista scriberentur. Hoc factum stupore replevit totum auditorium, novamque istius sanctæ Dominæ excitavit venerationem: est enim extraordinaria illa, quâ in hac Vrbe colitur Sanctus Pater Ludovicus de Ponte, qui eodem natus est anno, quo Domina Marina, & frequentaverunt unâ ludum literarium. Eo vitâ functo curam illius gesserunt P. Michaël de Orenja Societatis Jesu, Rector Collegij S. Ambrosij, ipsius

Confessarius, & Pater Frater Andreas de Ponte, ex sacro Ordine Prædicatorum, ac Sancti Patris Ludovici de Ponte frater germanus: hos enim duos fratres singulariter suspexit, & erga duos istos Ordines inexplicabili ferebatur amore, atque devotione erga Sanctos eorundem Fundatores, de quibus multa fuerunt narrata, quomodo vicissim illi fuerint addiçti, & que exhibuerint faventes, ad speciale animæ ipsius emolumentum. Magnificè ab uno è Concionatoribus fuit appellata *Theatrum Divinorum*, quod Dionysius dixit de Hierotheo, theatrum, in quo Divina fuerunt repræsentata & mirabilia. Hujusmodi sunt, quæ in hac benedicta anima fuisse acta dixerunt, commemorando favores Christi Domini, & Sanctissimæ ipsius Genitricis, atque gloriosi S. Joachimi, quem specialiter colebat, & cujus Officium in Ecclesia publicari procuravit; nec non Sanctorum Patriarcharum Ordinum Religiosorum, præsertim S. Dominici, & S. Ignacij, qui de rebus cælestibus ac divinis ad illam sermones habuerunt.

Adstiterunt ipsi continuè in ejus cubiculo, per multos annos, undecim Angeli. Ponderata fuerunt illius miracula, quæ in vita acciderunt & in morte, prophetiæ, cælestes, virtutes precatoriarum ipsius corollarum, & globulorum, crucum, ac numismatum. Dixerunt, subnigatum illi fuisse à Christo Domino quoddam scriptum, quod ipsam nunquam esset deserturus, semperque ipsius esset futura; datam ab eodem schedam puram, quæ se obstrinxerit ad omnia concedenda, quæ esset petitura; desponsatam fuisse à Spiritu Sancto, de qua desponsatione mirantur dicta; vidisse illam in suo corde aureis literis inscripta ista verba: *Hic habitat JESUS*, in eodémque dormientem parvulū JESUM, tanquam in lecto suæ quietis; accepisse ab eo linteam, quod aservatur ad S. Paulum, ut eo sudorem ex quodam amoris sui incendio ortū abstergeret; fuisse ab Angelis exornatam varijs cimelijs, & à Sanctissima Virgine ipsi oblatum infantem JESUM tanquam recens natum, atque à Sancto Petro claves cæli, & in hoc

Vita Mar. de Escob. Pars II.

assiduam fuisse ejus conversationem, de cujus dispositione & locis tam promptam habuerit notitiam, quàm de suppellectili suæ domus; & potuisse ipsam tam facile videre, quæcunque ibi agerentur, quàm facile sit prospicere per fenestram, ad videndum, quid agatur in platea: atque licet frueretur tam admirabili conversatione cælesti, obtineret omnes illas visiones & apparitiones, quibus illam Deus dignabatur; habuisse tamen externos sensus, & potentiam imaginativam adedè expeditâ, ut simul operam daret exequendis negotijs exterioribus: fundatum ab ipsa fuisse Ordinem S. Birgittæ in Hispania, cui præscripserit constitutiones ac regulas, quæ confirmatæ à Summo Pontifice anno vigesimo nono, extant in Collegio Sancti Ambrosij.

Fundavit Deus dona & favores, quibus famulam suam cumulavit, non solum in benigna sua munificentia, sed etiam in continuis ipsius & eximijis meritis, quæ consequebatur tolerando exquisitissimas & insolitas afflictiones, quibus pares nullam leguntur in historijs tam sacris, quàm profanis. Passa est continuos morbos, dolores, & cruciatus in suo corpore; dubia, timores, obscuritates ac derelictiones in sua anima, cujus virtuti magis cruentas Deus confidit pugnâs, quàm Jobo, quandoquidem diabolus etiam vitam illi abstulit, cui id ad ipsius confusionem Deus indulsit. Exercuit ipsam aliquando per integram noctem, assando illam in veru ad ingentem ignem; crucifixit instar Christi Domini; confixit sagittis instar Sancti Sebastiani; & instar Sancti Laurentij superposuit craticulæ. Sustinuit rotam novaculis horridam Sanctæ Catharinæ Martyris, atque coronam spineam Senensis, & varijs vicibus pro animabus Purgatorij, ejusdem poenas ac tormenta. Tot denique res, ac adedè raræ & exquisitæ sunt dictæ, ut eas nec ego referte possim, neque capiat epistola, quas ideo relinquo libris, qui de his suo tempore publicabuntur.

Illis diebus celebriores à seculis non fuerunt, & necdum illos terminari permittit

Ggg

mittit

mittit devotio ac affectus, quem Deus omnibus indidit. Siquidem feriã secundã, vigesimã septimã hujus, exequias celebravit Collegium Sancti Ambrosij in hac Vrbe Patrum Societatis JESU, domus specialiter huic Sanctæ chara, eò quòd servaret corpus Sancti Patris Ludovici de Ponte. Dixit pro concione Pater Didacus Bæza, qui, utpote Pater ac Magister Concionatorũ præsentis ætatis, excelluit subtilitate, & animadversionibus ad stupendam ipsius vitam, adaptatis Evangelio, quod Ecclesia canit pro defunctis. Concurrit universa Civitas, quemadmodum primis diebus: fuit elegans peroratio, & quæ novam suscitavit devotionem ac venerationem erga sanctitatem hujus Dominæ. Sequens feria tertia, vigesima octava hujus, fuit Nobilium istius Urbis, qui non contenti, quòd omnium dierum auditorium suã illustraverint præsentia, hunc esse voluerunt proprium, ut tunc devotum suam erga Sanctam demonstrarent affectum, per Patrem Joannem Fernandez de Saavedra, Concionatorem Domus Professæ Societatis JESU: & præcul dubio magnum oportebat esse affluxum, tum quòd foret dies consecratus à Nobilitate, tum propter æstimationem ac doctes dicentis, quæ sunt eximie & præclaræ, qualis fuit etiam dictio plena admirandis rebus, de vita, virtutibus & miraculis Dominæ Marinæ. Feriã quintã, trigesimã hujus, finem solennitatibus in Domo Professæ imposuit devotio multorum Illustrium Civium, qui solennissimas instituerunt exequias, ubi de vita Sanctæ panegyricam dixit Pater Magister Frater Placidus de Agvilar, ex sacro Ordine de Mercede. Fuit Concio admirabilis à facundia, ingenio, acumine & gratiã, quã recensuit, & expendit tot eventus vitæ & mortis hujus Venerabilis Matronæ. Heri feriã secundã celebratæ sunt exequiæ ab insigni Conventu Sancti Pauli, sacri Ordinis Sancti Dominici, qui non satis habens, quòd primus dies ipsius fuerit, in Domo Professorum Societatis JESU, domi quoque suæ voluit iteratò solennem exhibere gratitudi-

nem, quam Sancta illius Religio debet Sanctæ, eò quòd hæc vivens eximio illam fuerit profecuta honore, & singulariter erga ipsam habuerit confidentiam, magnique eandem fecerit. Hoc die vastum ejus templum Sancti Pauli tota occupavit Nobilitas, & Ordines Religiosi, cum innumera multitudo. Concionatus est Pater Magister Navarete, quia Sancti illi Patres ostendere voluerunt, magnum esse istum diem, & hoc festum, cum nobis concesserint præcipuum Divini verbi præconem, quem universus Orbis, propter ipsius scripta, totiusque ejusdem Ordo, propter grandem zelum, plurimum veneratur. Confirmavit singulari gravitate, & efficaciam discursuum de prædicatam à Concionatoribus, qui illum præcesserunt, veritatem, ac addidit quædam specialissima de ipsius vita, miraculis, & prophetijs. Tumulus honorarius fuit elegantissimus, refertus floribus & coronis, atque in eo collocata effigies Sanctæ, cujus conspectus ad magnam omnes permovit reverentiam, & ingenti affectu solatio: atque tum clarè apparuit, quàm merito in sua Concione dixerit Pater Didacus Bæza, magnum esse indicium sanctitatis Dominæ Marinæ, eò quòd in ea asserenda specialibus convenerint affectibus Patres Dominicani, & Patres Societatis JESU: eum, etiam si in alijs adeo sint differentes ipsorum sententiæ, non tamen discrepaverint, imò summè fuerint uniti & concordés, in perhibendo vero testimonio, quòd fuerit spiritus DEI, qui in illa tam admiranda est operatus. Ipse sit benedictus in Sanctis suis, & conserveat Tuam Dominationem, quemadmodum exopto. Vallisoleti quintã Julij, Anno millesimo, sexcentesimo, trigesimo tertio.

In hac epistola Domini Francisci de Vinjucla, hoc solum est notandum: illicet verum sit, depositam esse intra concameratum loculamentum ad latus Epistolæ, ut ipse dicit; non tamen illum fuisse sepulchri ejus locum, quem ipsa ex Divina revelatione præviderat.

sed latus dextrum Evangelij, prout nobis scriptum reliquit Venerabilis Pater Ludovicus de Ponte in fine primæ partis. Unde post septendecim annos illi fuit in parte dextra Altaris Domus nostræ formata decens urna, & in ea sunt collocatæ sacræ ejusdem Reliquiæ (dempto uno brachio,

quod, pro solatio filiarum ipsius, fuit datum Regio Conventui S. Birgittæ) ubi expectantes ultimum diem suæ gloriôsæ resurrectionis requiescunt in Domino: quibus is honor, quem pietas præsentis statûs patitur, à tota illa defertur Vrbe, quæ fuit felix ipsius patria.

CAPUT IV.

Quid authentici, & omni fide digni testes juraverint, de heroicis hujus Virginis virtutibus.

Quamvis Venerabilis Pater Ludovicus de Ponte specialiter initio historiæ hujus Virginis, ac deinceps per totum ejusdem decursum, nobis virtutes ipsius descriperit, tanquam securum fundamentum ædificij celestium favorum, & aliorum singularium donorum, quæ Deus illi superstruxit; atque testis adeo omni exceptione major sufficeret, ut ab ijs, qui, seu quod ipsum noverint, seu propter ejusdem lætæ à se opera, illum dignè æstimaverint, fidem suâ assertionem obtineret adhibendam omnibus, quæ de hac Virgine scripsit: tamen etiam ex ipsismet chartis, in quibus hæc serva Dei nobis refert gratias, quas à Divina suscepit manu, satis clarè intelligantur, animi demissio, charitas, patientia, & puritas vitæ, quæ se ad eas promerendas disponebat; quia quantumcunque sollicitè se in illis conetur, usque ad sui annihilationem, extenuare, hoc ipso tamen clariùs animæ suæ sanctitatem, sincerissimam sui spiritûs veritatem comprobatur: nihilominus pro tot devotarum animarum, hodièque Virgini isti ad dictarum, consolatione; pro exemplo volentium ipsam imitari, ad magnam Dei nostri gloriam (qui, licet se liberalem, toties illam per se, per suos Angelos & Sanctos visitando, exhibuerit; sine comparatione tamen liberalior fuit in solidis virtutibus, quas ipsi in eminentissimo gradu concessit) existimavi, esse conveniens, etiàmque necessarium, hic aliquid referre ex multis, quæ de his scripta reperio in au-

Vita Mar. de Esob. Pars II.

thenticis informationibus, quas in manibus meis habeo, eo fine, ut ad sacram Congregationem Ricuum, pro canonizatione hujus Virginis promovenda, mitterentur, confectis à Domino Gregorio de Pedrosa, Episcopo Vallisolerano, & alijs Illustrissimis Hispaniæ Prælati, canonicè citantibus ad hunc effectum plures quàm quadraginta omni fide dignissimos testes; eò quod plerique illorum sint sanctitate, literis, ac nobilitate insignes, omnesque prope modum vel familiariter versati fuerint cum Sancta Virgine, vel sufficientissimam virtutum ipsius habuerint notitiam.

Pater Frater Andreas de Ponte ex Ordine S. Dominici, vir eximiæ sanctitatis, quod novit Hispania, & qui diutiùs quàm triginta sex annorum spatio familiarissimè cum hac Virgine egit, ejusdemque etiam sacramentales excepit confessiones, juratus asserit, eam semper à se habitam fuisse pro muliere virtutis heroicæ, ac digna, quæ compararetur omnibus Sanctis antiquis, quorum historiæ ab Ecclesia celebrantur. Id ipsum jurat P. Michaël de Orenja, qui nempe tot annis spiritû ipsius examinavit, & similem illam fecit non qualibuscunque Sanctis, sed ijs, qui specialiter in Dei obsequio eminuerunt. Pariter juraverunt omnes sociæ, quæ sanctæ Virgini convixerunt, tam eæ, quæ adfuerunt ipsius morti, quàm illæ, quas vivens aggregavit diversis Monasterijs, ubi sanctâ suâ conversatione abunde confirmant, in quali schola fuerint eruditæ. Prætermittis verò alijs Religiosis, qui ex diversis Ordinibus sunt conversati cum Venerabili Ma-

Ggg 2 rina,

rina, & cum speciali consideratione affirmant jurati, semper à se excellentes ipsius virtutes singulariter fuisse æstimatas, dicam solum hoc capite seorsim, quid nonnullæ, sanguine, publicis muneribus, & pietate Illustrissimæ Personæ juraverint, quanti fecerint sanctitatem, quam in hac Virgine perpetuò agnoverunt.

Excellentissimus Dominus Alphonsus Pimentel, Comes de Benavente, cujus Christianos mores perspectos habet mundus, & ego describere supersedeo, nè erubescere faciam ipsius modestiam, jurat in sua attestatione, se in hac Virgine expertum fuisse magnam omnium virtutù perfectionem, & cum eam inviseret, atque in omnibus adversis temporalibus eventibus, & in summis spiritualibus animæ suæ angustijs ac luctis consulere, semper apud ipsam reperisse magni solatij, & præclaræ prudentiæ monita & consilia, sibi que tam bene convenientia, ut nullâ ratione ab illius jussis recederet, ac specialem ex ejusdem visitatione consolationem, & singulares effectus perciperet: seque ex ipsius præsentia solitum fuisse exardescere in magnum amorem castitatis, & gratias agere Deo, quòd tantam huic Virgini contulisset puritatem, ut ipsam intuendo delibaret istius virtutis delicias. Testatur præterea, se, quotiescunque illam videret, specialissimos alios sensisse motus, quibus incitabatur ad singularem reverentiam erga Sanctam, ac attentionem: & ingressu ad ipsam esse expertum specialem affectu ad honorandos tot Angelos, illi (sicut dici audiverat) assistentes: quodsi interdum intrando hujus venerationis debitæ ijs cælestibus spiritibus oblivisceretur, statim suum intellectum fuisse internè permotum, ut recordaretur, quid sibi esset agendum; atque obstupuisse ob profundissimam animi demissionem, quâ hæc Virgo mirabatur, quòd ipse eam domum dignaretur ingredi.

Illustrissimus Dominus Franciscus Calderon & Vargas, Comes Olivæ, Marchio Septem Ecclesiarum, in suo jurato testimonio inter alia dicit, se, ac suum Dominum Parentem, & Avum, familiarissimè,

atque per multos annos egisse cum hac magna Dei serva; & ab omnibus in tanto fuisse honore habitam, ac æstimatam raram ipsius virtutem, & supernaturales dotes, ut nihil agerent, quod cum ea non conferrent, & illius precibus non commenderent: usque adeo ut, paulò antè quàm esset comprehensus suus Parens, quamvis illi certò constaret, negotia sua in malo statu versari, seque comprehendendum esse, id dixerit Sanctæ, ipsamque interrogaverit, quid sibi factò opus esset; illà verò respondente, ut, si cuperet bonum suæ animæ, nihil ageret, propter suam magnam fiduciam, quâ erga eam ferebatur, penitus conquieverit, & expectaverit incarcerationem. Addit dictus Dominus, quòd in illa semper suspexerit summam cautelam, nè sua verba apparerent affectata (dicere volebat, talia, quibus jactaret mysteria) atque id sibi fuisse, & esse unum è maximis sanctitatis ipsius indicijs, cum omnia in ea reperiantur & concurrant, quæ sunt necessaria, ut prudenter judicetur, magnam extitisse. Concludit post multa alia, de quibus suis locis mentionem faciemus, tantopere à se hanc Sanctam viventem fuisse honoratam, ut intrando illius cubiculum nunquam caput cooperuerit, neque, ut id faceret, sibi in mentem venisse, quòd pileum adferret. Qui eximiam novit prudentiam, & alias hujus Domini dotes, advertet, quanti ipsius testimonium sit faciendum. Neque verò ego quidquam eorum perscrutabor, quæ enarrabo: id namque esset injuriâ afficere tam spectatos testes, & historia diffunderetur in folia, quam soli fructus omnibus reddunt numeris absolutam.

Illustrissimus Dominus Franciscus de Guzman, Vicecomes Villoriæ, postquam multa retulisset, quæ, cum hac Virgine conversando, de heroicis ipsius virtutibus adnotaverat, concludit suum juratum testimonium dicens: constare sibi, communiem de hac famula Dei opinionem esse, quòd maxima sit Sancta, ac tanquam de tali omnes loqui, dum quærunt, & venerantur quilibet è rebus illius instar reliquiarum magnæ Sanctæ: & multos reverentios

ritos fuisse, ac specialiter veneratos domū, in qua felicissima ista Domina vixit, transeundo plateam, ubi sita erat, dum adhuc viveret, idēque nunc facere postquam obivit, æstimantes dictam domum, tanquam magnum Sanctuarium.

Illustrissimus Dominus Josephus Gonzalez, Eques Ordinis S. Jacobi, ex Consiliarijs Regiæ Majestatis in Consilio Castellæ, & Cameræ, æstimatissimus in Hispania ob suam insignem doctrinam, multum egit cum hac Domina vivens Vallisoleti, & jurat de illa sequentem in modū: Novi Dominam Marinam de Escobar, jam inde à viginti annis habitam fuisse pro Sancta, sicuti dum est mortua, qualem ego esse semper judicavi. Et addit, se in illa, frequenter cum ea conversando, vidisse & cognovisse, quod omnia ejus exteriora essent clarum speculum, in quo magni relucere splendor, & sanctitas ipsius animæ.

Dominus Joannes Arias de Rua, ex Consilio Regiæ Majestatis, ejusdemq; Judex criminalis in Cancellaria Regia Vallisoleti, post multa gravissimis verbis asserta de ijs, quæ ipsemet sentiebat, & expertus erat, concēntia admirandas hujus Virginis virtutes, quas existimabat esse tales, ut excederent omnia, quæ de ipsius sanctitate dicebantur, quamvis tam multa dicerentur, subjungit sequentia: Scio, transeuntes plateam, in qua vixit ac obiit famula Dei, solitos fuisse detegere caput, eandēque venerari instar Sanctuarij; &

tam ex hac Urbe, quàm ex vicinis oppidis multos homines accurrere, ad invitendum cum magna devotione ac reverentia ipsius sepulchrum, eò quod ab omnibus habeatur pro Sancta: atque ego illam pro tali habeo, & procuravi quasdam ipsius res, quas magna cum veneratione asservo; multique tam hinc, quàm Madrito illas à me petunt, & petiverunt, magno affectu eas habere exoptantes.

His, quæ tam conspicui testes juraverunt, multi alij consentiunt, & quod attinet venerationem, quâ tanquam Sancta ab omnibus suspiciebatur, qui cum illa sunt versati, solum referre volo piissima verba, quæ in suo testimonio ponit quidam testis, nomine Æmilianus de Zupide, qui post fusè enarrata, quæ est expertus de virtutibus hujus Sanctæ, ita ait: Quando ingrediebar ipsius cubiculum, jubebat mihi Venerabilis & sancta Domina asserri sedem, ego verò illam nunquam acceptavi, quamvis me urgetet, sed procubui in genua, & venerabundus, ac si loquerer cum creatura plusquam humana, acclinatus lecto Sanctæ, ipsam alloquebar. Cætera, quæ addit, referentur suis locis. Tantum moneo, dictum testimonium honoratam fuisse personam, quàm omnibus constat, à secretis Cameræ Judiciaræ Biscayæ, in Regia Cancellaria Vallisoleti, ubi aliquot annis familiariter egit cum hac ser-

va DEI.

•s o (H) o s•

CAPUT V.

Insinuatur aliquid distinctiùs de virtutum ipsius exercitio.

Descendendo ab ista quasi generica idea, quam nobis fide dignissimi testes, de eximijis hujus Matronæ virtutibus, adumbrarunt, jam videamus, quid nobis distinctè recenseant, qualiter omnes exercuerit, & exordiamur ab eo, quod nobis referunt de afflictione corporis (quæ

communiter poenitentiam vocamus) quæ suam carnem maceravit, ac disposuit, ut aptissimū sui spiritus evaderet instrumentum. Non solet Dominus Deus, cui tantopere placuerunt afflictiones, cruciatus & vulnera corporis Filij ipsius CHRISTI JESU, pretiosissimum donorum suorum balsamū infundere animæ reclusæ in corpore delicato: monstri instar est coram

Ggg 3

ocu-

oculis Dei, si membra non sint similia capiti; atque dum Redemptor est cooperatus spinis, ij, qui sunt redempti, effæminatè torpescant inter rosas. In gratissimo Ecclesiæ horto (ad confusionem impij hæretici, cujus unicum studium est, fovere suam carnem) nescit liliu sanctæ vitæ conservare intactum suum candorem, nisi circumdatum sit vepribus, quibus pungatur; neque anima pura novit præstantius balneum eo, quod illi præbet sangvis per pœnitentias dilaniati, propter suum dilectum, corporis.

Istarum usus proportionatus in hac Virgine cœpit jam inde ferè à secundo tenellæ ipsius ætatis anno (multi namque testes, & cum bono fundamento, asserunt, acceleratum illi fuisse usum rationis, dum esset viginti duorum mensium) atque continuavit affligere suum corpus, toto minimum tempore, quo fracta ipsius duravit valetudo, & quoadusque ipsi Deus immisit morbos, quos omnes vidimus, ac voluntarias afflictiones mutavit in dolores longè magis penetrativos & acutos, quibus ab eo expoliebatur. Quamdiu verò potuit, insolito se exercuit rigore vigiliarum, jejuniorum, ciliciorum asperrimorum, multarum flagellationum ad profusionem usque sanguinis, & rerum hujusmodi, uti erat, imponere aliquid calceis, quo continuè pedes divexarentur. Erat naturæ sangvineæ & ardentissimæ, plerumq; indigebat copiosiore aquâ, & hunc appetitum domabat, seu, quod certius est, ita hanc indigentiam defraudabat, ut multos consequenter dies summa cum molestia transigeret, nè guttam bibendo. Interula linea (quam, ut suos falleret parentes ac sorores, induebat) illi tantummodo fuit velum ac tegumentum asperrimæ tunicæ è rudi panno, quæ à pectore usque ad pedes nudæ adhærens carni, virgineum ipsius corpus discruciat.

Diu abstinuit ab esu carnis & piscium, ac ab omnibus, quæ palato arriderent, atque eo utens prætextu, quòd mensæ suorum parentum assidens cibos numerosæ familiæ distribuens, poterat, alijs minimè observantibus, nullo unquam degustato

frequenter jejunare. Exhibat postea cooptatâ facie ad vestibula Monasteriorum, immiscens se pauperibus, quibus meliora dabat ex ijs, quæ ei obvenerant, & quandoque ab illis ipsis contemptui habebatur, quibus gratificabatur: retinebat quosdam solum bolos minùs appetibiles, quos libentius sumebat, asserens sibi eos esse instar sacrarum reliquiarum. Erat ex natura sua modici somni, & quædam socia illius jurat, auditam à se fuisse eandem Virginem, dum necessariâ aliquâ occasione diceret, quòd in ætate puellari multas horas continuas exegerit in oratione flexis genibus, ita ut se loco non moveret. Lecti deinde delicæ erant aspera farmenta, donec eam Confessarius, visis illius morbis, iussit mutare modum cubandi, & relinquere farmenta, ac lapidem, quo utebatur vice cervicalis.

Paucis sum complexus, quæ ipsius Confessarij & sociæ scripserunt de corporali bus hujus Virginis mortificationibus: addo tantum verba, quibus P. Michæl de Orenja (quod ipsum propè etiam jurat P. Fr. Andreas de Ponte) hanc materiam in suo testimonio concludit, & sunt sequentia: Tota hujus magnæ servæ Dei vita meritò vocari potest rigidissima, & continua pœnitentia, propter continuos ac rigidos morbos, & acutos dolores, quos perpetuò fuerat passa. Siquidem illi singulari tormentum erat lectus & cibus, quæ duo esse consueverunt ægroti fomenta & refocillationes: quia tres, quatuor, & sex solebant elabi menses, quin ipsi dictus lectus sterni posset, eò quòd illi id summè esset molestum: & quia in eo propè semper in uno situ decumbebat, ita ut alium non posset capere, sæpe mihi dicebat, tanquam suæ conscientiæ arbitro, corpus suum frustatim diffringi, seque sic esse comparatam, ac si jaceret in magnis lapidibus. De cibo autem agebat, se, si solum spectaret tormentum, potius electuram cruciatum mortis, quàm illum, quem sentiebat ex sumptione cibi, propterea quòd iste non alios effectus in se produceret, quàm si stomacho ingereretur modicum arsenici. Quamvis autem illi S. P.

Ludovicus de Ponte jam vitâ functus revelaverit, cibum non converti in ipsius substantiam, atque Christus Dominus insinuaverit, quod vivere posset absque cibo, noluit tamen hunc favorem acceptare, quin imò dicebat: Nequaquam, Domine: oportet me comedere, sicut tu comedisti, & comedit Sanctissima tua Mater: non sum enim Angelus, sed mortalis ac miserabilis fœmina. Hucusque Pater Orenja.

Hæc veritas clariùs patebit, si expendatur conditio ipsius morborum, & heroica patientia, quâ illos sustinuit. Primùm fidelissimè attestabitur Doctor Gabriel de Canseco, unus è Ministris Sancti Officij, Protomedicus Regiæ Majestatis, vir pius ac doctissimus, & bis primæ Cathedre in Universitate Vallisolejana Professor, qui hîc semper huic Virgini assistit. Iste in multis & eruditissimis paginis, quas in suo jurato testimonio huic argumento impendit, exponit suam hæc de re sententiam, quas redigam in compendium, quàm maximâ potero brevitate, nihil substantiale prætermittendo, eò quod ista materia in historia hujus admirabilis Domine summi sit momenti, cujus vita potiore sui parte fuit in his morbis transacta, quorum tolerantia innitebantur illustriora spiritus ipsius merita. Sic verò hic testis ait.

Audivi dici, graves à juventute ipsius fuisse, & continuas corporis afflictiones, toleratas in periculosis & continuis morbis, quos ex eo tempore, quo bona mihi fors obvenit, ut illius Medicum agerem, jam à decennio magis habeo perspectos, quemadmodum & magnam ipsius circumspeditionem ac prudentiam, & timorâ profectum ex virtute, quo erat prædita. Siquidem ex præscripto & mandato expresso suorum Confessariorum (quod quidem prudenter statuerant, ut agnoscerem causam ejus infirmitatum, & earundem effectibus quopiam remedio obviam) mihi recensuit terribilem ictum sibi insiditum à diabolo, mihiq; modeste ac humiliter aperuit, grave nocumentum sibi propterea illatum: & ex eo die sinistra illa pars, quæ crudeli illo ictu fuerat contusa,

tam malè mansit affecta, ut inde proveniret gravissimus dolor, quem ibi talem patiebatur, ut ipsi interdum viderentur costæ, & os pectoris divelli. Atque ex illo tempore affixa fuit lecto, unde eam intelligo nunquam surgere potuisse sine miraculo. Erant graves & assidui dolores, quos in diversis corporis partibus sentiebat, & hi interdum adeò invalescebant, ut impossibile videretur vitam inter illos naturaliter conservari.

Scio præterea, ab illa nihilominus fuisse tam patienter ac pacatè toleratos, ut, licet eorundem acerbitas ex sensibilibus indicij appareret, spectatis tamen gemitibus hujus Virginis ac lamentis, nequaquã ipsa videretur esse, quæ eos sustineret. Tanta erat illius tolerantia, & conformitas cum Divina voluntate. Solebât mihi summùm dicere: Domine Doctor doleo, præberi à me occasionem, ut Tua Dominatio, & meæ sociæ molestantur: sed ad nihil aliud sum utilis, quàm ut ij, qui mihi assistunt, magnam erga me suam exercent commiserationem. Diurnâ didici experientiâ, etiam id, quod alijs infirmis solet naturalem adferre sublevationem, uti est somnus, & alimentum in tempore, ac in qualitate & quantitate congrua oblatum, huic sanctæ Domine, præter naturæ leges, fuisse molestum, grave & perquam difficile, usque adeo ut mihi, exponendò quid hæc in re pateretur, diceret: Domine Doctor, nescio quid sentiant moribundi, meâ tamen opinione & iudicio mihi non videntur posse plus sentire, quàm ego sentiam. Et propterea pro animi sui demissione, quæ erat profundissima, petebat à me veniam, quod mihi incommodaret, advocando me sæpe, ut iudicarem, an periclitaretur de vita. Talis erat ipsius sollicitudo, ut se bene disponeret, atq; iudicium suum & arbitrium Medico corporali in affectionibus corporis submitteret, quemadmodum est notorium, semper fuisse Medico spirituali, in rebus ad animam spectantibus, obsequentem.

Interferit deinde hic testis rem quandam miraculosam, quàm multi alij iur-

jurando confirmaverunt, & omnes vidimus, cujus postea mentionem faciam, statimque materiam nostram continuando sic ait. Semper intellexi ex ijs, qui ante me valetudinem hujus Dominae curaverunt, multos morbos & symptomata, quæ patiebatur, provenisse ex causâ supernaturali. Hoc mihi asseverabat Doctor Martinez Polus, & Doctor Mercatus, uterque lectionis primariæ Professor, atque iste generalis horum Regnorum Archiater. Ego pariter in multis occasionibus, ex quo cum ea sum versatus, judicabam, & nunc iudico, id esse verum, inhærendo bonis principijs meæ facultatis, quòd multi illius morbi processerint ex causis supernaturalibus: observabam enim in ipsa, & in illis talia accidentia, ut volens naturales eorundem deprehendere causas, ac definire, eas non assequeretur, neque iudicio meo adfuerint.

Et postquam idem testis optimè in Philosophia fundatis, ac aptissimis suæ artis principijs dicta sua confirmasset, adducendo exempla ex ijs, quæ in morbis hujus Virginis expertus fuerat, deinde adjungit. Ex his & alijs principijs agnovi tunc, & modò agnosco, talium indispositionum, & infirmitatum causam non fuisse naturalem, earundemque originem extitisse supernaturalem. Hinc accidit, ut aliquando, dum non invenirem remedium, quo mederer morbis hujus Sanctæ Dominae, tamen mihi ad illud ipsi procurandum non deesset voluntas & industria, uterique facultatis meæ notitiâ, illi quasi joci causâ dixerim: Juva me, Domina, indagare causas tuorum morborum, ut tibi præscribam remedium, quod idcirco exopto, quia Tuæ Dominationis statum nõ capio: es enim, Domina, methodo consuetâ incurabilius omnibus, quorum habui curam. Ipsa intelligens quòd collimarem, mihi perhumiliter & gratosè, unâque graviter respondit: Talis ego sum, Domine, quæ ad nihil aliud profum, quàm ut Tua Dominatio, & reliqui mecum laborent, atque suam mihi exhibeant charitatem. Postea verò obstricta à suis Confessarijs, qui ipsi mandaverunt, ut mi-

hi in hujusmodi occasionibus aliquid daret luminis, quòd scirem, qualiter me gerere deberem, hæc verba cum magna prudentia & elegantia, sed profunda animi demissione, subjunxit. Jam, Domine, dato casu, quòd diabolus, permittente id ipsi Deo, efficeret indispositionem alicujus corporis humani, eique præberet occasionem infirmitatis, bene, hac illatâ, productus effectus admittit remedium: quemadmodum si hic ab igne produceretur alius ignis, vel diabolus illum eâ ratione, quâ potest, accenderet; quando dictis ignibus affunderetur sufficiens aqua, uterque videtur extinguendus. Conemur igitur, Domine, obviare productò effectui, sive is ex hac, sive ex alia causa proveniat. Mea Domina, reposui ego, si adhuc supernaturalis perseveret causa ignis, quamvis illi contrarium agens naturale applicetur, non cessabit, eò quòd istud sit ordinis inferioris, & illa semper actionem continuet: idem dico de morbo. Nihilominus, Domine, respondit sancta Domina, faciamus, quòd Tua Dominatio judicat juxta suam scientiam, & reliquum permittamus Deo.

Post hoc dictus testis fusè describit morbum, quem hæc Virgo sustinuit, quando coacta fuit à diabolo (sicut supra scripti) deglutire retrimenta & sordes cubiculi, & hæc deinde coaluerunt in calculos, qui ipsi tam terribiles attulerunt dolores, probatq; solidis suæ artis argumentis, tam morbum, quàm modum, quo ex eo convaluit, non potuisse esse nisi supernaturalem. Idem dicit de alijs casibus. Conforme est dictis testimonium hac de re juratum Doctoris Torres Jordani, qui pariter Medicum illius egit, ubi affirmat, multos ipsius morbos non habuisse causam naturalem, & in ijs hanc Virginem vixisse miraculosè.

Quales porrò fuerint dolores & cruciatus, quibus infernalis tortor Virginem exercebat, quam propter bellum, quòd cum illa gerebat, odio tam lethali prosequeretur, considerandum potius est, admirando Deum in suis operibus, quàm confidendum calamo. Admirabilior tamen absque comparatione est patientia, quam

quam illi Deus in his afflictionibus largiebatur, de qua gravissimi testes, qui ipsi continuè assistebant, mira asserunt. ego verò breviter tantummodo eorum verba compendiabo. Mater Soror Maria de Trinitate, quæ à tenera ætate fuit educata in ejus domo, ac deinde vixit Monialis inter Recollectas Ordinis Sancti Bernardi ad Sanctam Annam, jurat, hanc Virginem, quò magis affligebatur, eò fuisse tractabiliorem & suaviorè, tametsi talis semper esset; tantamq; exitisse tolerantiam, quàm patiebatur, ut licèt lecto superpositam habuisset sanitatem, manum ad eam arripiendam non extendisset. Domina Marina de Obregon socia similiter nostræ Virginis, & hodie Monialis Trinitaria in in Conventu Rosarii, jurat, quòd ipsam in acerrimis illius doloribus ac molestijs semper viderit summè patientem atque hilarem, & fide tam viva præditam, ut nunquam fuerit magis contenta, quàm dum amplius patiebatur: ità ut existimarem (addit prædicta testis) hanc famulam Dei sustentari ac vivere afflictionibus, & eadem esse diu noctuque ipsius panem & alimentum. Prætermittis autem alijs testibus, Maria de Lama (hodie Mater Maria de Sanctissimo Sacramento, & Abbatissa Conventus Sanctæ Birgittæ) septennio fidelissima socia hujus Virginis, quæ illi adfuit usque ad ipsius obitum, in suo jurato de præsentis materia testimonio sic ait.

Vidi semper hanc servam Dei valde patientem ac resignatam, quamvis tales, tamque continui essent dolores, quàm est dictum, vixque tantum dici valeat, quantum in re erat, adeò ut interdum non potuerit quiescere spatio, quo symbolum Apostolorum postea recitari, præterquam in nostris brachijs, quæ illam ex uno latere movebamus in aliud, cum ingenti ipsius molestia, eò quòd esset tam malè affecta. Et quanquam tantus esset naturalis dolor, ut necesse fuisset sine intermissione lamentari, in his tamen omnibus exhibebat indicia gaudij, quo patiebatur, & ostendebat internam hilaritatem & consolationem, quàm nos quoque replebat, dum illam videremus prorumpentem, prout posset,

Vita Mar. de Esob. Pars II.

in hymnos & breves preces ad Deum, licèt non polleret ijs viribus, ut multum attolleret vocem; ac dicentem, optimè esse suæ animæ suam cruculam patienti apud pedes Christi Domini. Et cum in ejusmodi periculosis symptomatibus metuerem, nè moretetur, ipsamque interrogarem, quid sentiret, respondit: Non scio plus, quàm tu; hanc mihi Divina Majestas præstat misericordiam, quòd relinquat sola, dum patior, & in tali verser obscuritate, ut cælum videatur esse æneum, ac terra metallina: nisi enim ità fieret, non foret crux: tantumque mihi adfert gaudium & solatium hoc modicum, quòd mihi Divina Majestas offert patiendum, ut id non permutarem donis & beneficijs, quæ mihi elargitur: licèt enim ea æstimem, tanquam ipsius favores & gratias, majorem tamen anima sentit consolationem in molestijs ac doloribus toleratis cum resignatione. Utinam verò sim bene resignata!

Eliciebat deinde actus resignationis, & quamvis nihil unquam diceret, quòd ipsam dedeceret, examinabat se, an prorupisset in gemitum voce aliquantò elatiore; an dixisset: heu me miseram! & petebat à nobis veniam mali exempli. Hoc nos intimè commovebat, ac vehementer pudefaciebat. Certum verò est, quòd illam, nisi tanta fuisset ipsius suavitas, mansuetudo, ac tolerantia, nemo videre potuisset patientem, vel tot ei horis assistere: ideoque cum jam interdum deficere mus viribus, & essemus fessæ ac fractæ, animus tamen noster non fatigabatur, optantésq; illi assistere omnes certabamus, quæ ex nobis ipsi diu noctuque diutius esset adstitura.

In omnibus eventibus erat semper eadem, in se penitus resignanda, cum magna patientia, in Divinam voluntatem. Vnam habuit specialem, plurimumque sensibilem occasionem, quando illi Deus abstulit sanctam ipsius sociam Marinam Hernandez, quæ ei viginti quinque annis convixerat. Hæc tota erat genio illius accommodata tam in rebus spiritualibus, quàm in temporalibus, valebatque tum

H h h

pto

pro conversatione cum proximis, tum pro reliquis, unde solatium capiebat: cum illa namque poterat de quibusvis materijs conferre, erat enim perquam virtuosa & intelligens, atque ætatis aptissima, quia quinquagenaria. Abstulit illi postea Deus aliam sociam, quæ ipsi convixerat sedecim annis, & mox sororem ac sociam Dominam Elisabetham. Quamvis autem hæc possent magnopere sentiri, & ab ea naturaliter sentirentur, omnia nihilominus per-

tulit æquo animo, ac si ipsam non concernerent, nihil quæstus, neque aliud dicens, quàm: Fiat in omnibus sanctissima Dei voluntas! Hucusque hæc testis.

Extant multi casus, isque acerbissimi, in quibus multi alij testes, interposito juramento, asserunt heroicam istius Virginis patientiam, quos omitto: nunquam enim finem facerem, nisi paucis duntaxat singula perstringerem.

CAPUT VI.

Quòd sua Vota exactissimè observaverit.

Obtrinxit se hæc purissima Virgo, sicut in altera historiae parte dictum est, Votis castitatis & obedientiæ, ut se ita magis Divino Sponso uniret, ac eo modo, quo posset, religiosam profiteretur vitam, scque ipsam perfectissimum exhiberet exemplar tot filiabus, quas illi daturus erat Deus in novo Religioso Ordine S. Birgittæ, quem vigore Bullarum Sanctissimi Domini nostri Papæ Urbani VIII. reformavit, ac de novo ad magnam Dei gloriam, in istis Hispaniæ Regnis fundavit. Paupertas, quam propter suam conditionem, & finem, ad quem à Deo ducebatur, perpetuam vovere non poterat, ut educaret ac adjuvaret multas Virgines, multisque alijs proximorum suorum necessitatibus subveniret, illam nihilominus suâ non privavit coronâ: fuerunt namque singularissimi affectus, quibus tanquam verè pauper spiritu hanc pretiosissimam virtutem amavit, & præclarissimi effectus, quibus comprobavit, se hoc Votum, si in ipsius statu è majore Dei gloria fuisset, eam vovere perpetuam, duobus alijs adjuncturam fuisse. qua de re non nihil in fine hujus capituli dicemus.

Incipiendo itaque à virginea ipsius puritate, de cujus illibato candore nobis S. P. Ludovicus de Ponte mira conscripsit exempla, in prima hujus historiae parte, ad quam Lectorem remitto, aliquid solum ex

ijs refero, quæ isthæc testes juraverunt. P. Michaël de Orenja ait, se novem annis, quibus illi fuit à factis confessionibus, istud raræ ipsius puritatis indicium agnovisse, quòd ab ea nullum propè verbum audiverit concernens hanc virtutem, aut vitium contrarium, sed profundo istam habuerit illa materiam silentio sepultam, ac si foret purus spiritus, & habere se in sua manu autographum, ubi hæc Virgo scripserat suum Votum; atque concludit suam assertionem jurans, sibi certum & indubitatum esse, hanc Sanctam obiisse in gratia baptismali, quin gravem unquam commiserit culpam, quamvis semper deploraverit commissas in sua juventute, dum de ea cum ipso loqueretur: siquidem se, propter ingens lumen, quo à Deo erat prædita, in omnibus pudefaciebat. Idem jurat P. Fr. Andreas de Ponte, qui loco sui sancti fratris germani P. Ludovici de Ponte (quòd ille, propter graves corporis indispositiones, ipsam non posset semper adire) per triginta annos ejusdem confessiones excepit, allegans sua argumenta pro ferendo certo judicio, quòd non solum perfectissima fuerit Virgo quoad corpus & animam, sed etiam conservaverit primam gratiam, obtentam ex Baptismo. Mater Maria de Sacramento post enarratum Votum, & puritatem hujus Virginis, atque circumspiciendæ, quam suas socias docebat, subjungit: Quanquam speciale habuerit à Deo donum, ad consolandum, dandūque

consilium in afflictionibus internis, de rebus tamen spectantibus ad castitatem nihil noverat loqui, nisi obiter, nec illas intelligebat, dicebatque his occasionibus, se ignorare quid posset dicere, eò quòd sibi Deus nihil in hac materia confidisset. Scio præterea, quia id scripsi, quòd Deus isti suæ famulæ singularem in hoc præstiterit gratiam, non solum ipsi proficuum, sed etiam ijs, qui illam intuerentur. Audivi dicentem Dominam Marinam de Neyra, & alias Dominas ipsi coævæ, tam raram fuisse, dum esset puella, & cum sua Matre frequentaret templum Societatis, compositionem, modestiam, & gravitatem hujus Virginis, sive cum per plateam incederet, sive cum versaretur in templo, ut suo exemplo moveret ad devotionem. Et septennio, quo illi inservivi, nunquam in ea quidquam conspexi, quod posset in ullo genere argui venialis peccati. Idem jurat Domina Angela de Oforio, similiter ipsius focia. Mater Soror Marina de Christo, Monialis ad Portam Cæli, jurat, se, consideratâ puritate hujus Virginis, septem annis, quibus in ejus domo vixit, judicare, quòd illi Deus semper adstiterit, & tota ipsius fuerit, ac addit: Dum apud me ipsâ cogitarem, quomodo id fieret, qualiterque tantum bonum posset obtineri, interrogavi de hac re Venerabilem Dominam, & respondit mihi: Filia mea, familiaris cum Deo conversatio facit virgines, & puras animas, atque ita excluduntur malæ cogitationes.

Domina Anna de Quinjones & Valdès, vidua Domini Didaci de Pernea, qui fuit substitutus supremi Regij venationum Præfecti, jurat, famulos, quos visitando hanc sanctam Virginem adducebat, soliros fuisse ipsius aspectu componi ad modestiam. Et eo tempore, inquit, quo apud illam eram, licet haberem causam, ut angerer & affligerer, nihil tamen unquam in ipsius præsentia sum passa. Excellentissimus Dominus Rodericus Sarmientus de Silva, Comes de Salinas, jurat, sibi constare de verecundia, modestia, gravitate, ac morum compositione hujus Virginis, & solitam fuisse componere illos, qui eam

Vita Mar. de Escob. Pars II.

intuebantur, eò quòd ipse illam vidisset, & hunc ipsum effectum in se esset expertus. Præterea silentio multos alios testes, loquentes de virginea hujus Dominæ puritate.

Venio ad exactam nuncupati ab ipsa Voti obedientiæ impletionem. Pater Michael de Orenja, narratis breviter, quæ de obsequiosa illius subjectione erga Parentes, ac de voto obedientiæ exhibitæ Confessarijs scripsit P. Ludovicus de Ponte, dicit in suo jurato testimonio sequentia. Idem novem annis sum expertus, quibus ipsius Confessarium egi, quo tempore aliquoties evenit, ut illuminaretur à Deo, ad aliquid agendum aut dicendum: & cum ego non consentirem, ut fieret, vel diceretur, obtemperabat, penitusque intermittebat, quod statuerat, Deo semper commendans imperatam sibi ab illo executionem, ut ipse svaviter decerneret, quod esset quàm convenientissimum. Et exaudiebatur à Divina Majestate, ut semper in hujusmodi occasionibus, meum animum ita disponderet, ut sponte, atque ex interno motu, & inventis congruis rationibus, quibus ea refellebantur, quæ mihi antea contrarium svadebant, approbaverim, quod ipsa agebat, se intellexisse à Deo, illique injunxerim, ut sic faceret, vel diceret. Ex bonis autem effectibus inde procedentibus experiebar ac advertebam, eam prudenter agere, & regi à Deo. Demonstravit quoque Deus paternam in hoc genere suam per nonnullos eventus providentiam, veluti quadam vice, dum Virgo, quòd pateretur ardentem sitim, & quæ aderat aqua esset valde calida, petijt à suo Confessario facultatem, ut afferretur modicum nivis, cui admoveretur poculum aquæ refrigerandum. Confessarius illi id negavit, putans non esse tantam necessitatem, ac alias, & revertebatur domum: unde Virgo mansit afflicta ob vehementer efferatam sitim, unaque sensit solatium, quòd illam toleraret ex obedientia. Verùm vix Confessarius erat è domo Virginis egressus, quando derepente fuit mutatus aer & cælum, stupente dicto Patre, quòd videret tam subitam mutationem, nam tempestas illū

Hhh 2

de-

deprehendit in via. Cùmq; nimbus grandinis decidisset in areolam domus ejusdem Virginis, quædam puella ibidem habitans mota, ut fuit existimatum, ab eo ipso, qui grandinem excitaverat, eandem collegit, & superposuit lagenæ plenæ aquâ. Quando autem advenit hora vespertina, quâ Sanctæ ægrotanti præbenda erat ipsius cænula, infusa illi fuit ea aqua: dum verò animadverso algore quæreret atque audiret causam, agnovit, cum sua magna erubescencia, effectum Divinæ bonitatis & liberalitatis, mihi que postea retulit, quod evenerat.

Pater Fr. Andreas de Ponte post alia, quæ in accurata hujus Virginis obedientia notavit, addit: Erat quoque istius virtutis observans, ut nullam alicujus momenti epistolam scriberet, quàm prius non traderet alicui nostrum lustrandam, & si casus esset gravis, ambobus. Hinc mihi sæpe, antequam ingrederer ipsius cubiculū, ad excipiendam illius confessionem, foras ad anterius atriolum mittebat epistolas, quas perlegerem, & quando sum ingressus, interrogabat me, possentne mitti, necne. Idem faciebat, dum adiretur à Patre Michaële de Orenja, quod ipsum exercuerat erga Patrem Ludovicum de Ponte, meum fratrem, quoad vixit. Quando illi aliquid injungebatur à Deo, nihil exequabatur, antequam id uterque expendere-mus, ipsique mandaremus: & frequenter dicebat, nullum sibi aliud à Deo relictum fuisse modum securè procedendi, quàm regulam obedientiæ exhibendæ suis directoribus, qui essent sui Confessarij. In sua juventute optavit fieri Monialis Carmelitana discalceata, quod proposuit Sanctæ Matri Teresie, quæ tum degebat Vallisoleti, fundando suum Conventum. Sancta Mater examinavit ipsius desideria, summèque illi placuit, & pollicita ei est, quòd ipsam ibi esset susceptura. Ivit postea hæc Venerabilis Virgo, ut resciret diem, quo sibi conferendus esset habitus, & quomodo se ad id disponeret. Sancta verò Teresia illi ex Dei revelatione dixit, ipsam à Divina Majestate servari ad majora, dimisitque illam dicendo, nè de eo negotio am-

plius ageret. Hoc mihi ipsa Domina Marina multoties narravit. Hactenus P. Fr. Andreas.

Mater Maria de Sacramento fusè refert, quæ spectantia ad hanc virtutem in ista Venerabili Virgine per tot annos est experta, cujus juramentum in compendium ipsius ejusdem, quanquam paucioribus, verbis contractum, est, quod sequitur. Fuit hac in re exactissima, etiam in minutissimis, magnūque percipiebat solatium & levamen, si omnia panderet suis Confessarijs, & svadebat nobis, ut idem faceremus. Permovebat nos suo exemplo, dum videremus, quàm candidè rationem redderet eorum, quæ egisset, cogitavisset ac scripsisset, sive res forent graves suæ animæ, & concernentes conversationem cū proximis, sive domesticæ: neque illi sufficiebat, ut ab uno suorum Confessorum scirentur, sed ab utroque, utque sententijs ab invicem non discrepent. Frequenter eveniebat, ut illi valde serò adferrentur literæ, quæ tamen erant alicujus momenti, utque statim, licet vehementer à suis doloribus torqueretur, responderet pro solatio proximorum. Quia verò eâ horâ non poterant adesse Patres, & aliud illam videbam affligi, ac optate, ut pro necessitatis, quæ ei perscribebatur, remedio expedirentur responsoriæ, dicebam ipsi: Mittantur nunc, mea Domina, hæc literæ, postea id expones tuis Confessarijs. Respondebat autem mihi: Minus refert illas non mitti per hunc veredarium, quàm expediri non lustratas prius à meis Patribus: hoc enim est securum. Benedicta sit Divina Majestas, quòd nobis in sua Ecclesia tam grande bonum reliquerit. Equidem ignoro, quomodo solatium habere possint, qui proprium caput sequuntur. Notavi sæpe, hanc sanctam Virginem non solum obtemperavisse voci suorum Confessorum, sed etiam insinuationi: & quando illi respondebant, nè aliquid tam citò fieret, instar legis id habebat, dicebatque: Non fiat hoc, quia dum de eonterrogarem meum Patrem, respondit mihi: Non tam citò; videturque ei non placere, ut fiat: quod vel in levissimis, minime

inque momento rebus observabat. In majoribus vero obsequabatur mirâ accuratione & solitudine. Inter alias vices aliquando vidi, scriptam ab ipsa fuisse epistolam magni momenti ex inspiratione Dei, qui mandaverat, ut illam mitteret. Confererat etiam unus Confessoriorum: sed alter non ita erat promptus, quia ipsi res hæc videbatur continere aliquid minus conveniens. Quapropter expeditio istius epistolæ fuit diu dilata. Ego illi dicebam: Domina, expediatur hæc epistola, cum id Divina Majestas jubeat, & ille Pater approbet. Sancta vero mihi respondit: Tace, quia id non intelligis. Ego enim istud faciam? Non incumbit mihi hujus rei cura, sed Deo: ipse de ea disponat, quando illi placuerit, & sicut fuerit sanctissima ejus voluntas. Et revera ita Deus disposuit, epistola fuit expedita, habuitque effectum desideratum. Multa hujusmodi vidi. Pergit eadem telis recensere rarissima de modo, quo hæc Virgo in sua juventute intervenit ac obtemperavit Parentibus carnalibus, gloriosa præbendo specimina obedientiæ, quam postea spiritualibus Patribus exhibuit. Hæc omnia, licet diversis, æquæ tamen gravibus verbis jurant multi alij testes, quæ illi relinquunt, cui ex solis informationibus placuerit heroicarum hujus admirabilis Virginis virtutum texere historiam.

Quæ ad paupertatem attinent, virtutem à Christo Domino tenerrimè dilectam, & quam idcirco Venerabilis Marina in pupillis oculorum suorum ferebat, jurat P. Fr. Andreas de Ponte sequentia. Amavit semper paupertatem, & primis annis ab obitu sui Parentis se Voto paupertatis obstrinxit, duraturo ad definitum tempus, non autem perpetuo, eò quòd ex justis considerationibus à suo Confessario permilla non fuerit. Scio etiam, ipsam renuntiavisse legitime sibi à Parentibus relicta, & seque expoliavisse facultatibus, & vixisse eleemosynis, quæ illi à devotis personis dabantur. Dum in hac sancta paupertate viveret, apparuit ei Sanctus Pater noster Dominicus, rogavitque illam, ut recurreret ad suos Religiosos, & ad suum

Conventum, pro petendis necessarijs: promisitque etiam ipsi, fore, ut in illius Ordine adjuvaretur tam in spiritualibus, quam in temporalibus, quamdiu victura esset. Hoc evenerat quodam tempore matutino, in festo S. Thomæ Doctōris Angelici, quâ die non habebat, quo vesceretur, neque etiam, quo sibi cibum emeret, gratias agens DEO, quòd se videret pauperem. Pulsavit tum ipsius fores quidam Religiosus ex nostro Conventu S. Pauli, quem illa noverat, & ingressus ejus cubiculum invenit ipsam abreptam in Deum in alta Divinorum mysteriorum contemplatione, reliquitque penes illam quod æquabat pretium duorum Ducatorum monetæ argenteæ: videns enim, Virginem perquam difficulter posse respondere, noluit eam turbare, & subito discessit. Obstupuit Divinam bonitatem Virgo in sublevanda sua necessitate, & quomodo S. Dominicus sibi tam citò subvenisset per illum Religiosum, qui ad eam usque diem nunquam ipsius domum intraverat. Deinceps autem illi semper, & omni occasione noster Ordo succurrebat, sicut mihi ipsa frequenter dixit, tum quoad temporalia, tum quoad spiritualia. Atque Sanctus Pater noster suum pariter promissum implevit tam per suos filios, quam per semetipsū, ut mihi solita fuerit dicere sanctè jocando, bene apparere, S. Dominicum fuisse nobili stirpe progenitum. Constat mihi præterea, illam jam à triginta annis vixisse afflictissimam, eò quòd sibi videret suppeditari necessaria, etiamque se abundare, id eòque dicebat Deo: Mi Domine, quare à me vis haberi istud stercus, sic enim appellabat pecuniam, & rogabat ipsum instanter, ut sibi illam auferret, darètque licentiam ejus non acceptandæ. Divina Majestas autem illi respondit: Bene eam impendis in sublevandos orphanos, & cætera, quæ tibi injungo. Ecce hæc eleemosynæ, quas acquisitis, si à te non acceptarentur, fuissent male insumptæ, danturque tibi ex devotione, quæ erga te feruntur: & si tu eas non susciperes, ipsi non promerentur præmiū, quod illis à me dabitur. Noli affligi, ne scis enim meas intentiones, & propterea

H h h 3 fac,

fac, quod te facere jubebunt tui Confessarij. Et verò ità faciebat: volebat enim suscipere eleemosynam, nisi illi ab ipsis offerretur, & habità ab iisdem facultate. Atque accidit aliquando, ut missam sibi à quadam Moniali, ex Conventu Matris Dei, eleemosynam non attigerit, donec mihi suà manu scripsisset schedam, quam servo, petens à me veniam illius acceptandæ. Hucusque Pater Frater Andreas de Ponte.

Pater Michaël de Orenja, post alia supra dictis similia, de hac materia dicit: Ea, quæ illi dabantur nomine eleemosynæ, non habebat pro suis facultatibus, sed sumendo inde quantum præcisè erat necessarium pro sustentatione propria, & Virginum, quas penes se habebat, reliquum existimabat spectare ad Deum, tantùmquæ impendebat in opera concernentia ipsius honorem; quæ illi Divina Majestas inspirabat: ac proinde ex his eleemosynis ipsi oriebantur curæ, partim ut se quàm gratissimam ijs exhiberet, à quibus offerebantur (quia gratitudinis virtute plurimum excellebat) partim ut assequeretur voluntatem Dei, in electione operum cedentium ad ejus obsequium, quibus à se essent impendendæ. Solebat dicere, maximum se habituram solatium, si nihil haberet: quæ autem habebat, deponebat semper ad pedes Dei, rogans illum, ut ab ipso edoceret, in quid eas eleemosynas ad majorem suam gloriam vellet infumi: propter quem zelum, & sanctos affectus charitate plenos, illi Deus tam opportunè & amanter providebat, ut ei non tantùm non defuerint necessaria pro sua domo, & quæ largiretur alijs, sed hæc ipsi etiam abundanter tribueret. Cùm verò deficerent nonnullæ eleemosynæ ob absentiam, vel mortem eorum, à quibus illi dabantur, statim Divina Majestas excitabat eos aliorum, qui ipsorum vices supplebant. Nuncupavit quoque hæc Virgo Votum, non habendi ulla bona stabilia ex sua voluntate, nisi illi id injungeretur à suo Confessario, qui tum erat Pater Petrus de Leon, quod fecit anno millesimo, quingentesimo, nonagesimo septimo, sicut mihi

constat ex quadam scheda, quam suà manu scripsit.

Domina Angela de Oforio jurat, se audivisse, hanc Virginem, postquam renuntiavisset suæ legitimæ, suo se sustentavisse labore, nihil temporis otiosè conterendo, tametsi esset admodum debilis & morbidà, atque addit, ipsammet aliquoties narravisse, ridere fuisse solitas suas sorores, quòd earum domum frequentarent feminæ rusticanæ, interrogantes de netrice Fonsaldanensi, siquidem ipsa pro eo oppido, & alijs vicinis pagis nebat, quæcunque poterat. Postquam illi Deus subvenit eleemosynis, dicebat: Nihil eorum, quæ habeo, est meum, omnia sunt Dei: ego solummodo sum pauper œconomia, optans bonam reddere rationem. Faxit ipse, ut eam reddam exactam, meq; conformem cum sanctissima ipsius voluntate. Quando illi agebantur gratiæ, quòd aliquam collocavisset in Monasterio, respondebat: Ego nihil ago, neque aliud sum quàm miserabile instrumentum: meæ Dominæ, & amicæ totum præstant propter Deum. Idem jurat Mater Maria de Sanctissimo Sacramento. Mater Soror Mariana de Christo, post alia, concludit suum juramentum his verbis: Quando isti Venerabili Dominæ mittebantur aliquæ eleemosynæ, audiebam illam dicentem: Benedictus sit Deus, qui ità providet suis creaturis. Sorores meæ (sic nos appellabat) habetote magnam fiduciam in Deum, ipse enim vobis subveniet, non solum in spiritualibus, sed etiam in temporalibus, & hæc de re nobis multa dicebat. Ego novi omnes octodecim Virgines, quas ista Sancta Virgo promovit ad Ordinem Religiosum, & vidi meis oculis quasdam emittentes professionem, alias suscipientes habitum, & omnes scio esse Professas. Constat mihi quoque, precibus ipsius & consilio factum esse, ut multi alij tam viri, quàm feminæ, ingrederentur Religionem, & alij inirent matrimonium, quibus illa præbuit necessaria subsidia. Mater Joanna de Christo, Professa in Conventu S. Annæ, post alia narrat, quod in hoc genere est singularis exempli, cùm nostra Virgo jam fuerit

fuert septuagenaria, ac ita morbida, sicut fuisse novimus, quando illa ipsi convivabant. Sic vero dicit: Erat adeo accurata, ut, si pauxillum carnis ex olla, quae illi hodie coquebatur, remansisset, juberet eam sibi dari postridie. Atque si interdum eveniebat, ut ipsi opus esset, propter magnam quampiam stomachi debilitatem, subvenire aliquo cibo, quamvis residuum illud minus esset aptum, extaretque domi, quod illi magis conducere, nunquam poterat persuaderi, ut fumeret seu comederet aliud, quam illud modicum, quod eo die, vel praecedenti superfuisset.

Concludo hanc materiam juramento Dominae Magdalene de Cisneros, quae fuit amica hujus Virginis ultra sexaginta annos, & insignis ejusdem benefactrix. Sic autem ait: Quando Domina Marina erat octodecim circiter annorum, conveniebam ipsam in templo Domus Professae Societatis Jesu, & optime recordor, illam tum habitam pro sancta, atque ut talem observatam & aestimatam fuisse. Ego attentè contemplabar ipsius vultum, & optime in eo advertebam venustatem animae illius ac virtutum. Rara erat ejus modestia, & in ipso vultus colore deprehendebatur quiddam supernaturale. Semper vidi, hanc de ea famam continuari ultra

sexaginta annos, quibus, dum familiarissime cum ea conversarer, quidquid in ea vidi, me confirmavit in hac opinione de rara ipsius sanctitate: atque postremis his vitae annis, quibus cum ipsa egi, mihi in illius vultu fuit ea coloris supernaturalitas representata, ut me redderet atronitam, ac demonstraret divinos affectus, qui in corde ipsius ardebant. Novi quandam personam fide dignissimam, quae egit testem, quando haec Sancta renuntiavit legitimae suorum Parentum, & vidi meis oculis singularem providentiam, quam Divina Majestas habuit, ut tam ipsi, quam illis, quas domi suae alebat, de omnibus necessariis prospiceret. Experta quoque sum in me rem profus singularem, & est, quod non solum magnam animi voluptate illi succurrere fuerim solita, sed etiam nunquam notaverim in mea domo deficere id, quod dabam isti servae Dei: contigit quoque mihi, ut, cum reditus mei essent moderati, ipsi intra unum annum dederim ducenta scuta, quin tamen adverterim illorum defectum, aut me ijs caruisse, quod semper existimavi fuisse miraculum, quo DEUS volebat significare, quantopere ipsi placeret data huic Dominae elemosyna.

—o—(H)—o—

CAPUT VII.

Rara ipsius in omnibus prudentia, & speciale regimen familiae.

Olet plerumque Deus, quos non solum pro bono proprio, verum etiam pro universali Ecclesiae suae utilitate, provchit ad excellentes Sanctitatis gradus, instruere naturali prudentia, accommodata supernaturali gratiae, quam illis praeparat. Licet namque Divina Majestas non indigeat habilitate instrumentorum, quae ad opera sua assumit, & interdum pretium operum majorem excitet admirationem propter instrumentorum ruditatem: nihilominus tanquam Author,

qui non solum agenda exequitur efficaciter, sed etiam disponit suaviter, communiter facit, ut gratia & natura se ita invicem coadjuvent, ut haec sit suo modo basis proportionata insignis columnae, qua altera asurgit ad caelum. Nunquam vero testes illustrissimi finem faciunt deprædicandi præclaras dotes naturales, & præstantissimam indolem, quibus Deus hanc suam electissimam Virginem, prorsus eximiam in numero Virginum prudentum, exornavit, & quae essent instar arcuatorum fulctorum supernaturalis architecturae in sacro spiritus ipsius edificio.

Bre-

Brevitatis tamen causâ, quam in hoc tertio libro affecto, judicavi sufficere, si referrem partem eorum, quæ juratus asserit P. Fr. Andreas de Ponte, eò quòd ipsius verba sint breve omnium, quæ cæteri sunt experti, compendium. Ità ergo hic testis ait.

Opinione omnium illorum, qui cum Domina Marina sunt conversati, tam virorum doctorum & Magistrorum, quàm Dominorum & Dominarum, dubitari nequit, quin fuerit mulier majore prædita ingenio, capacitate, prudentiâ, ac discretione, quàm ætate nostrâ ullam fuisse constiterit. Spatio triginta sex annorum multa cum illa tractavi negotia, tam de rebus spiritualibus, quàm de spectantibus ad regimen, publicis aut domesticis; & semper adverti, admirabilem fuisse verborum ipsius prudentiam ac pondus, ab eâque omnia accuratè expensa & animadversa. Præcavebat incommoda, suggerebat modos vincendarum difficultatum, ità ut satisfaceret obligationibus, debitumque civis rei ac personæ reservaretur locus. Et quamvis verum sit, in istis materijs notatam esse in hac Virgine gratiam & lumen divinum, quod ipsi pro illis largiebatur Deus, atque pro exequendis prudenter actionibus tam experimentalibus & practicis, quàm speculativis & intellectualibus (nulla siquidè naturalis habitudo videtur potuisse sufficere illis tam securo & præclato consilio transigendis) aliquando tamen ingens apparebat capacitas, & advertebantur excellentia naturæ dona, quæ ei Deus contulerat: ideòque Pater ipsius (vir tam prudens, tam doctus & sanctus) illi adhuc juvenculæ commisit externum domus suæ regimen; constatque mihi, ipsum in rebus alicujus momenti expetivisse ejus sententiam, quam illa expromebat convenientissimam. Colligitur etiam singularis ejusdem habilitas ex labore manuum, quandoquidem agere poterat magistræ feminarum in quibuslibet operibus lini, serici, fimbriarum, & aliarum muliebrium artium. Omnia sciebat conficere, & intelligebat omnia eminenter. Hæc P. Fr. Andreas prorsus conformia ijs, quæ vobis

sanctus Pater Ludovicus de Ponte, germanus ipsius frater, scripsit de hoc Virginitatis nostri temporis prodigio.

Ex ista naturali prudentia, ad eò celesti divinæ gratiæ auctario illustrata, ortum habuit ingens accuratio, quâ educabat Virgines, quas Deus pertraherat ad ipsius convictum, & illa securissimis virtutis vijs ducebat, donec ipsas proveheret ad statum perfectionis. Referam ad hoc propositum (& quidem fusiùs, quàm alijs consueverim) quod hac de re scribunt ac jurant ipsæ illius discipulæ, quæ jam in sacris Conventibus magistras agunt spiritus, ubi vivunt. Opto enim, ut exemplar istud non tradatur oblivioni, semperque sit instar viæ idæ recturis Cœnobium à nostra Virgine fundatum, & reliqua, ut in Divina misericordia confido, deinceps extruenda.

Mater Maria de Sacramento jurat sequentia. Hisce oculis cognovi, illam à Deo fuisse cumulatam omnibus naturalibus dotibus, quæ subserviunt supernaturalibus. Dedit ipsi præclarum intellectum & memoriam, maturum judicium ac prudentiam, quod etiam sæpe audivi dici à multis, qui id intelligere sciebant. Occurrentibus occasionibus loquebatur juxta eujusque captum pro animæ commodo, & bona negotiorum expeditione: nullum proferebat verbum inane, omnia enim erant admodum solida, & quæ magis ab ijs probabantur, qui ea melius percipiebant. Licet verò responsa ipsius essent ponderosa singularia, modus nihilominus, quo illa dabat, erat vulgaris. Hæc tamen consilia ijs solum suppeditabat, qui ea ab ipsa petebant: alioquin enim tam simpliciter loquebatur, quàm ego, & quivis alius loqui potest. Si illi aliqua ex domesticis inter conversandum dicebat: Domina, tali ego dixi & svasi hoc & illud, respondebat nobis: Melius esse existimo tacere, nolite vos in id ingerere, quia fœminæ communiter non sumus aptæ pro dandis consilijs: suscipiamus quæ nobis dantur. Talis erat illius propensio: neque ipsa aliter faciebat, nisi à Deo impelleretur ad respondendum ijs, quæ illi consilij causâ proponebantur, idque præmissâ magnâ consideratione.

Ostea-

Ostendebat naturam egregiam, docilem, pacatam & consideratam, quam illi Deus tam excellentem dederat, ut dicere solemus, quod etiam naturalibus ipsius actionibus Divina Majestas aliquid supernaturale adjicere videretur, neque aliter fieri posse existimabamus. Siquidem inter tot afflictiones, ac tales occupationes, quibus distinebatur, scribendo & juvando proximos, ut nec interdiu, neque noctu (quasi dolores non sufficerent ad eam penitus impediendam) quiesceret, animum etiam minutissimis rebus domesticis applicabat, interrogando de ijs, & omnes præviâ suâ directione disponendo, ac si illas videret, ac domum obambulet: speciale verò rerum spiritualium, & singularum seorsum, gerebat curam. Distribuebat dies, quibus unaquæque sacram perageret exomologesim, ut eam aliæ his, aliæ illis diebus adirent: præmonebat nos antecedente vespere, quibus esset eundum, aut manendum domi, omnes liberando curâ, dum ipsa sola sollicitaretur.

Videbatur hæc Virgo contubernaliibus suis, tam puellis, quam ætate provectioribus, infundere morum compositionem, modestiam & gravitatem. Veniebant ad Conventum Monialium Sancti Bernardi, vel ad domum Domine Elisabethæ Rechon, ubi degebam, antequam cooptaret in contubernium hujus Sanctæ, interdum visitationis gratiâ ipsius sociæ, & priusquam eas nôsem, dicebam, videns tantam illarum modestiam: Procul dubio istæ ibi sunt ex familia Domine Marinæ. Audivi aliquoties illis, quæ mecum conversabantur, dici: Ite illuc, ut loquamini eam ijs Virginibus; ipsas verò respondentes: Hoc non faciemus; contremiscimus, si nobis id vel imaginemur, quia eas timeamus. Novî tum sanctas illarum sociarum puellulas, ex quarum conversatione plurimum capiebatur solatij & oblectationis; multumque in omni genere ex earundem addiscebatur responsis.

Domina Angela de Ofotio inter alia sic ait: Quando ipsius alumne adibant Monasterium, in quo morabar, priusquam venirent ad domum hujus famulæ Dej, vi-

Vite Mar. de Esob. Pars II.

sitaturæ quasdam Moniales; horrebam illas vel alloqui; acciditque mihi frequenter, ut subterfugerem ipsarum conspectum, propter metum, ac reverentiam, quâ à me suspiciebantur. Et quamvis id facere oportet, ut experiret solatium, quo replebantur amicæ, quæ cum ipsis agebant, eò quod illarum sermones in omnibus essent materijs valde mirabiles ac doctrinales, non audebam tamen. Quando postea veni ad ipsius domum, cognovi quanta Deus servæ suæ contulisset. Nullam unquam in illa animadverti actionem, quæ peccati venialis posset insimulari: & quanquam ab ea viderim increpari ac reprehendi aliquas domesticas, non faciebat id tamen nisi exigente necessitate, & ad majorem nostrum profectum, moderatè & prudenter, sollicita de omnibus domesticis rebus, parvis & magnis, ac si unice singulis esset intenta. Reddebat se amabilem, unâque vehementiâ suarum correptionum formidabilem, & omnes majorem consolationem ac recreationem non habebamus, quàm si illi inserviremus, semperque maneremus in ipsi cubiculo, assistendo ipsi, & quodammodo certabamus, quæ nostrum minus dormiret, ut ei adessemus in illius doloribus: semper namque rara erat & extraordinaria ipsi mansuetudo, sùavitas, & agendi gratia.

Mater Mariana de Christo hunc in modum jurat: Semper in hac Venerabili Domina talem vidi puritatem, gravitatem, & modestiam, ut mirarer, diceremque in animo meo: Non est possibile, ut ista sit mulier, est Angelus. Et certò scio, ipsam Angeli speciem præ se tulisse tum majestate, & indole, ac puritate, tum etiam affabilitate & candore, quo suas socias alloquebatur. Nunquam illam conspexi iratam, licet notarem quasdam indignationis occasiones; neque aliquid dicentem, aut agentem, quo nos audientes turbaremur. Reprehendebat nos solo aspectu, & iste sufficiebat: quia ipsi Deus ejusmodi contulit gratiam, ut penetraret nostra corda, & pudeficeremus, eoque magis miraremur illius patientiam ac discretionem. Nunquam aliquid recensebat, quod non faceret ad plenam nostram instructionem, no-

I i

strum.

strumq; exemplum; dirigebat sermonem ad illam, quæ præ cæteris indigebat admonitione, cum magna tamen dissimulatione, ut ipsi id dictum à Deo fuisse videretur. Non patiebatur ullum verbum proferri, quod non esset bonum & necessarium, etiam sic tamen oportebat esse valde purum: & quæ à sancta mea Matre dicebantur, erant purissima, pariterque purissima erat intentio, quod quidem nobis semper ostendebat, nosq; operibus & verbis docebat. Dederat illi Deus præclarissimum intellectum, sicut semper ex omnibus, quæ agebat, collegi, ac talem memoriã, ut, si necesse foret, multa exponeret, quæ nobis convenirent, ex Scriptura Sacra, & multis Psalmos, nullo ad manus sumpto libro: id enim non poterat amplius facere, propter magnam suã debilitatem. Verum est, quod nos interdum jussit omnes coram se comparere, & unam aliquamdiu legere, ex qua spirituali lectione sumebat, quod nobis deinde ab ipsa dicebatur, & singulis erat magis accommodatum, juxta cuiuslibet indigentiam: credo autem, illã melius scivisse, qualis singularum esset, quàm nos ipsæ, quæ eã instructione egebamus. Loquebatur cum tanta majestate, ut Deus per os illius loqui videretur, & intra ipsius animam existere; alioquin enim effectus secuti viderentur esse impossibiles, cum plerumq; apparet clarè, ipsam edoceri à Deo, quale singulis deberet suggerere medium, pro uniuscujusq; necessitate, itã ut nos redderet contentas & pacatas, nobisque eximeret scrupulos, in quibus Confessarij nostri vix reperiebant, quo nos solarentur.

Hujus tenoris sunt reliqua testimonia, quæ de re præsentis aliæ ipsius sociæ, omni dignæ fide, jurejurando præstito dederunt. Addo tantummodo, quod aliæ fide dignissimæ Dominæ, & quæ licet non fuerint domesticæ, intimè tamen cum ea egerunt, in hac materia jurant. Illustri: D. Elisabetha de Silva, Marchionissa de Montealegre dicit: Per id tempus, quo sum cū illa conversata, agnovi in ipsa intellectum valde perspicacem, memoriã admodum perfectam, judicium perquam sapiens ac maturum, pacatum & consideratum. In honore

deferendo ijs, à quibus visitabatur, erat modestissima, & omnibus grata, gravis in conformatione vultus, & in suis verbis ac operibus accuratissima. Omnes, qui cum illa egerunt, agnoverunt, uti ego, magnam prudentiam in consilijs, quæ dabat: nemo enim aliquod petijt, ac verè est executus, qui erraret, & quidem in quibusvis materijs; atque ista consilia adeo erant naturæ rerum accommodata, ut ipsa semet approbarent, quod proprijs didici experientijs, ac aliorum, qui per literas, & ore tenus uti ipsius favore voluerunt.

Domina Magdalena de Cisneros jorat sequentia: Non solum ab alijs audivi referri multas naturales dotes, quæ illi Deus contulit, verum etiam sui testis earundem oculata, & agnovi in hac Domina præstantissimum intellectum, capacitatem ac prudentiam. Summa erat naturæ ipsius suavitas, rara mansuetudo, magna gravitas & maturitas in illius verbis, quæ dona semper dirigebat ad obsequium Divinũ. Erat denique omnis expertis fictionis, & candidissima. Quod attinet ad ipsius socias, quæ fuerunt multæ, & complures ex ijs juvenulæ, nunquam ab ijs audivi, quod redoleret levitatem: semper optimæ fuerunt famæ, & multæ sunt factæ Moniales, in quo statu optimum præbent exemplum, ut abunde appateat, quale in domo Sanctæ suæ Dominæ lac fuxerint. Illas, quæ alium iniverunt statum, vidi optimè se gerentes, & secundum instructionem, quam hauserunt. Omnes, quæ ipsi convivebant, vidi frequentantes Sacramenta, & perseveranter assiduas in audiendis concionibus. Scio quoque hanc Dei servam cum magna sollicitudine ac vigilantia hujus rei curam habuisse. Specialiter in domo ipsius novi Marinam Hernandez, rari exempli & sanctitatis: quæ cum sufficientes possideret facultates, ad vitam juxta suum statum transigendam, omnia deseruit, ut illius frueretur societate, ipsique cohabitaret instar ancillæ, eò quod hujus Dominæ æstimaret sanctitatem, cui ob Sanctissimæ Dei Genitricis honorem suam navabar operam, atque ut vitam suam tam Sanctæ Matronæ impenderet obsequijs, & cū illa

conversando sese in virtute perficeret, ad quam omni studio aspirabat, & in dictæ Sanctæ confortio, cum magnæ sanctitatis opinione, vivere desijt.

Pari ratione jurant universi testes, & plurimum mirantur omnes, quæ de con-

summata prudentia, & sapientissimis consilijs in hac Virgine cognoverunt, quam in humili abstrusi cubiculi angulo Deus constituerat veluti cœleste lumen, tanquam sacrum sæculi nostri oraculum.

CAPUT VIII.

Referuntur summatim aliæ excellentes hujus magnæ Dei famulæ virtutes.

Sicut hætenus tot testes singularem nostræ Virginis celebraverunt prudentiam, ita quoque tres alias deprædicant virtutes, quas vocamus Cardinales, insinuantes nonnulla exempla accuratissimæ ipsius justitiæ, in distribuendis eleemosynis, quas illi Deus submittebat, cujus se tantum esse arbitrabatur œconomam, nihil amplius suis indigis consanguineis tribuens, quam alijs, in simili penuria constitutis, pauperibus largiretur: ita ut nulla unquam violentiâ aut importunitate posset flecti, ad cedendum affectibus carnis & sanguinis, quam solæ commovebant ærumnæ & necessitates. Temperantia ipsius in victu erat summa, & quæ illi convixit, asserit, mirum sibi visum fuisse, quod tempore suarum infirmitatum tam modicis sustentaretur alimentis. Verum id parum est mirabile in Virgine, quæ tempore suæ sanitatis, prout vidimus, perpetuum semper observavit jejunium, & rigidissimam abstinentiam. Recensent testes, nullum invenientes finem, quæ sunt experti de heroica illius fortitudine, in tolerandis coacervatis molestijs, secundum se tam gravibus, numero tam multis, quibus illam Divina Majestas probavit; in exequendis cum admirabili perseverantia bene cœptis, nè minimum ab ijs desistendo, adeo ut nullo unquam modo dimoveretur, multò minùs recederet ab eo, quod semel prudenter decernebat, esse è majore sui Domini gloria.

De ipsius demissione animi multa in utraque parte hujus historiæ sunt scripta.

Vita Mar. de Escob. Pars II.

Quisquis efficacia vanæ gloriæ stratagemata, & subtilitatem, quæ se hæc teredo humano cordi insinuat, cognoscit, obstupescit, quod sancti ac docti hujus Virginis Confessarij jurent, indubitatum ipsis esse, ex ijs, quæ ex propria ejusdemmet confessione intellexerunt, ac diligentissimè modum illius agendi observantes compere-runt, ipsam nullum unquam in anima sua sensisse motum superbiæ. Et verò testantur, quotquot cum ea sunt versati, pretiosissimum profundissimæ humilitatis spiravisse odorem, quidquid ab hac Sancta dici, vel fieri audiverunt, aut viderunt. Jurat P. Michaël de Orenja, usque adeo Virginem istam fuisse humilitati addictam, ut ignotorum quorundam judicio videri posset excessus, quod in illius exercitio demonstrabat. Non sufficerent multæ philyræ, ut vel in compendium redigeretur, quod de hac virtute fusè referunt authentica originalia, quæ à me allegantur.

Admirabilissima fuit in hac Virgine veracitas, & horror cujuscunque mendacij: avertabatur non solum omnem fraudem aut fictionem in rebus serijs, verum etiam quemvis jocum aut lusum, ubi vel minimum apparet minoris sinceritatis vestigium; & quidem non tantum in se ipsa, sed etiam in Virginibus adhuc juvenulis sibi cohabitantibus, ita ut, si puella aliqua inter nendum alteri sociæ joci, ac tantillæ recreationis gratiâ quidpiam occultaret, id non posset ferre, statimque huic diceret, ubi esset occultatum, quod quærebat. Sufficiat itaq; morales hujus magnæ DEI servæ virtutes breviter indicavisse. Innuamus aliquid de perfectissimo gradu,

Liiz

in

in quo illi Theologicæ fuerunt à DEO communicatæ.

Omnes Romanæ Catholicæ Ecclesiæ filij vivimus in Fide: hæc est unica infallibilis lux nostrarum tenebrarum, singularis dux nostri itineris, spiritus nostri oculus, quo cœlestia videntur mysteria. Verum istud, inter alia, est reperire animarum discrimen, quod animæ fideles communiter hunc visum habere videantur quodammodo tectum spisso & rudi velo, per quod tantum aliquid quasi confusè de divinis arcanis conjectant: Sanctarum autem animarum oculi velari videantur subtili quadam ac delicatâ bysso, per quam objecta, quæ creduntur, quasi discernunt. Hæc absque dubio servantur clausa à Fide: sed nobis, qui vulgariter vivimus, sunt velut in arca cedrina, cujus, licet sit pretiosa propter materiam, densitas impedit, nè possint conspici; Sanctis autem tanquam in scrinio crystallino, quod se, tametsi illis non aperiatur, per id saltem quod pellucet, paritur penetrari. In Fide Venerabilis Marina vivebat mortalem hanc agens vitam, sed ea tam excellenti, & à Divinis radijs collustrata, ut certo modo videatur fuisse intuita quod credebat, & quantumvis crederet, fructa eo, quod desiderabat, atque illud ipsum possedisse, quod diligenter quærendo nulli parcebat labori. Hoc dicere volebat P. Michaël de Orenja dum in suo juramento de ista nostræ Virginis virtute hæc profert verba: Fides, quam hæc famula Dei habuit de divinis mysterijs, agnosci potest ex magnitudine luminis, quod illi Deus ad ea penetranda communicaverat: dicebat enim, se vehementer mirari, potuisse in ullum intellectum cadere dubium de illius veritatibus. Hinc fiebat, quod differendo de his mysterijs, non loqueretur, quasi illorum notitiam haberet ex solo Fidei lumine, sed acsi ea vidisset. Tanta erat claritas ac facilitas, quâ ab illa explicabantur. Idem prorsus jurat P. Fr. Andreas de Ponte.

Mater Maria de Sacramento ipsius sociæ, quæ illius dictata non raro calamo excipiebat, sic ait: Communicavit illi Deus valde vivam Fidem, propter quam cum

magna gratia loquebatur de rebus cœlestibus, ac tam facile illas etiam duas trêsvēphilyras implendo, annotabat, quàm si qualemcunque scriberet epistolam. Atq; cum ipsam interrogarem, quomodo memoriâ polleret ad res tam sublimes tam facile conscribendas, respondit mihi: Deus mihi hanc præstat misericordiam, ut ita præsens habeam mysterium, sicut tum, quando in me peragitur; nisi enim mihi à Deo ista gratia fieret, non auderem illud describere. Et verò bene lumen istud acquisitum emicabat in verbis, quæ ab ipsa audiebantur, & in eo, quod illius dictis acquiescerent ij, cum quibus loquebatur, nec non in facillimo & clarissimo modo, quo res spirituales, & quarumcunque virtutum exercitium explicabat, adferendo aptissimas comparationes, quas ego, & quilibet poteramus percipere. Audivi dicentes gravissimos Theologos, præsertim Patrem Magistrum Fratrem Didacum de Guevara, Ordinis S. Augustini, ejusdemque Provinciale, à se in vita sua neminem auditum fuisse, qui clariùs de hujusmodi rebus sermocinaretur, aut magis competentis ab ea consilium commoveret.

Hinc ardens illud Virginis nostræ oriebatur desiderium, ut pura conservaretur Fides in Regnis Catholicis, reducerentur hæretici, & gentiles converterentur. Cujus rei specialissima extant exempla, affectus ferventissimi in ipsius scriptis, quæ supra in libro secundo retulimus. Et Domina Maria de Obregon prudenter ac rationabiliter juravit, miracula fuisse, quæ per istam virtutem hæc serva Dei egit, tum facile, propriè, & gratiosè exponendo res divinas; tum exoptando puritatem Fidei in his Regnis, & ejusdem in extraneis propagationem.

Spei virtus est firmissima, contra continuas navigationis nostræ tempestates, anchora; est cydonitis, quâ tot amara in vita spirituali catapotia condita deglutuntur. Spes est calcar, quo stimulata anima, quantumvis fatigatissima suum cursum accelerat. Illa, quod est molestum, reddit animæ leve; facile efficit, quod est arduum; illa eam in ipsius exilio exhilarat; est pere-

grinanti Raphaël. Qui legit molestias, vias tam scabrosas, per quas Deus duxit Venerabilem Marinam, bene videbit, ipsā ideò solūm ijs potuisse non succumbere, quā securo hujus virtutis baculo innitebatur, de qua sic loquitur P. Fr. Andreas de Ponte: Semp̄r in ipsa, quamdiu cum ea sum versatus, spatio triginta sex annorum, agnovi, illam cum magna suæ salutis spe vivere. Fundabat hanc in meritis Christi Domini, semper suis heroicis virtutibus, per Divinam misericordiam, cooperando; quanquam ex profunda animi demissione existimaret, nihil esse, quidquid ageret. Ac proinde, licet in ipsis scriptis toties legantur anxietates, dubia, ac timores, in quibus vivebat; nunquam tamen versabantur circa salutem, sed viam tot visonum, quā à Deo ducebatur, an foret secura. Hinc proveniebant vota ipsius, ac desideria ardentissima, migrandi ex hac miserabili vita, & contemplandæ in æterna Divinæ Majestatis: quæ nihilominus conjungebat summæ, in sanctissimam Domini sui voluntatem, resignationi. De his desiderijs sanctè presumptuosis, ortis ex vivacissima illius spe, addit in suo jurato testimonio P. Michaël de Orenja hæc verba: Solebat mihi multoties dicere, suam animam esse instar aviculæ, quā aliquando uno pede vidisset alligatam filo, semperque sursum evolutam, & conantem se solvere, quæ si id potuisset assequi, sustulisset se in aërem, effugiendo hominum conspectum; atque sic animam suam, mortalitatis catenis vincatam, semper volitare affectibus, cupientem dissolvi, ut fruere- tur stabilitate illorum immortalium bonorum, quæ ipsi, diu noctūque ad ea aspiranti, toties Deus ostendebat. Dicebat mihi quoque, se interdum quærere ex Divina Majestate, quandonam futurum esset, ut illucesceret ille exoptatus dies: & responderi sibi à Domino, ut se non affligat, brevi enim futurum; statimque sub- jungebat: Ah, Pater, quàm diuturnæ sunt breves moræ Dei!

Mater Maria de Sacramento, post multa relata de generosis hujus virtutis actibus, quos in sua Domina notavit, jurat

etiam sequentia: Quamvis hanc tantam, adeoque bene fundatam in altissimis meritis, & pretioso sanguine Christi haberet fiduciam, tamque ardentem optaret, ut ipsam Deus hinc auferret, id tamen faciebat, cum tanta voluntatis conformatione & resignatione, ut diceret, se, dummodo esset voluntas Dei, & aliquā ratione prod- esse posset suis proximis, hic libentissimè permansuram ad finem usq; mundi. Huc spectat, quòd illam anno præterito, cum vehementer esset afflicta, videns quædam fieri contra beneplacitum Dei, dicentem audiverim, quòd ipsam Divina Majestas bene posset ad se transferre, cum jam ad nihil sit utilis. Tum ego illi dixi. Ah, mea Domina, utinam essem tam felix, ut te viderem surgentem ex hoc læto, atque nobiscum euntem ad templum! Et respondit mihi: Confido in Deo, id non eventurum: hoc enim tanto me afficeret dolore, quantum sentiret aliquis navigans, qui post tolerata multa adversa, & superata multa pericula, videns se jam esse proximum, ut excendat ex navi, adverteret excitari tempestatem, à qua repelleretur ad profundissimum mare. Domina Magdalena de Cisneros jurat, Virginem nostram magna prodidisse desideria moriendi, & hac de re loqui consuevisse cum magno affectu, atque dum de eadem materia ageret, immutatâ facie, vultum præ se tulisse ecclestem, incitantem ad laudandum Deum. Hoc sufficit de ipsius spe, ut nobis sit locus referendi aliquid in præsentî capite de ardenti illius charitate.

Hæc, ut est omnium Regina Virtutum, ita etiam anima dans illis vitam; halitus, quo respirant; decoret, quo exornantur. Et quandoquidem omnes tam florentes in ista Venerabili Domina vidimus, clarissimum est indicium, fuisse copiosissimum charitatis fontem, à quo irrigabantur. In purissimo hujus Virginis corde, jam inde à tenera infantia, usque ad mortem, viva quædam arsit fornax immortalium flammarum; perenne fuit flumen affectuosorum fluctuum, anhelitus perpetuus, continua solitudinis aspiratio, indefectibilis motus versùs suam centrum. Fuit idem

amor sobria animæ ejus ebrietas; insatiabilis ipsius affectus hydrops; sancta & prudentissima stultitia rationis; satietas, quæ illam semper relinquebat famelicam; vultus lethale, quo vivebat; dolor, quo oblectabatur; arcana voluptas, quæ illam efficiebat Martyrem; deliquium, à quo confortabatur; ac denique fortitudo, à qua novis teneritudinis incrementis magis ac magis devinciebatur suo Dilecto. Omnes namque hi tituli, quibus Sancti Patres, & sacri Doctores compellant charitatem, dū ad arctissimam cum suo Deo pertingit unionem, & effectus, quos producit, deprehensi fuerunt tam vivaciter in nostra Virgine expressi, ut nihil scripserit, nullum peregerit negotium, & nē verbum propè sit locuta, quòd hanc veritatem manifestè non indicaret.

P. Fr. Andreas de Ponte in suo jurato testimonio sic ait: Æstuebat amore Divino, & hinc derivabantur in naturam magni ardore externi, ut ipsi necesse fuerit succurrere aqua: erātque notorium, inextinguibilem sitim, quam patiebatur, processisse ex incendijs hujus Divini ignis, qui tantus ex sequentibus fuit causis. Primò, propter sublimissimam cognitionem Dei, quam illi idem Dominus communicaverat: quia enim est summum Bonum, & altissimum amoris objectum, quò melius cognoscitur, eò amplius amatur. Secundò propter debitam puritatem, quam hæc Venerabilis Virgo semper conservavit, nihil magis amando, quàm Deum. Tertio propter magnas visitationes, revelationes, & gratias speciales à Deo habitas: nec enim tales favores præstat, nisi animabus, quæ summo feruntur amore erga immensam ipsius perfectionem. Quarto, quia continuò præsentem habuit eundem magnum Deum, eò quòd nunquam ab Ejus Majestate avelleretur, in qua præsentia tot annis, qui fuerunt propè octoginta, perseveravit, & quidem intenta assiduo omnium virtutum exercitio. Ac tandem quia prædita fuit gratiore pro collatis sibi gratijs indole, quàm ullum unquam noverim; fuerit etiam extraordinaria, omnemque excedens exaggerationem, ma-

gnitudo amoris, quo flagrabat, quando quidem tam multa à Deo accepit. Melius id intelligitur ex quadam ipsius scheda, in qua animæ suæ aperit statum, & inter alia dicit hæc verba: Quid aget anima, quæ amore sui Dei est graviter vulnerata, & infirmatur, esuriens ipsum, vehementerque hoc suum Bonum sitiens? Si non comedat anima, & non satietur, totam se Divinâ hac escâ replendo, eadem prædicta miserabilis natura (eò quòd se tantopere univert, & familiarem reddiderit, atque quodammodo indentificaverit spiritui, & aliquâ ratione conditionem ipsius participaverit) etiam deficit, & pessumit. Quid ergo remedij? Hucusque hic testis, à quo non nisi tantillum ex multis, quæ ad præsens propositum juravit, accepi.

Multò adhuc prolixius hæc de re jurat P. Michaël de Orenja, & fusissimè expendit causas, quas supra nominatus testis commemoravit, additque postea: Effectus hujus amoris, qui sensibus percipiabantur, ego ipse frequenter observavi ex calore, quem respirando meâ manui imponebat, dum illi porrigerem epulum Eucharisticum. Et quia illam videbam grave corporis patientem incommodum, propter incendium, quod in illud derivabatur ex anima, imperabam ipsi, ut temperaret vehementiam affectuum amoris Dei, ad laborando, ut isti remaneret in superiore animæ parte, cohibitis, quoad fieri posset, potentijs materialibus. A Medicis, ob notitiam & experientiam, quæ perspectos habebant hos affectus, jubebatur interdum sumere aliquot aquæ haustus, ad temperandos illos ardore, qui erant tanti, ut mihi aliquando Marina Hernandez, illa ipsius socia, magna Dei serva, dixerit, videri sibi Dominam suam torreri ad ignem.

Mater Maria de Sacramento jurat sententia: Quia amor Dei, qui in ipsius corde ardebat & pectore, adeò erat vehementis, tantique inde procedebant ardore in vultum & manus, ut nos in rigore hyemis oportuerit stibello chartaceo excitato ventulum, ad dictas manus refrigerandas, quòd viderentur aduri: porrigebamus illi

idcirco

idcirco aliquot haustus aquæ frigidæ, propterea quod cibus in ipsius stomacho combureretur. Aliàs in ea attollebat ipsa pectoris latitudo, eratque necesse illud totis viribus, quibus ego & meæ sociæ valebamus, comprimere. Calorem verò istum non fuisse naturalem bene erat advertere ex eo, quod illi obnoxia esse non potuerit, tum ob tempus hybernum, tum ob tam provectam suam ætatem, tum etiam ob magnam suam debilitatem. Insuper si per quampiam rimam vel modicam ad ipsam auram ingrediebatur, penetrabat illam, & supra modum discruciat, novam ei præbendo causam dolorum & alterationum. Addit Domina Angela de Osorio, tantâ interdum vi fuisse superficiem pectoris & stomachi elevatam, ut, cum nec ipsa, neque sociæ possent illum impulsu coercere, solitæ fuerint adhibere patinam ligneam, quam ipsi omnibus viribus apprimebant, ad eum cohibendum.

Quid Doctor Gabriel Cansecus, vir, sicut supra dixi, ob suam virtutem ac doctrinam insignissimus, de his effectibus senserit, scripsit in suo juramento his verbis: Toto tempore, quo cum hac Domina sum versatus, semper in ea agnovi charitatem erga Deum & proximos, in gradu heroico: eandemque agnoscunt, ac de prædicant, quicumque illâ vivente cum ipsa egerunt. Innumeris vicibus, tum ex propria hujus Domine relatione, tum ex symptomatibus, quibus molestabatur; qualia erant, difficultas frequentis ac deperata respirationis; item sensibilis & molestissimus calor in tactu, & ructus prodentes nidorem, quibus affligebatur, atque ardens & incensus aer, quem cum ingenti difficultate spirabat; animadverti hæc omnia fuisse indicia ardentissimi caloris & incendij, quod in cavitate pectoris & stomachi patiebatur. Atque cum sæpius illius vehementiam considerarem, persuasi mihi, non adesse causam adæquatam merè naturalem, ex qua tam intensus ac molestus effectus posset oriri, & consequenter illum provenire ex causa supernaturali. &c. Adfert deinde doctissime rationes, cur hæc incendia non potuerint habere causam na-

turalem in ætate, complexione, & victu hujus Virginis, in qua curanda sibi tantam comparaverat experientiam. An verò causa supernaturalis potuerit esse amor Divinus, ardens in ipsius corde, decernent, inquit, qui ferventi spiritu multa de amore Dei disserunt. Adjungo tantum huic testimonio (ita præsens argumentum concludens) multa exempla, quæ de internis his incendijs in multis extant Sanctis, & legi possunt apud P. Didacum Alvarez de Paz, doctissimum & sanctissimum vitæ mysticæ Magistrum; neque defuerunt nostro seculo. Quandoquidem Sancto Fratri nostro Stanislao oportebat, durantibus hujusmodi affectibus, cor aquâ refrigerare. Sancto autem Philippo Nerio (quod Breviarium Romanum in ipsius Lectionibus testatur) fuerunt incurvatæ duæ pectoris costæ, dando spatium impulsibus amoris, quo cor illius æstuabat, dubio procul distrumpendum, nisi naturales sui sitûs terminos habuisset dilatatos. Quod attinet ad modum, quo supernaturales affectus tam vehementer corpus immutant, nihil ille differt ab eo, quo idem corpus à naturalibus nostræ voluntatis affectibus movetur ac immutatur. Imò quantò illi, propter participatum ab intellectu divinum lumen, sunt vivaciores & efficaciores, tantò agent potentiùs in partem sensitivam. Hæc philosophandi ratio (quamvis diversæ sint Theologorum sententiæ) doctis est clara: Lectori minùs erudito sufficere, si eam credat, connitendo, ut, Divinâ opitulante gratiâ, potiùs per illius experientiam proficiat, quàm ut, ad ipsam intelligendam, profundis se speculationibus immergat.

CAPUT IX.

Ardens ipsius charitas erga proximos, & quanta pro illis egerit.

Hæc, quæ hæcenus sunt dicta, sufficientissimè probent ferventem huius Virginis amorem erga Deum; moraliter tamen evidens istius veritatis indicium petendum est ex multis, quæ amore ejusdem Domini egit in proximorum utilitatem, ut ipsis in necessitatibus, tam spiritualibus, quàm temporalibus subveniret. Quia verò testes de hac materia prolixè loquuntur, neque finiretur historia, si omnia essent dicenda, paucis complectar, quæ scripta reperio, nihil commemorando, quod aliqui non jurent, & complura referendo, quæ, tanquam suis explorata oculis, multi attestantur.

Tanto hæc admirabilis Virgo deplorabat dolore ac sensu ærumnas, & calamitates suorum proximorum, ut solita fuerit suis Confessarijs dicere, quòd hac de causa sibi jam cor sit disruptum & consumptum; atque si Deus molestari posset, pridem illum jam molestiâ affecisset, ac fatigavisset suis importunis postulationibus, diu notuque ipsum invocando, & rogando, ut compatiatur imbecillitati, ac miseræ humanæ. Cum autem summo Divina Majestas erga homines feratur amore, multa ipsi revelabat de corruptis moribus, perditione & damnatione animarum: quod nihil erat aliud, quàm ligna adjicere ad ignem, quo vehementius ureretur, instantius eandem petendo salutem. In diversis verò personis fuerunt animadversi rari eventus efficaciar, quæ his inerat precibus, ut defererentur peccata, & obtineretur gratia Dei, aut ab alijs augmentum virtutis. Potuit quidem eadem vis precum, dum quidam admirabiliter vitam suam immutarent, palpabilius agnosci, quàm earundem saltè æqualis efficacia, in juvandis animabus Purgatorij: attamen non nisi duri cujuscumque cordis protervia fidem ijs

negabit, quæ oculis non sunt conspecta, quando illam adeò persuadent, quæ visa fuerunt. Difficilius est gratiam à Deo impetrare, ut animam faciat emergere sive ex suo peccato, sive ex sua tepiditate, cum requirat rebellis nostri arbitrij cooperationem, quàm remissionem exorare penarum perferendarum in Purgatorio, quæ à sola Dei liberalissima dependet misericordia. Et quia prius illud in multis casibus fuit palpatum manibus, credatur etiam posterius, quod tanquam invisibile nostræ nequit subjici experientie.

Ex eodem amore Dei in Venerabili Marina (tameñ multum, & per complures annos laboraverit, vim inferendo suæ modestiæ, nolenti præbere assensum, ut tanti esset operis instrumentum) provenit ille conatus, quem à Deo, significante ipsi expressè suum beneplacitum, compulsus, adhibuit in fundando & reformando Ordine S. Birgittæ in Hispania, ad tantam Dei gloriam, & fructum jam sub hac Regula militantium animarum, ut speretur, Deo favente, magnis per totum Regnum dilatandis incrementis. Animavit Deus hanc suam insignem servam ad molestias ac difficultates, quas in isto negotio erat perpeffura; præscripsit illi, quid facere deberet, si ab Ejus Majestate auferretur ex hac vita, antequam executioni mandaretur fundatio primi Monasterij. Designavit ipsi novas Regulas, quæ essent addendæ, mutatis, aut reformatis antiquis, & accommodatis ad præsentia tempora, atque genios nostrorum Regnorum: eademque illi Regulas, cum jam conscriptæ fuissent, exhibuit insculptas cordi & peccatori Jesu Christi Domini nostri, ut ipsi significaret, omnes esse suas, & illas velut suum opus à se amari, sequi velle, ut tanquam tales observentur. Visitavit nostram Virginem initio hujus moliminis Beatissima Virgo Domina nostra una cum S. Birgitta,

gitta, quæ illi ostendit, qualis esset suæ Religionis proprius habitus, cujus antehac Venerabilis Marina nè minimam habuerat notitiam; iussitque ipsam ad dictum habitum adjungere scapulare, ut se comuni Monialium in Hispania usui conformaret. Mandavit illi denique Christus Dominus, ut nomine ipsius diceret suo Confessario, P. Michaëli de Orenja, ut in se susciperet sollicitam hujus operis procurationem, quod is diligentissimè et executus eo fervore, quo consueverat operatendia ad Divinum honorem; promovit illud cum magna prudentia, adjutus consilio & precibus ejusdem Sanctæ Domine. Videns verò id in hoc negotio ante omnia curandum esse, ut dicta Regula approbaretur à Christi Vicario, imploravit, per supremam Aulæ tum Præfectum, favorem Regis Catholici Philippi quarti, quem Deus conservet. Hic autem pro pijsimo suo zelo statim scripsit ad sum Legatum, & Cardinalem de Borgia, ut id peteret à Sanctissimo Domino Nostro Papa Urbano octavo: iste autem sufficienter informatus expedivit Bullam, quâ confirmavit Regulam, sicut illi à Venerabili Marina fuerat proposita. Atque Rex non contentus hoc facto primùm Regiâ munificentia fundavit Cœnobium.

Fuit quoque hæc fidelissima famula Dei admirabilis in benignitate, & commiseratione erga proximos, quos in Christo tenerè diligebat, & propterea graves in sua juventute sustinuit à quadam persona persecutiones. Narrabat illa (attribuens humillimè eventū Divinæ bonitati, quasi ea in re nihil virtus ipsius egisset) sibi quoddam occasione magnæ famis à suo Parente datum fuisse medimnum tritici, ut subveniret pauperibus, atque à se panem, quem inde suis manibus confecisset, liberaliter distributum omnibus elemosynam petentibus; totâ domo obstupescente, tamdiu illam farinam duravisse, ut ex ea habuerit, quod largiretur egenis, toto pene tempore, quo duravit necessitas. Anno sexcentesimo, trigésimo, qui in Castella Vetere fuit sterilissimus, ipsi

Vita Mar. de Escob. Pars II.

à personis beneficis fuerunt submissæ elemosynæ, ad sustentandas suas domesticas, & succurrendum nonnullis proximorum necessitatibus. Videtur illi tum indubitanter, fidelissimorum testium judicio, fuisse multiplicatum, quod accipiebat: multa namque in domo ipsius dabantur pauperibus mendicis; mittebatur subsidium quatuor, aut quinque honoratis familiaribus, quas à mendicando retrahebat verecundia; sublevabat Monasteria indiga integris tritici medimnis; ut, nisi Deus acceptum multiplicavisset, impossibile visum fuerit, potuisse sufficere ad tot expensas. Animadvertum specialiter est, quòd allato pane pisto, qualis prostabat venalis, tantumque ponderante, quantum ipsius sollicitæ absumere consueverant, dum is postea revocaretur ad calculos, repertum fuerit, omnibus illo refectis, tantundem tamen fuisse datum mendicis, ac si ipsæ nihil inde absumpsissent. Mirabantur illæ, & Sancta ijs respondebat: Nolite mirari filix, diuturnâ enim experientiâ didici, tantopere à Deo æstimari pauperes, & quod pro ipsis sit, ut modicum multiplicet pro multorum sustentatione.

Quis non obstupescat, à Virgine paupere, & carente omni patrimonio, vivente elemosynis fidelium, has nihilominus potuisse erogari tam copiosas, atque inde dotari octodecim Virgines, quas in diversis collocavit Monasterijs, & minimum quatuor alijs provideri de statu matrimoniali; fundari in quibusdam Cœnobijs reditus pro lampade arsiura coram Sanctissimo Sacramento, in iisdemque institui aliquot Missæ Sacrificia; ac denique pro tot pijs operibus necessaria suppeditari, prout erat publicum, & exploratum tot gravibus testibus, quid id juratò asserunt? Immensus erat labor, quo illi singula ista constabant, neque minor difficultas, ut puellis quibusdam, & pueris orphanis procuraret Dominos, ac Dominas, à quibus deinde protegerentur; utque impetraret à nonnullis Prælatibus Religiosis susceptionem quorundam proborum adolescentium, qui se ipsi commendabant: præcipuè verò, quòd se videret à DEO, à quo illi id

K k k

ex-

expresè mandabatur (cùm alioquin quoad hoc naturæ esset verecundissimæ) impelli ad acceptandas, & quandoq; petendas, plures eleemosynas, quàm pro se ipsa indigeret, tantùm ut succurreret suorum proximorum indigentia.

Verùm me in majorem rapiebat admirationem modus, quo magnus Deus noster & Dominus eleemosynas apud hanc servam suam deponebat, qui, licet ab alijs insinuetur testibus, à Matre tamen Maria de Sanctissimo Sacramento, tanquam ipsi familiariore, distinctiùs, & præstito juramento describitur, cujus hinc verba referam, quæ sunt sequentia: Compellebatur à Deo ad faciendâ hæc opera, & suscipiendâs eleemosynas, quæ illi ob hos fines offerebantur. Obtemperabat, & utebatur his rebus, perinde nihil ipsis adharendo, acsi ad illam non spectarent, ut de ijs disponderet: considerabat illas non ut suas, sed instar facultatum, quas Deus fidei ipsius commississet, nihilq; expendebat, nisi summâ urgente necessitate. Idcirco diligenter examinabat illas, quæ ad eam veniebant, ut se ad ipsius contubernium reciperent, dicebaturque ijs, ut id quàm optimè expenderent, à se enim nihil posse ipsis dari, utque considerarent, quâ ratione possent absque rebus sibi necessarijs vivere. Accidit mihi aliquoties, ut, cùm illi dicerem: Ecce, Domina, tali sociæ nostræ deest toga, vel aliud hujusmodi; ipsa mihi responderet. Quid igitur faciemus? considera id amore DEI. Bene ego ijs dixi, ut priùs expenderent, quid agerent, quòdque essent contristandæ, si se viderent rebus necessarijs destitutas, neque adesse, à quo hæc illis dentur. Si ego aliquid haberem, quàm libentissimè ipsis darem: sed quod hinc extat, non est meum, nihilque inde præsumam dare. Adverte, cùm alia mea tibi sint perspecta, etiam hoc tibi dico. Non sum ego, quales sunt Domini hujus mundi, qui de rebus, quas habent, possunt disponere, easque donare, cui ipsis placet: sum dispensatrix, atque DEUS mihi dicit: Fac istud, & illud noli facere; quod quidem est summum meæ animæ solatium: alio-

quin vehementer affligeret, cùm semper optaverim ex animo, me omnibus rebus expoliare, & pauperem amore Christi agere vitam. Hoc mihi dicebat, & aliâ viâ curabat, ut sociæ succurreretur necessitati, cui ab alia quapiam persona dabatur, quo opus habebat, ipsâ non petente, nihilque dicente. Atque etiam hac ratione sociæ id, quod illi donabatur, non accipiebat absque licentia, seu quilibet aliud, quod in domum inferebatur. Mira autem erat DEI hac in re providentia: nam si quæ sociæ hunc morem non observabat, & alias regulas, quas habebamus, non perseverabat in ejus domo. Licet enim à famula DEI non amandaretur, videbatur ex ea ab ipsomet DEO expelli. Si quæpiam sociarum aliquid habebat proprij, quo se sustentaret, nihil ei dabatur ex domo, sed mittebatur alijs pauperibus. Quando illi DEUS injungebat aliquid faciendum, designando opus cesturum ad suum honorem, in quod allatam ipsi eleemosynam impendi volebat, exequabatur id quanto cyus, itâ ut nè obolus domi superesset, interdumque necesse foret, quod quidem ego vidi, auferre quodpiam tegumentum ex paupertino ipsius lecto, ad exolvendum contractum debitum. Tum verò erat contenta, affluebatque solatio, & singulariter gaudebat ac lætabatur, videns se penitus inopem, quod tamen non diu durabat: magnam siquidem illius gerebat curam Deus, providendo ipsi subitò de alijs eleemosynis, & sæpenumero per tales personas, de quibus minimè possemus cogitare, aut spem concipere. Quadam hujusmodi occasione, postquam omnia distribuisset, venit illi in mentem, se, propter calamitosa tempora, quæ tum erant, non habituram, quo subveniret alijs proximorum suorum necessitatibus, ideòque dixit ad Deum. Jam actum est, mi Deus, nihil amplius fieri poterit, quia ingens est temporum calamitas. Divina autem Majestas illi respondit. Fac quidquid hac in re volueris, ego enim tibi dabo, unde id facias. Et stetit Deus promissò, quia ipsi brevè succurrit, & submitit, unde

unde tres suas alumnas collocavit in statu Religioso, præstititq; alia opera Divinum obsequium concernentia, quorum omnium executio mihi incubuit.

Multo illi constabat labore tot sociarum, quoad omnia, gubernatio, singularique recenter advenientes novæ ipsi præbebant sollicitudinis occasionem: non enim nos considerabat tanquam ancillas, sed acsi essemus plus quam filix, curam gerendo majoris profectus animarum nostrarum, docendo nos, & non pauca tolerando, propter diversos singularum genios, qui in quibusdam erant admodum molesti. Intelligebat serva Dei, cujus unaquæq; nostrum esset indolis, longè melius, quam à nobis ipsis cognosceretur, & animadvertēbat, ad quid singular forent idoneæ, atque perspectæ cujuslibet capacitæ & virtute, disponebantur ab ea ad statum, cui illas erat addictura. Quamvis verò hæc omnia faceret ex specialissima Dei illuminatione, nihil discernendo, quod non prius impensissimè commendavisset Deo, & exquirendo judicium suorum Confessariorum, possētque ipsa pro magna sua habilitate omnibus consilium dare, tanta nihilominus erat illius humilitas, ut à nobis peteret, quid judicarem; cum tamen singular id ab ipsa petere possemus, quod illi solenne erat in quibusvis rebus. Dum aliquando novam vellet sociam admittere ad domum, dicebam ipsi mecum ea super re conferenti. Mea Domina, sumus sufficientes, etiāq; tibi nonnulli obloquuntur, quibus videmur esse multæ: & profectò me hæc oblocutio plurimum affligit. Sancta ridebat, dicebatq;: Bene dicunt, sumus enim multæ; sed cum id velit Deus, quid refert? impleatur sanctissima ipsius voluntas, qui me dignatus est hac viâ, tam alienâ à mea propensione, ducere. Hæc sunt pauca ex multis, quæ de charitate erga proximos juravit Mater Maria de Sanctissimo Sacramento.

Prædicta, quæ in bonum proximorum egit, non satisfaciebant generoso, & amantissimo cordi nostræ Virginis: sed etiam notabiliter illis profuit scribendo, quamdiu potuit, ac deinde dictando spi-

Vita Mar. de Escob. Pars II.

ritualia documenta, & salutaria consilia pro omni hominum genere. Multoties magna cum admiratione (ait in suo juramento P. Michaël de Orenja) considerabam, quomodo mulier tam afflictâ tot se rebus possēt impendere, alijs aures præbendo, alijs scribendo; sollicitando de subsidij pauperum, & de spiritali sociarum profectu, de solatio Monialium, de directione cujusvis statûs hominum; conscribendo admirandas, divinâ plenas prudentiâ instructiones pro animabus, earumque directoribus Magistris, extendente se ipsius charitate etiam ad procul distitos: scripsit enim præclaram epistolam exhortatoriam ad Catholicos Angliæ. Petebat à Deo illius Regni conversionem magno affectu, qua in re illam Divina Majestas exaudivit, licet cum addita admonitione, eam conversionem non futuram ipsâ vivente. Tantum diu noctūque tribuebat temporis his operibus charitatis, ut non solum mirarer, ei suppetere vires, pro tam magno labore, verum etiam eundem tolerari posse à sociabus, quarum vices dolebam, eò quòd ipsi inter has occupationes multum noctu esset vigilandum. Quia Venerabilis Marina per diem perque noctem non dormiebat ultra sesquihoram circiter, & quibusdam diebus ab omni profus somno abstinebat: omne autem reliquum tempus transigebat contemplando cœlestia, patiēdo, & laborando, ut proximis suis beneficeret.

Dictis addit Pater Frater Andreas de Ponte: Siquidem Venerabilis Domina nunquam ultra horam & dimidiam somnum protrahēbat, nonnullis verò diebus penitus insomnis perdurabat, suppetebat illi inter alia, quæ agebat, tempus scribendi tot ac tam admirabiles tractatus pro utilitate proximorum. Unus fuit, de modis supernaturalibus, quibus se DEUS communicat animæ: alter, quomodo anima DEUM cognoscat per alloquia interna: tertius, de medijs, quibus obtinetur perfectus amor DEI, & de ejusdem impedimentis: quartus, de causa & medijs actualis in anima præsentis DEI: quintus, qualiter sponsa Christi

Kkk 2

Christi

Christi amare debeat crucem, ad ejusdem Domini imitationem: sextus, in quo consistat actualis præsentia Dei in anima: septimus, de instructione Confessorum, pro adjuvandis animabus: octavus, de Prælati Religioforum Ordinum. Omnes hi tractatus, etsi breves, sublimem continent doctrinam, ac talem, ut eam doctissimi viri fuerint admirati. Non possum silentio præterire, quomodo hæc Virgo inter suos dolores, non sine Divina inspiratione, scripserit vitam Marinæ Hernandez, & ipsius obitum. Convixit illi hæc sancta Matrona viginti quinque annis, operâ ejusdem utebatur Domina Marina in omnibus peragendis, et atq; insignis Dei serva Multa recenset nostra Virgo, tanquam testis oculata, de ipsius virtutibus. Fuerat conjugata, atque tam in statu matrimoniali, quam in viduitate, vitam agebat sanctissimam, adeo ut nostra Domina Marina lectum suæ sociæ Marinæ Hernandez moribundæ viderit circumdatum ab Angelis, & postea felicem illius animam in cælo magnâ conspicuam gloriâ. Omnes hos tractatus ego habeo. Hactenus P. Fr. Andreas.

Multa hujusmodi à se observata asserunt ipsius sociæ, & ex, quibus illa confidebat sua arcana: dicunt autem, contracto earundem juramento in compendium, sequentia. Quavis occasione illam vidimus, magno amore ferri erga suos

proximos, quo impellente ipsam vel optebat pati, vel ad varia loca, atque ad diversos scribere schedas & epistolas, singularem continentes consolationem, aut instructionem, plenas divino lumine, quod illi à Deo communicabatur. Nisi enim Deus ipsi inspiravisset, ut eas scriberet, procul dubio ab illis abstinuisset; quia erat verecunda, & invita se in aliorum acta ingerbat. Quod à Deo compelleretur ad scribendū, bene tum advertebatur, quando rogabatur à quibusdam Religiosis, ut huic vel illi efficaciter scriberet, quod non bene viveret, aut alia hujusmodi, quibus respondebat, epistolam suam nihil profuturam, neque se scire, quid ipsis posset dicere, nisi sibi aliud à Divina Majestate manifestaretur. Instabant illi, & Venerabilis Marina incipiebat scribere, neque sciebat progredi, & sine mora scriptionem abrumpebat cum magno suo dolore, quod non posset gratificari petenti epistolam, vel juvare proximum consilio indigentem. Contrâ verò, quando scribebat jussu Dei, accidebat id illi perfacile, & consilia ipsius ac monita erant efficacia. Atque licet esset semus tres, quæ sciebamur scribere, non deerat tamen omnibus, quod ageremus. Cùm autem ab acerbioribus cruciatibus impediretur, quò minus se exercitijs impenderet charitatis, vehementer dolebat, quod suis proximis opitulati non posset, sicut vellet.

CAPUT X.

De singulari spiritu prophetiæ, quem Deus huic Virgini communicavit.

Prolicitus sum in prologo hujus tertij libri, me aliquid de spiritu prophetico, quem Deus isti suæ purissimæ sponsæ communicavit, & de magnis miraculis, quæ Deus per illam est operatus, dicturum, post enarratū felicem ipsius obitum, & gloriosas exequias. Videor verò posse redargui, quasi non servaverim propositum, cum me per integra sex præ-

cedentia capita detinuerim, seu divertirum, in commemorandis succinctè heroicis hujus Virginis virtutibus, quas longo vitæ octoginta propè annorum decursu, cum indefessa perseverantia exercuit. Exiguus tamen meo judicio non sum præfixo transgressus terminos, neque ullatenus aberravi à via, cui insisto, tum quia in serie miraculorum istius Venerabilis Domine primum, omniumque maximum existimo esse eminentissimam perfectionem, ad quam

quam per virtutum usum fuit evecta; tum etiam quia minùs credibilia, quod ad originem atinet, tanquam à bono processerint spiritu, viderentur miracula & prophetiæ alicui, qui virtutum ipsius præstantiam & soliditatem non conplexisset. Quò altiùs & pulchriùs statua assurgit, eò prudentiùs meruitur illius ruina, si ipsi non congruat basis quoad firmitatem ac stabilitatem. Spiritus propheticus non semper est indicium sanctitatis, eò quòd haberi possit cum peccato; opera oculis hominùm admiranda non semper sunt effectus virtutis, cùm illa sciat quàm vivacissimè adumbrare Satanas, & efficere, ut etiam perspicacissimo intellectui videantur esse supernaturalia. Nihilominus dum excellens sanctitas, & virtutes morali elucet evidentià, quæ hac de re in cæo isto peregrinationis statu haberi potest, tunc admodum probabiliter illius personæ, quæ ijs est prædita, prophetias censemus esse Divinas, & judicamus ejusdem miracula esse vera: atque hæc ipsa miracula & prophetiæ, quæ pro talibus habentur, nobis earundem virtutum excellentiam reddunt probabiliorē. Solet namque magni Dei ac Domini nostri liberalitas hujusmodi donis impigram in ejus obsequio sanctitatem condecorare. Ista fuit causa, ob quam priora scripsi capita, potiùsque hoc subsequente loco ea, in quibus agitur de prophetico, & miraculorum patratore spiritu, quàm alio. Necessariò enim alicubi in secunda hac parte erant scribenda, cùm sanctus Pater Ludovicus in prima sua hujus historiæ parte referre non potuerit, quæ tot annis pòst testes jurati asseruerunt. Exordiendo itaque ab omnimoda veritate, quæ ipsius prophetiæ multis annis antè enuntiata, & nonnullæ de rebus omnem excedentibus creaturarum potentiam ac scientiam, eò quòd dependerent à libero hominis arbitrio, fuerunt impletæ, paucis complectar philyris, quæ in authenticis & juratis processibus fusè referuntur, à personis omni exceptione majoribus, & sunt sequentia.

Dum nostra Societas filiali affectu optaret, videre honoribus ab Ecclesia auctum

magnum suum Patrem, & Patriarcham Sanctum Ignatium, rogaverunt Venerabilem Marinam Patres, qui tum cum illa agebant, ut sibi hoc negotium singulariter curandum assumeret, commendando illud Divinæ Majestati, quod Virgo fecit, & divini oraculi percepto lumine asseverantissimè dixit suis Confessarijs: Nec Papa, qui nunc vivit, neque is, qui illum sequetur modico viſturus tempore, sed post hos duos tertius Beatum pronuntiabit sanctum Patrem Ignatium. Hoc subitò fuit per totam Provinciam nostram divulgatum, & P. Michaël de Orenja jurat, se id, cùm juvenis vacaret studijs, audivisse à senibus Patribus, sempèrque curiosè observavisse, an esset implendum, & suis vidisse oculis, quòd ità profusè venerit. Qui enim tum vivebat, erat Clemens octavus, quem immediatè secutus est Leo undecimus, cujus regimen paucorum fuit dierù; & huic successit Paulus quintus, qui Beatorum accensus numero Sanctum Patriarcham. Idem jurat P. Ferdinandus de Espinosa. Addit P. Fr. Andreas de Ponte in suo juramento hæc verba: Revelavit illi Deus multis annis antè, adscriptum iri Sanctorum fastis gloriosum Patrem Sanctum Ignatium: etiàmq; mihi, priusquam in album Beatorum referretur, aliquoties dixit, id esse certum. Et quamvis sciret, à nonnullis Sancto minùs addictis judicari contrarium, audivi idem ab illa multoties asseverari: addebat autem, se hoc visuram antequam à Deo ex hoc mundo auferretur. Utrumque per Divinam bonitatem impletum esse patuit.

Dum P. Christophorus de Ribera, qui propter suas multas virtutes sanctus fuit appellatus, visitaret, tanquam Præpositus Provincialis, nostrum Collegium Oviedi, anno millesimo, quingentesimo, nonagesimo nono, significavit ipsi hæc Virgo per suum Confessarium, ut inde quantocyus discederet: alioquin enim, si se sibi detineret, corripiendum peste, & ex ea obiturum. Executus est id P. Provincialis, atq; paulò pòst oppidum illud, quod cæli gaudebat salubritate, invasit pestis, & omnis conditionis homines vitæ fuerunt periculo obnoxij. K k k 3 Patri

Patri Michaëli de Orenja dixit Venerabilis Marina, quandam personam brevi morituram, & à Deo propterea privandam vitâ, quòd irasceretur cuidam alteri, cui illa, quæ erat moritura, sanguine fuit proximè juncta. Respondit ipsi Pater, quòd Deus sit misericors, sciâtque sententiam poenæ suspendere, si emendaretur vita illius, qui esset reus. Verum est, reddidit Virgo; hac tamen vice mandabitur executioni: vidi enim à Deo intentari ictû lethalem. Distabat illa persona multis levcis, sed evidenter deprehensum est, eandem postridie incidisse in morbum, & eâ ipsâ septimanâ obivisse.

Quidam Religiosus ex Ordine S. Dominici valde probus, & sancto incensus zelo, voluit proficisci in Indias, opem laturus animabus: petijt consilium à Sancta, quæ illi svasit, ut à proposito desisteret, eò quòd zelus ipsius, licet esset bonus, non esset tamen prudens: quia ille Pater erat naturæ austeræ, minusque idcirco idoneus ad agendum cum hominibus fragilibus, & recentèr convertis. Noluit obtemperare, & uno anno ante ejus mortem hæc Virgo illam ipsi prænuñtiavit, dixitque id P. Fr. Andreae de Ponte, quòd juratus asserit; atque evenit, sicut illa dixerat. Siquidem, dum jam esset conscensurus navim, incidit in febrim tertianam, cujus tertio paroxysmo fuit extinctus. Socij ipsius, qui illi aderant, & sciebant, ei à Sancta fuisse svasum, ut ab ea profectioe abstineret, illum monuerunt, ut peteret à Deo veniam, quòd famulæ ipsius morem non gessisset.

Sequentis eventus testis est oculatus P. Fr. Andreas, & jurat, omnia ipsius operâ interveniente fuisse acta, quæ idcirco, licet ab alijs quoque referantur testibus, dicti tantum Patris enarro verbis: Habebat Domina Marina sororem nomine Julianam, tam anxie conscientiæ, ut nemo Vallisoleti sacramentalem illius confessionem vellet excipere: incipiebat jam delirare. Et spatio quadraginta sex annorum, quibus animarum gero curam, nihil in hoc genere tam terribile, aut simile sum expertus. Commendabatur impensè Deo à Domina Marina; solabantur ipsam viri

doctissimi, & nihil sufficiebat. Tandem autem, & quidem disertissimis verbis, dixit nostra Virgo prædictæ Sorori, ut haberet patientiam; non enim expedire ipsius animæ, ut liberetur à scrupulis, quoad viveret: sub horam tamen mortis, & in confessione, quâ tunc animam esset expiatura, restituendam à Deo quieti. Ità factum est. Vocatus fui ad commodandas confidenti aures, non sine ingenti meo timore, & miratus sum opera Dei: nam confessa est cum magna pace ac tranquillitate, suscepitq; omnia Sacramenta, acû nunquam scrupulis fuisset exagitata.

Post alia subjungit prænominatus P. Fr. Andreas. Certò mihi constat, quia id sepe sum expertus, quasdam personas, eò quòd non acceptaverint ipsius admonitiones, neque secutæ fuerint ejusdem consilia, gravibus à Deo, & peracerbis fuisse castigatas poenis temporalibus. Manifestabat mihi Virgo aliquot mensibus antè, distinctèque exprimebat poenam, quam Deus ipsis cominaretur. Ego de ea illas personas præmonebam, cumque manerent obstinatæ, ità planè puniebantur, ac dixerat. Vice versâ ijs, qui sanctis ipsius consilij obtemperabant, vidi prospere negotia cessisse: cujus rei longam ex multis eventibus habeo experientiam, per tot annos, quibus cum illa sum versatus, quos singillatim non refero, cum id non conveniat, nè in eorum, quibus acciderunt, deveniatur notitiam.

Dixit quodam tempore matutino Venerabilis Marina P. Michaëli de Orenja, suo Confessario, dum Rectoris fungere munere, in nostro Collegio S. Ambrosij: Pater, hac nocte me isti mei Domini Angeli duxerunt ad templum Tuæ Paternitatis, & ostenderunt mihi corpus S. Patris Ludovici de Ponte, quòd certè sum venerata, tanquam corpus sanctum. Interrogavit illam tum Rector, qualiter corpus esset constitutum, & ipsa respondit, non esse profusum integrum, neque omnino consumptum, sed cæpisse corrumpi, ita ut possit dignosci facies, atque retinere adhuc suos crines in capite ac barba. Præter hæc, alia quoq; distinctissima promittit

indicia eorum, quæ viderat. Rediit P. Rector, & dimissis post meridiem omnibus Professoribus ac Scholasticis recreationis causâ ad hortum, se cum Fratribus Coadjutoribus occlusit in templo; iussit exhumari corpus, aperuit tumbam, non dicens illis nisi postea, cur id faceret: & repertum est, eam penitus referre speciem, & habere signa, nec uno quidem discrepante, quæ ipsi Virgo dixerat.

Quadam vice Deus huic Virgini dixit: Veni citò mecum, veni mecum, & ostendam tibi, quid agatur. Duxit illam, nullâ ei concessâ morâ, ad locum procul distantem Vallisoleto, ostenditque ipsi quoddam opus, & occupationem nonnullorû, quos Pater Orenja noverat. Notavit Virgo locum, actiones, vultus, & constitutionem omnium; retulitque universa dicto Patri Orenja, suo Confessario, qui unum illorum in bonum ipsius de hoc facto admonuit per epistolam, & quantopere Deus esset offensus, exponendo singillatim, quæcunque fuerant acta. Respondit ille fatendo itâ omnino esse, vehementer obtupefcens, rem tam remotam; addeoque secretam fuisse tam celeriter resecitam, & quidem cum tam clara omnium circumstantiarum notitia.

Corruptus fuit morbo in nostro Collegio S. Ambrosij P. Lopez Otto de Angulo, & quia erat optimus Religiosus, plurimumque utilis in officio, quod ex obedientia gerebat, rogavit multum P. Rector Venerabilem Marinam, ut ipsum commendaret Deo, quò ei dignaretur reddere sanitatem. Ipsa id fecit, ac deinde illi dixit: Pater, feci quod mihi Tua Paternitas mandavit: verum S. P. Ludovicus de Ponte mihi omnem de eo spem sustulit, dixitque, animam hujus Religiosi à se presentandam Divino conspectui, ubi exspiraverit, aut paulò post. Mortuus fuit agrotus intra biduum vel triduum. Notandum autem est, illum specialiter fuisse charum P. Ludovico de Ponte, eidemque valetudinario inservivisse toto tempore, quo Artium ac Theologiæ Studijs operam navabat.

Quomodo hæc Virgo opem attulerit

Portui Diviti, & quæcunque ibi evenerunt, non solum novit tota Hispania, sed etiam ego alibi recensui. P. Michael de Orenja jurat, se multis mensibus, antequam ea hic scirentur, audivisse ex ore ipsius expressissimè, quæ illic fiebant. Scribit præterea, qualiter liberaverit classem nostram ab exercitu Anglico, interpositâ nebulâ, nè nostra à classe hostili invaderetur. Atque id, quod in Hispania innotuit, cum nostri è navibus exscendissent, jurat uterque Confessarius, se intellexisse longè priùs, sibi que de die in diem ab ipsa fuisse narratum, quid cum classe nostra ageretur, quam illa semper comitabatur.

Item ambo jurant, quòd hæc Venerabilis Domina ipsis aliquando dixerit, ostensum sibi fuisse in mari ingentem tumultû, & interceptum esse argentum ab hostibus, quod advehebatur ex Indijs. Fuit ab uno illorum interrogata, quid evenisset tot animabus (solita enim erat in hujusmodi conflictibus videre, quæ salvarentur, aut damnarentur) & respondit, nullam sibi exhibitam fuisse à Deo. Cum id audirent, ac divinarent, Hispanos se nequaquam dedidisse absq; conflictu, & moraliter esse impossibile, ut, si conflictissent, nulla fuisset edita strages hominum, dixerunt illi: Videtur, non fuisse interceptum argentum & classis, sed naves aliquæ mercatorum venientes in Hispaniam. Non, Patres, reposuit ipsa; sed argentum, ac thesaurus, qui ex Indijs Regi, & privatis advehi consuevit, est perditus, ablatûsque ab hostibus. Redditi fuere perplexi, & post aliquot menses viderunt, itâ verè evenisse; spectavitque post aliquot annos Hispania capite plexum classis Ducem, quòd nullo explorato tormento bellico, neque educto gladio, tam opulentam prædam Hollandis tradidisset.

Comparuit eidem Virgini Sanctus Patriarcha cujusdam Ordinis Religiosi (existimo id accidisse eo anno, quo obiit) comitantibus ipsum nonnullis Sanctis Patriarchis aliarum Religionum, dixitque illi: Vides, meos filios conventuros ad electionem novi Prælati, à quo regantur, ac tractaturos negotia suæ Congregationis; to-

go te, ut illos commendes Deo. Ipsa tergiverfabatur dicens, se parum posse præstare, futuram tamen, quod ab eo juberetur, ut illi obediat, atq; id melius ab ipso fieri posse, qui frueretur Deo. Ità faciam, respondit Sanctus: verùm etiam tu preces tuas offer, cùm Deus magni faciat preces Justorum degentium in terra. Scias quoque, me adfuturum Capitulo cum his Sanctis Patriarchis, quos hîc vides. Sic Sancti valedixerunt Virgini, & illa, quemadmodum animam suam pandere confvererat, narravit visionem Confessario, cui post paucos dies dixit: Fuit hîc heri talis Religiosus (erat vir magnæ in suo Ordine autoritatis, qui ibi vivebat) dixitque mihi, Superiorem, qui se abdicaturus erat officio, ac duos tresve alios ex Capitularibus brevi adventuros, & ab his videri adferendam jam peractam electionem; inveniens, ipsos venire, postquam jam inter sese concluderunt, quem essent electuri, & qualiter pro suo beneplacito distributuri officia. Adfuit denique designatum tempus, ingressi sunt statò die Capitulares locum suæ electionis, & cùm illam postridie ipsius Confessarius adivisset, ut exciperet ejus confessionem, illique celebraret Missam, dixit ipsi Venerabilis Marina. Heri jussu Dei ad sui Capitulo illorum Religiosorum, & vidi, postquam confedisent, Sanctum eorundem Patriarcham ingressum fuisse, cum alijs Sanctis, quos Tuæ Paternitati nominavi; atque severo vultu

ad quendam ex ijs Religiosis confidentibus accessisse, atreptoque ejusdem habitu, illum magno impetu & vi extrussisse ex conclavi, ità ut ibi ultrà non comparuerit. Accessit deinde ad alium, quem apprehendit, ut & ipsum eiceret: verùm is aliquantum restitit, & allegavit quasdam causas, quæ tamen illi nihil profuerunt, nec à Sancto sunt approbatæ, ideòque fuit ex conclavi ejectus, sicut præcedens. Postea Sanctus Patriarcha arripuit alium, qui magis repugnavit, attulitq; rationes, quibus quidem Sanctus Patriarcha sibi minime satisfactum esse ostendit, nihilominus ipsum reliquit, quasi alio tempore promeritam penam luiturum. Hoc Sancta suo Confessario recensuit; ille observavit, quid esset eventurum. Accidit verò, ut intra octo circiter dies primus illorum fuerit mortuus, alter paulò post: uterque enim obiit durante Capitulo. Tertius autem graviter ægotavit, & quamvis convaluerit, sæpe dixit, se non victurum usque ad finem sui officii, sicut factum est, quia citò è vita migravit.

Missus erat Madrito specialis Cursor, qui significaret, Regis filiam ægotare, ut illam Venerabilis Marina commendaret Deo. Monita de hoc fuerat à suo Confessario, petente ut id faceret. Audito nuntio, modicum hærens, seque interne colligens Virgo respondit: Filia Regis ex hoc morbo morietur, quod intra paucos dies evenit.

CAPUT XI.

Continuatur idem argumentum, de veritate ipsius prophetiarum.

Quando Adolphus Sveciæ Rex, & Orbis terror, ingressus est Germaniam, Venerabilis Marina, cùm intellexisset damna ab ipso illata Catholicis, & metum aliorum graviorum, quæ intentabat, cœpit zelare more suo pro bono Ecclesiæ Romanæ, atque hoc negotium impensè Deo commendare. Tametsi verò à

Divina Majestate peteret hujus hæretici conversionem, dolens, ut ipsa ajebat, hominem tam nobilis naturæ, totque præclaris animi dotibus, ac tam egregiè indole præditum, ruere in exitium: aliud nihilominus in suo corde, & vehemens sentebat desiderium ipsius interimendi, & exterminandi illius hostis Fidei, quandoquidem obstinatè nollet converti. Admiranda hunc eventum concernentia fuerunt

acta cum Deo, de quibus libro secundo nonnihil annoravi. Sæpe in spiritu est allocuta impium Regem, mirumque fuit, quod illū tam genuinè descriperit, quoad colorem, formam capillorum, lineamenta faciei, staturam, habitum corporis, & ætatem, ut ambo ipsius Confessarij jurent, verissimam illius imaginem, ex Ungaria allatam, exactissimè respondisse verbis, quibus ab hac Virgine fuit representatus. Semper (dum Tyranni prosperitas maximè videretur fore durabilis, & insuperabilis potentia) suos Confessarios, qui metuebant & angebantur, propter periculum, quod adire posset Fides Catholica, jubebat esse bono animo, moriturum enim esse hæreticum Principem. Atque ita prorsus contigit, quia suis precibus à Deo impetravit, ut ipsi auferret dæmones familiares, quos sibi habebat assidentes. Cùmq; etiam postea maneret obduratus, & in magnam ageretur rabiem, quod infernali destitutus esset subsidio, cui prius initebatur, jam tanquam inbellem hæc Virgo armis invisibilibus est aggressa, datis sibi à Deo (quæ precum ipsius representabant efficaciam) prostravitq; illum humi, & vidit coram oculis suis extinctum. Hæc jurant P. Michaël de Orenja, & P. Fr. Andreas de Ponte, se audivisse à Virgine multò antè quam acciderunt. Mater verò Maria de Sacramento, arcanorum ipsius particeps, fatetur in suo jurato testimonio, se aliquot mensibus citiùs, quàm isthuc aliquid sciretur, manu suâ scripsisse, quæ ex ore suæ sanctæ Domine excepit, dum intima sua manifestaret Confessarijs, de morte hujus Tyranni; & quomodo illi Deus in eum finem dederit gladium invisibilem, quo in os ipsius infixio, eundem coram se mortuam conspexerit. Similiter jurat Domina Angela de Olorio ejusdem sociæ, se quadam occasione potuisse audire, quod pluribus mensibus antè Sancta dictabat supradictæ secretorū consciæ Matri Mariæ, à qua id scribebatur. Hoc ipsum jurat alia sociæ nomine Domina Dorothea.

Multis diebus ante exortam quandam persecutionem Societatis Jesu (cujus aliàs fecimus mentionem) hæc Virgo movuit

Vita Mar. de Escob. Pars II.

suum Confessarium, magno dæmonem flagrare desiderio, ut nos gravi afficiat molestiâ. Suscitata fuit aliquantò post procella; Sancta habuit visionem (quam insinuato loco descripsi) de felici negotij exitu. Omnia sic evenerunt, & qui magnâ pollentes autoritate instigabantur à diabolo, ad fovendam tempestatem, destiterunt à cæptis; res nostra nobis, Divinâ adjuvante gratiâ, prosperè cessit, ita ut obstupesceremus, atque Divinam protectionem grati agnosceremus.

Domina Magdalena de Cisneros, coætanea, ut supra dixi, & insignis hujus Virginis amica, annis gravis & morbida, illam aliquando *invisit*, dixitque ipsi: Commenda me Deo, pessimè enim valeo, & video mihi brevi moritura. Subrisit Venerabilis Marina, & gratiosè ac asseveranter respondit: Nequaquam, mea Domina; aderis enim meo festo (ita appellabat diem sui obitus) & vesties, juvabisque componere hoc meum exanime corpus. Itâ prorsus accidit, Domina Magdalena attulit interulam lineam, quâ est induta Sancta mortua, adfuitq; dum ipsius corpus componeretur.

Vocavit quadam vice nostra Virgo ad se Dominam Casildam de Rotulo, magnam suam benefactricem & amicam, atque, ut videbatur, sinè urgente causa. Adivit ipsam statim hæc Illustis Domina, & Venerabilis Marina illi tenerè valedixit, quasi non essent amplius conventuræ. Domina Casilda est reversa domum, dicens: Dubio procul nobis morietur Sancta, hodie enim mihi ultimùm valedixit. Evenit autem ut Domina Casilda intra sex dies corripere morbo, & moreretur sanctæ amicæ precibus bene adjuncta, tum infirmitatis tempore, tum in Purgatorio, quæ de re mira quadam testes jurant.

Tres personæ præcipuæ omnino autoritatis, decreverant quidpiam facere, quod ad maximum Dei honorem existimabant cessurum: scripserunt Sanctæ, quæ illis intimâ erat junctâ familiaritate, ut hoc negotium commendaret Divinæ Majestati, suamque ipsi de eo sententiam aperiret. Fecit id Virgo, commendavit negotium

LII

Deo,

Deo, & respondit illis per schedam, quam scripsit Mater Maria de Sanctissimo Sacramento, quòd, etsi res videretur pia, non tamen esset expediens, neque eam Deus fieri vellet; & non habituras bonum successum, nisi mutarent propositum. Dicit nihilominus personæ, quæ jam operi manus admoverant, sibi que firmissimè persvaserant, rem illam plurimum facere ad gloriam Dei, vocaverunt Confessarium, proposuerunt illi rationes valde convenientes, quibus inductus diceret nostræ Virgini, ut ei negotio faveret. Ipsa dictis suis firmiter inhæsit; illas verò, quæ summo desiderio conabantur destinata perficere, jamq; ad eorum executionem necessaria disponebant, Divina Majestas impedivit, gravissimos omnibus tribus immittendo morbos; unde duæ sunt mortuæ, atque tertia multis diebus est versata in magno periculo.

Quæ complures & graves testes jurant de hac Venerabili Virgine, quòd corda, & occultissimas atque arcanissimas animarum necessitates penetraverit, & de earum præmonuerit remedio, adeò sunt multa, adeòque singulares comprehendunt casus, ut in ijs referendis non pauca possent folia insumi, quibus prætermisissis transeo ad alios eventus externos, quorum veritas manifestius oculis nostris comprobatur.

Dum Mater Mariana de Christo sociam ageret hujus Venerabilis Dominæ, visitata fuit à suis parentibus, qui deinde inviserunt etiam Dominam, adducentes unà filiolum. Rogavit ipsam Pater, ut illum puerum commendaret Deo. Faciam id, respondit Virgo; applica ipsum studijs litterarum: ingredietur enim Ordinem S. Dominici, eritq; optimus Religiosus. Habeo, subjunxit Pater, alium aptiorem, quem tibi alio die adducam, ut ei bene preceris. Venit alià vice, adduxitque alterum puerum. Intuita est illum Sancta, statimque dixit: O quàm strenuus miles erit iste puer! Deus ipsum conservet. Ità omnia evenerunt. Prior nomen dedit Religioni, fuitque egregius Dei servus in dicto Ordine; alter evasit magnæ famæ mi-

les, functus est conspicuis muneribus, quæ solius Dei favore, suæque generositate obtinuit, & eo tempore, quo id juravit testis, in cujus præsentia omnia fuerant acta, gerebat in Brasilia officium supremi Vigilarum Præfecti.

Tempore magni æstus, & horâ incommodissimâ, erat enim prima promethidiana, præter omnem Virginis morem, quæ hujusmodi temporibus suas puellas domo non emittebat, nisi negotij præcisè necessarii causâ, vocavit festinanter Dominam Marinam de Obregon, dixitque illi: Icitò ad domum Doctoris Torres Jordani, & interroga meo nomine, quomodo Dominus cum Domina valeant. Maria vehementer fuit mirata, se tali tempore, & cū mandato, quod exigui videbatur esse momenti, atque insuper tantâ festinatione à sua Domina foràs mitti: quia tamen illam singulariter venerabatur, ivit abq; mora. Invenit Dominam Annam de Guzman, dicti Doctoris conjugem, in parte domus inferiore sedentem juxta grande dalium: quæ statim amicam exceptura assurrexit, obstupescens, ipsam tali horâ, & cum tali mandato à Venerabili Domina missam fuisse. Sed vix surrexerat, ac discesserat à loco, in quo diu federat, quando cum ingenti fragore fuit ruptus unus è robustioribus dolij circulis, cujus ictu Domina Anna, si mansisset ubi prius fuerat, interempta fuisset, aut graviter læsa: neq; dubitare potuerunt, millenas agendo gratias Deo, quin Sancta suæ amicæ periculum viderit, ipsamque eo salutationis prætextu inde eripuerit.

Quæpiam persona DEO serviens, cupida majoris perfectionis, petijt à nostra Virgine consilium, an sibi expediret ingredi Religionem Madriti, in monasterio Sancti Placidi: respondit ipsi, ne id faceret. Noluit obsequi, & fuit una ex illis, quæ inciderunt in exitium, postea in eo monasterio deprehensum, de cujus rebus Venerabilis Marina magnas à Deo accepit illustrationes, & significavit ac præmonuit per epistolas, quid esset agendum, quæ hic ex justis considerationibus præmittuntur.

Anno

Anno sexcentesimo, trigesimo primo, attinebatur ab Officio sacre Inquisitionis quædam mulier obstinata in suis erroribus, cumque sacrum Tribunal illam jam statuisset extradere brachio seculari, ut combureretur, rescivit id Venerabilis Marina: doluit illius vices, & commendavit ipsam Deo. Ducta fuit à suis Angelis ad carcerem, ubi illa miserabilis ab octo erat demonibus circumdata. Venerabilis Marina arripuit scuticam, quam ipsi dederat Deus, & expulit illos; atque eodem momento obstinata cepit emolliri, imploravit misericordiam, & facta est culpam. Tam distincta expressit serva Dei indicia, cujus ætatis foret mulier, & vultus, qualiterque esset vestita, ut, quando deinde prodivit ad ferale theatrum, testis, cui multo antè ex descriptione Sanctæ illa signa erant perspecta, ipsam subito agnovit, nullo eorum penitus discrepante.

P. Fr. Bartholomæus de Cruce, ex Ordine S. Dominici, & Novitiorum Magister in Conventu S. Pauli, contulit se aliquando afflictus ad nostram Sanctam, rogans ipsam, ut commendaret Deo quandam præclaræ indolis Novitium, qui jam succubuerat tentationi, profususque decreverat deserere veilem Religiosam, & repetere domum paternam. Famula Dei gratiosissime subridens illi respondit: Noli affligi, mi Pater, quia hoc non fiet. Revertere, & dic ipsi, ut uno saltè die perseveret. Reversus est Magister, & reperit Novitium immutatum, atque in vocatione constantem. Obstrinxit se Votis Religiosis magno suo cum solatio, & gratus agnovit beneficium sibi à Deo per Venerabilem Marinam præstitum, idèoque illam semper appellabat suam Matrem.

Domina Anna de Villafançe, hujus Venerabilis Virginis cognata, plurimum optabat fieri Monialis in Conventu S. Annæ, Recollectatum S. Bernardi: consuluit illam de hoc, quæ ipsi respondit: Non videtur mihi esse vocatio Dei, neque habebis vires pro ferendo rigore & asperitate, quam Sanctus ille Conventus profitetur. Non placuit Virgini admonitio, assumpsit habitum, & primo die sui ingressus, ante

Vita Mar. de Escob. Pars II.

quam tempus haberet lustrandæ domus, fuit correpta febris tertianâ. Deducta est statim ad valetudinarium, ubi ingravescente morbo aliquot mansit mensibus, donec domum suam reverteretur, necdum integrè sanitati restituta.

Excellentissima Domina Maria de Toledo, Ducissa de Alba, interrogavit Sanctam, quæ esset ipsius opinio de duabus Virginibus, quas in suo monasterio Lauræ collocare volebat. Respondit illi Venerabilis Marina: Bene, Domina, potes tali habitum Ordinis conferre; alteri verò non videtur convenire. Ducissa id noluit credere, suscepit etiam alteram: sed brevè agnovit errorem, quia illa ipsa paulò post deseruit habitum & monasterium.

Cùm Domina Magdalena de Cistneros in quodam morbo jam esset deposita à Medicis, significavit ipsi Venerabilis Marina, optimè sciens illam versari in eo discrimine, se humilem esse ipsius servam, & petere, nè gravetur ad se venire, ubi convalescerit, necessariam enim sibi esse ejus præsentiam, propter quoddam negotium. Quamprimum sibi id audivit nuntiari, sensit se plurimum sublevatam, brevè convalescit, visitavitque suam amicam. Eadem Domina jurat, se in multis molestijs & infirmitatibus suis ita solitam fuisse orare: Sancte mi Angele Custos, alloquere Sanctos Angelos, qui morantur apud meam Dominam & amicam Marinam, ut ipsi dicant, quò me in hac molestia commendet Deo; statimque sibi fuisse aliquid à nostra Virgine significatum, unde magnum perceperit levamen in sua afflictione, cujus dicta Virgo nullâ viâ humanâ potuerit habere notitiam. Testatur præterea alia, quæ suprâ retuli.

Doctor Torres Jordanus, & ipsius conjunx Domina Anna, voluerunt persolvere quoddam promissum, de invisenda Sanctissima Virgine, quam à Virtutibus appellent. Vtriusque summus erat erga Virginem Marinam affectus, quæ, dum se itineri accingerent, ad illos misit quandam suam sociam, rogans, ut differrent iter ad quatuor vel quinque dies. Responderunt, id non posse fieri, eò quòd jam impensæ

L 112

essent

essent factæ, etiãque numerata pars pretij pro vectura. Tum illa dixit in aurem Dominæ Annæ: Adverte, Domina, quid agas: nam mea Domina, quando me ad hoc nuntiandum misit, videtur non absque aliquo mysterio locuta fuisse. Quia maximam adhibebant fidem verbis Venerabilis Marinæ, eadẽmq; magni esse ponderis erant experti, continuò ipsam dictus Doctor adivit, exposuitque illi suas causas, & cur necessariò esset statim abeundum: id verò se facturos, si ipsis polliceretur, quòd illos esset commendatura Deo. Sancta respondit, ut rebus ita constitutis in nomine Domini discederent, se petitioni ipsius satisfacturam. Discesserunt Vallisoletò unà cum suis prolibus, perveneruntq; feliciter Medinam Campi. Quamvis autem, cum ex hoc oppido egrederentur, persecuturi suum iter, innubis esset dies, & aer serenus: quando tamen dimidiã levca distabant Bobadillã, horã nonã matutinã, exorta est tempestas tonitruis & fulgetris horrida, adeò ut necesse fuerit obducere cortinas rhedæ. Cœperunt se commendare Deo, memores verborum nostræ Virginis. In hoc discrimine mulæ, quæ à nemine poterant detineri, deflexerunt à via, intrantes velocissimè quoddam stipulectum: & ecce derepente in viam regiam, quã rhedam progredi oportuisset, decidit fulmen, ac interfecit quendam, qui se ipsis Medinæ adjunxerat comitem, atque tum noluerat sequi rhedam, prout fecerunt alij famuli, & evaserunt periculum. Peractã peregrinatione dictus Doctor redux Vallisoletum se contulit ad Dominam Marinam, ut illam inviseret, eique referret, quid accidisset. Jurat autem sibi ab eadem Domina fuisse anticipatò expositas omnes periculi circumstantias, ac si omnibus adfuisset. Jurat quoque is Doctor & ipsius conjunx evenisse etiam alia, ubi propheticus hujus Virginis spiritus fuit animadversus.

P. Fr. Clemens de Chavarria Præsentatus rogavit (quemadmodum ipsemet jurat) P. Fr. Andream de Ponte, ut Venerabilem Marinam juberet commendare Deo convenientem cujusdam dubij reso-

lutionem, nihil ampliùs ipsi dicendo. Fecit id Pater de Ponte, rediit, & verbis Virginis omnia Patri Chavarria aperuit, quæ in animo suo volvebat, ac dubium, in quo versabatur; cum tamen negotium esset maximi momenti, adeoque occultum, ut de illo nemini constaret, nisi soli Deo, & ipsi.

Doctor Gabriel de Canseco hanc Venerabilem Virginem convenit, ut ipsi valediceret: profecturus enim erat Madritum, ad urgendam quandam suam litem, eo tamen animo ut brevè reverteretur. Respondit illi Virgo: Perge, Domine, nam fiet, ut ibi stabiliter permaneat. Quod ita evenit, atque ipse sic jurat, ac addit: Aliquot mensibus antequam ingruerent publicæ quædam ærumnæ & calamitates (quales erunt morbi epidomiales, fames, locustæ) hæc Sancta illas prævidit ac prædixit, neque aliter evenerunt: quas prædictiones cum ego viderem impietas, semper magis venerabar spiritum propheticum hujus Virginis.

P. Ferdinandus de Epinosa jurat, sibi ab hac Virgine multo tempore antè fuisse quiddam dictum, quod ipsi erat eventurum, sèque prædictionem omnino impleram vidisse: fuisse verò ejus conditionis negotium, ut nequiverit humanã ratiocinatione indagari, tantumque ex Divina potuerit sciri revelatione. Sufficiunt dicta, ut omni morali certitudine, quam patitur subjecta materia, credatur spiritus propheticus, quem Deus isti purissimæ ac dilectissimæ suæ sponæ communicavit.

CAPUT XII.

Opera admiranda, quæ Deus per illam patravit.

EXordior à continuò & notorio miraculo, quod multi testes jurati asseverant, omnesque jurare possemus, qui aliquando ingressi sumus ad invifendam hanc Venerabilem Virginem, & capiendum solatium ex ejus consilij ac precibus, quas ab illa petebamus: & est, quòd licèt triginta annis, semper lecto affixa, in angusto maneret cubiculo, semperque clauso, siquidem ipsius oculos lumen offendebat, & ibidem peragerentur obsequia, quibus eget corpus, & quæ tot symptomatum cura medicinalis exigebat, tandemque licèt illud inægris propè diebus impleverit, sive jam ipsius lociæ, sive alij eam visitantes; nunquam tamen in dicto cubiculo sit animadversus ullius generis adversus odor, ac si foret campus cuivis auræ pervius; sed neque etiam gratus, nisi inferretur ab intrantibus, qui nihilominus illius affectibus corporalibus notabiliter incommodabat. Omnes id ponderant admirabundi, & Doctòr Gabriel de Canseco admirationi junctâ suâ insigni pietate ac doctrinâ, quâ casum examinavit, juramento confirmat in testimonio authentico, quod hac de re dedit, ubi sic ait.

Scio quoque, secundùm convetas ab omnibus, & imprimis à me, per tot annos exercitij meæ professionis, quibus visito infirmos, observatas naturæ leges, esse singulare, quod evenit in eo cubiculo, in quo Sancta penè triginta annis ægrotavit. Tam altitudo dicti cubiculi, quàm latitudo, est undecim pedum ac dimidij, & longitudo pedum tredecim. Erat in illo constructa ex tabulis clausura, intra quam stabat lectus, longa septem justos pedes, totidemque minores lata, & octo pedes alta, quos ego sum dimensus. Cooperiebatur ista clausura hyeme tribus tapetibus, æstate verò tribus lintheaminibus. Hinc spatium dicti cubiculi tam angusti evadebat multò

minus. Carebat luce naturali, neque perflabatur recenti aurâ, eò quòd advertaretur ipsius symptomatibus: per noctem in eo ardebat perpetuò lucerna, atque totâ ferè hyeme etiam interdiu, præter alia lumina, quæ accendebantur, dum illi celebraretur Sacrificium Missæ. Quis non videt, ex his potuisse tanto tempore, etiam in longiore & ampliore cubiculo, provenire aliquem fumum, unde inficeretur fuligine, cujus tamen non habuit, neque habet vestigium. Usus medicinarum & fomentorum, decoctorû ex herbis & oleis, aliarumque rerum, quas requirebat tam proluxa infirmitas, & ipsa infirma, quam interdum impossibile fuit ex uno ad alium situm in eo lectulo movere, nè quidem, ut juvaretur in evacuationibus naturalibus, & ijs, quas nonnunquam ars clysteribus, aliisque remedijs adhibitis procurare conabatur, continua quoque; fociarum in tam angusto loco præsentia, videntur naturaliter per tot annos, in tam exiguo, & nunquam eventilato cubiculo, aërem in eo contentum vitare potuisse & alterare, ut redderetur ingratus, quin imò intolerabilis olfactui, quod semper fieri apparet in alijs hujusmodi locis, etiam longè capacioribus & apertis, quæ ab unica lucerna accensa, si in ijs continuè ardeat, fumo replentur. Nihilominus præter leges naturæ in cubiculo hujus Sanctæ Dominæ accidit prorsus contrarium, adeò ut, non obstantibus prædictis, in illo nunquam, utque ad diem, quo ipsam Deus abstulit, nec deinceps fuerit magis deprehensa ulla fuligo è luminum fumo, aut aliqua odoris variatio ex aëris infectione, quàm si svavibus fuisset expositum ventis, & liberum à dictis causis: id quod infinities æstimavi, & celebravi tanquam miraculum, uti hodiè que facio. Certò namque mihi constat, nullum pro dicti cubiculi aëre in ista grata temperiè conservando valuisse artificium, aut industriam humanam: atque si aliquis

ingressus ad invisendam hanc Venerabilem Dominam adferebar (svaveolentem odorem, hanc ipsam fuisse causam, ut dolores ipsius auferentur, eò quòd fuerit obnoxia passionibus uterinis, quæ odore bono exiuscitantur, & Sanctam pro iisdem avertendis usam huiusmodi occasionibus esse odoribus ingratis & contrarijs. Hactenus doctissimus iste & fidelissimus testis, qui post aliquot paginas subjungit aliud priori simile, quod poriter jurat esse miraculosum, & refert his verbis.

Existimo & hoc esse supernaturale, quòd inter tot morbos & dolores, tot annorum spatio, quibus lecto fuit affixa, corpus (cùm præsertim ex sua complexione carnem habuerit teneram) potuisse conservari vividum, & absque pellis læsione, etiam dum ita esset constituta, ut eodem decumbens situ, se non posset movere, nec ab alijs moveretur in illo angusto lecto, intra sex, & interdum decem, ac plerumque duos, tresve menses, cùm alij longè breviori tempore soleant vulnerari. Expendatur & istud, quòd his occasionibus interula & lodices ab ea receptæ fuerint tam munda, quàm si illi tantùm ante octiduum data fuissent. Quamvis autem non ignorem artis & naturæ monstra, quæ in genere sanitatis & morborum evenire solent, ut ait Averroës, scio tamen etiam hoc non esse ex illis, neque posse esse, propter miras circumstantias, & fundamenta supernaturalia, quæ præsens, ac alij eventus hujus Sanctæ continent, & quibus omnibus carent ij, quorum Averroës, Mareellus, Donatus, Esquenquius, cæterique meminerunt.

Posterius istud miraculum, aliqua saltem ex parte, confirmatur etiam juramento Dominæ Marinæ de Obregon, Monialis Professæ Trinitariæ in Conventu Rosarij, quæ socia quondam fuit nostræ Virginis, & in suo testimonio fatetur sequentia: Frequenter ego, & aliæ sociæ, quæ illi assistebamus, quandam percipiebamus fragrantiam (svavissimi odoris, quæ præsertim manus Sanctæ & Venerabilis Dominæ exhalabant. Interula, quæ illi auferebatur, ut aliâ indueretur, quod se-

mel intra duos menses solebat fieri, redolebat, acsi eximeretur ex multis floribus, gratissimum spirantibus odorem. Cibo tam modico intra diem & noctem sustentabatur, ut à me cibus appellari nequeat, optimèq; apparuerit, ipsam eo vivere non potuisse, & miraculosè fuisse à Deo sustentatam. Addo, me omnium, quæ hîc dico esse testem oculatam. Hactenus Domina Maria de Obregon.

Quidquid hucusque fuit dictum isto capite, jurata quoque affirmat fidelissima ipsius socia Mater Maria de Sanctissimo Sacramento, hodie Abbatisa in Regio Conventu S. Birgitæ, ex cujus jurato testimonio solummodo clausulas excerptam notabiliores, quæ sunt sequentes: Quod eveniebat, dum illius lectus non sterneretur quandoque intra decem menses, & interula plerumque non mutaretur intra sex aut septem septimanas, accidebat quoque in cubiculo, etsi esset admodum angustû. Ego illi aliquando dicere solebam: Mea Domina, in isto cubiculo necesse est reperiri araneas ætate & hyeme; quando tandem aderit dies, ut expurgetur! neq; enim amplius dignoscuntur imagines, propter pulveres, quibus sunt obstræ. Quod si illas interdum mundabamus, faciebamus, id quàm lenissimè, nè excitaremus ventum, qui ipsi vehementer erat molestus. Licèt verò dictum cubiculum non esset magnopere nitidum, neque specialis illius haberetur cura, in tanto medicamento- rum usu, tantæque ipsam visitantium frequentia; nullum tamen unquam in eo sensu adversum, aut etiam gratum odorem, nisi intrarent visitationis causâ, à quibus inferretur, atque is plurimùm meæ Dominæ incommodabat, ut postea excitandus esset ex combusta lana vel charta fumus, quo refocillaretur.

Erat sanctum illud & pauperulum corpus ita lecto affixum, ut si aliquando inter medendum infingeremus aciculas, à quibus deinde affligebatur, non poterimus inter corpus & lodicem interponere manum, ut eas eximeremus. Atque licèt in hoc situ multis maneret mensibus, nunquam tamen illud virgineum corpus fuit vul-

vulneratum, neque ulla protulit sordes; imò interdum sentiebamus prodeuntem ex illo odorem & fragrantiam, quæ nihil spirabat terrenum, sed aliã quadam afficiebat suavitate ac solatio: & hoc non solum sumus expertæ, quæ postremæ fuimus ipsius sociæ, verùm etiam illæ, quæ nos præcesserunt, à quibus ego id audiveram, quod postea meis oculis conspexi.

Domina Angela de Osorio addit, & observat alias circumstantias, quæ longè reddunt evidentiorem continua miraculorum cubiculi, quod rarò, & non nisi obiter evertebatur, ubi prædicta omnia reperire erat, quin tamen malè oleret; tum corporis, quod per complures menses immotum, & in eodem non immutato decumbens strato, tam erat mundum & integrum, quàm est virginea bimulæ puellæ caro, adeò ut nonnunquam cœlestem exhalaret fragrantiam. Transeamus ad alia.

Contulit Deus huic suæ famulæ gratiam, ut sanaret, quos suis tangeret manibus (observatis circumstantijs, quas alibi retuli) quod illam summè angebat, quia videbat id posse ab alijs notari, sèque propterea haberi pro sancta, cum ei humilitas ipsius pervaderet, ut de se crederet contrarium. Aliquando tamen, sive dum inadvertenter tangeret infirmos, sive dum id evitare non posset, adacta mandato suorum Confessoriorum, Deus per ipsam tam manifesta hujusmodi patravit miracula, ut apertissimè fuerit compertum privilegium, quod suæ purissimæ sponsæ concesserat.

Illusterrimus Dominus Josephus Gonzalez, & Domina Catharina de Baldes ipsius Coniunx, jurejurando interposito, asserunt quod sequitur, & evenit Domino Joanni Gonzalez eorundem filio in pueritia, hodie in ea dignitate constituto, quæ est una è præcipuis in Hispania. Idem jurant multi alij. Contraham in compendium solummodo verba tanti viri, quantus undequaque est ob doctrinam, & prudentiam admirabilis dictus Dominus Josephus Gonzalez, qui in suo authentico testimonio sic loquitur. Habeo nunc filium no-

mine Joannem, qui, dum quatuor vel quinque esset annorum, fuit molesto & periculoso morbo correptus, quem Medici vocant epilepsiam, eoque tam vehementi & continuo, ut quavis nocte timeri potuerit, nè vitæ ipsius esset postrema. Erat affectio talis, ut quamprimum indormivisset, graviter rhonchizaret, ac inciperet contorquere os, & gyrare oculos, tremente toto latere sinistro. Inicio symptoma durabat circiter spatio, quo bis dici potest symbolum Apostolorum, deinde invalescebat magis: privabatur semper usum sensuum, & necesse fuit totâ illi nocte adesse, eò quòd quater, etiãque sexies corripere, nonnullis autem noctibus sæpius, quàm decies ac sexies. Dicitur morbus perseveravit ad annum usque ætatis ipsius decimum, tametsi illi de varijs & multiplicibus prospexerim remedijs, utpote filio unico, quem solum habebam, ut idcirco mihi & Matri doloris præberet occasionem & afflictionis, quæ concipi potest. Dum itaque omni essemus humanâ destituti ope, confugi ad P. Michaëlem de Orenja, Confessorium Sanctæ Dominæ Marinæ, qui suo nomine ab illa peteret, ut meo filio liceret adire ejus domum, utque illa ipsi porrigeret manum, & suam impetiretur benedictionem. Ità factum fuit. Duxit dictus Pater meum puerum ad Sanctam Dominam: quid tum egerint, ignoro; Pater id dicet, à quo melius poterit exponi. Ego hoc tantummodo dico, quòd illi puer recensuerit suam infirmitatem, & Virgo ipsum blandè fuerit allocuta, tandemque ei sit bene precata, ac subjunxerit, se sperare in Deo, futurum deinceps ab eo morbo immunem, atque ut à sua Matre peteret facultatem colludendi alijs pueris, auræ capiendæ gratiã. Tam potens fuit hujus Sanctæ benedictio, ut ex eo tempore (fuit verò, quantum meminisse possum, Majus vel Junius anni millesimi sexcentissimi vigesimi quinti) in hodiernam diem, quæ est septima Decembris anni sexcentissimi trigesimali tertij, per Dei misericordiam, nec is morbus, neq; ipsius indicium in puero fuerit animadvertum, sitque etiamnum ità prorsus constitutus, acsi

acsi illum nunquam perpeffus fuiffet, cū antea tantopere eo affligeretur, ut Medici fe victos faterentur. Mater ipsius & ego, qui bene novimus, qualis fuerit prædictus morbus, & quā efficaciter fit à Sancta Marina curatus, existimamus, & credimus, curationem hanc esse miraculosam, ut Deus glorificetur in Sanctis suis, qualis erat ista Domina. Hactenus dictus testis. P. Michaël de Orenja, qui adfuit, solū addit, quòd Virgo, dum puero bene precaretur, signum crucis super illum formaverit.

Priusquam ad alia præcedenti similia progrediar miracula, referam unum, quod idem Illustrissimus Dominus Josephus Gonzalez, nunc Supremus Regius Quæstor, in suo testimonio his verbis jurat: Præter id, quod recentui, dum paterer intentum capitis dolorem, qui multis horis duravit, meque lecto affixit, licet in eo nullam vel subtilissimam possem fasciam tolerare, texi illud rudi capitis velo, quo usa fuerat hæc serva Dei, mihique reliquiarum loco erat donatum. Et quamvis esset tam rude, tempusque calidum, atque ego ex me ipso arderem, & affligerer æstu, perfundebar singulati solatio, dum illo essem tectus, statimque sensi imminutum dolorem, qui mitigabatur, donec penitus cessaret. Id æquè judico esse miraculosum ac illud, quod prius retuli. Hæc dictus Dominus.

Dominæ Emmanuellæ Ximenez de Espinaredo, conjugii Domini Josephi de Colmenares Hurtadi de Mendoza, Assessoris Judicij Regij, fuit ortus in collo tumor sub aure, qui crevit ad magnitudinem mali aurei. Medici varia applicuerunt remedia, sed frustra, & abjectā jam spe curationis, eò quòd affectio proveniret ex humoribus frigidis in loco spongioso, decreverunt, ut sibi duos curaret aperiri fonticulos, non ut decederet tumor, qui illis videbatur insanabilis, sed cohiberetur, nè magis cresceret. Videns itaque hæc Domina, sibi non suppetere remedium humanum, quæsit Divinum: petijt à P. Fr. Andrea de Ponte, ut rogaret Sanctam, nè gravaretur ipsam Deo commendare:

Pater promisit se id facturum, & adjunxit: Domina, cū sis amica famulæ Dei, acsi ipsam quasi visitationis causā, & inter alia loquere de malè affecto tuo collo, atque simulando, acsi ei velles ostendere, quantus sit tumor, fac ut illum suā manu contrectet. Domina Emmanuella accuratissimè morem gessit, & quasi quereretur, quā grandis esset inflatio, effecit, ut à Virgine tangeretur. Invisit illam præterea binis vicibus, eodem utens prætextu & simulatione, ut videret quis affectionis sit progressus, pariterque obtinuit, ut à Virgine contrectaretur. Inde consecutum est, ut ex primo contactu manifestam senserit tumoris imminutionem, idemque ex alijs contactibus magis ac magis decreverit, adeo ut non quærito alio remedio, aut ullo exijs, quæ ipsi dabantur, adhibito, fuerit intra paucissimos dies integrè liberata à morbo tam desperato, tum propter suam malignitatem, tū etiam propter diurnitatem, eò quòd duravisset septennio. Sic jurat dicta D. Emmanuella, & illius maritus, additque, fuisse omnium Medicorum sententiā evidens miraculum, cū fuerit impossibile, ut medicamentis curaretur.

Eadem Domina similiter jurat, se, dum quodam periculossimo fuisset correpta morbo, misisse noctu ad nostram Virginem, rogatum, ut ipsam instanter Deo commendaret, statimque obdormivisse, & visam sibi in somno fuisse Dominam Marinam secum loquentem, atque in illud ipsum cubiculum intrantem in quo decumbebat; expergefactam melius habuisse, & convalescentiam fuisse continuatam, donec plenè restitueretur sanitati. Et cū retulisset somnium Patri Michaëli de Orenja (qui id ex dicta Domina Marina jam intellexerat) responsum sibi ab eo esse: Non fuit somnium vanum, sed famula Dei te verè visitavit.

Item testatur, à quadam Virginis Marinæ alumna visitatam fuisse Dominam Marinam de Colmenares suam filiam, quæ toto anno graviter ægrotaverat, & laboraverat ex febribus, quibus vehementer fuerat afflicta, eidemque aliquid nomine Sanctæ nuntiatum, & oblatum pat-

vuna

vum numisma ex aurichalco, qualia corollis precatorijs appendi confueverunt, quod applicuit ac reliquit infirmæ, & illam postmodum manè statim surrexisse sanam, ac liberam à febribus. Alia præterea jurat prænominata Domina Emmanuella, & ipsius maritus Dominus Josephus Colmenares Regij Iudicij Assessor (personæ ab egregijs suis dotibus & virtute notissimæ) quæ silentio prætereo, quia sunt suprascriptis similia.

Excellentissimus Dominus Joannes Alphonsus Pimentel, Comes de Benavente, refert, inter alios, in suo juramento duos hos eventus, quos ipsiusmet verbis exponam. Scio, quòd mea Domina Marchionissa de Velez habuerit fœminam è Turcia oriundam, nomine Molocam, pertinacissimam in sua secta, quæ ægrotavit ad mortem, nihil aridere ostendens, quod sciperet conversionem. Rogavit mea Domina famulam Dei Marinam, ut illam commendaret Divinæ Majestati. Adfui ego, quando hæc fœmina Mahometana cepit exclamare dicendo: Rosarium Domine Marinæ Christianæ; quod sæpius iterabat, asseverans, fuisse eam nocte apud se Dominam Marinam, & Sanctissimam Dei Genitricem, atque ab ipsa vocatam ad cœlum, quòd esset ducenda. Nec aliter evenit, quia suscepto Baptismo subito expiravit. Erat illa mulier, etiam antequam baptizaretur, tam fervens, ut si à quopiam vocaretur Moloca, diceret: Non Moloca, sed Maria. Res ista in domo meæ Domine Marchionissæ fuit notissima. Hucusque Excellentissimus hic Princeps, qui utpote prudens, Deumque timens, nihil aliud juratò affirmare voluit, quàm quod ipsemet audivit, & suis oculis vidit. Ut verò intel-

ligatur, quòd Excellentissimus Dominus aludat, dum loquitur de Rosario, addam quod ad præsens propositum jurat P. Fr. Andreas de Ponte, qui reliquis commemoratis subjungit: Accepto nuntio Domine Marchionissæ, Domina Marina Deum ferventer pro Mahometana oravit, & ex divina inspiratione dixit suæ sociæ Marinæ Hernandez: Adi, quæso, eam terram, & sume hoc Rosarium, atque dissimulanter, nemine advertente, ipsam eo attinge, & refer mihi illud. Marina Hernandez id fecit, quam cum Domina Marchionissa vidisset ingredientem, est secuta, ac vidit, quòd applicaret Rosarium infirmæ, quæ tametsi totâ vitâ fuerit obstinata, continuò petivit Baptismum. Hoc fuit publicum, & notorium in toto illo Palatio, & mihi narratum est ab ipsamet Marchionissa, petente à me magno affectu dictum Rosarium, quæ tamen acquiescere debuit habito uno solo illius grano, quod ipsi dedi. Ità jurat P. Fr. Andreas de Ponte, & propè omnes testes faciunt dicti miraculi mentionem. Progredior ad aliud miraculum, quod dictus Dominus Comes de Benavente his verbis jurat.

Habui filiam meam, Dominam Magdalenam Pimentel, graviter præteritis diebus afflictam febre continuâ, cum duplici accessione. Quodam die, cum se existimaret morituram, sensu vehementem impulsam, ut ipsi adferrem effigiem Sanctæ Domine Marinæ: attuli illam, & manè reperta fuit à Medicis sana. Quod me magno affecit stupore, cum viderim, qualiter pridie fuerit constituta, & moribus multis diebus duraverit.

—o—(H)—o—

CAPUT XIII.

Describuntur alia Venerabilis Marinæ miracula.

Domina Magdalena de Cisneros (quod eadem Domina jurat, tam nobilis ac virtuosa, quàm omnes novimus) incidit in morbum tam pericu-

Vita Mar. de Escob. Pars II.

losum, ut habita fuerit à Medicis pro desperata, & iussa condere sine mora testamentum, ac de omnibus necessarijs disponere. Advenit tum quædam alumna nostræ Sanctæ Domine Marinæ, dixitque illi: Mea Domina te salvare jubet, significatque,

M m m

câtque,

câque, se opus habere tuâ præsentia, ut te statim ad ipsam conferas. Advertit se derepente melius valere, & cessavit periculum, atque ita potuit adire domum Venerabilis Virginis, sicut illi mandaverat. Multa alia miraculosa jurat hæc Domina, quæ partim ipsimet e venerunt, partim perspecta certissimè habuit: his autem prætermis, referam tantum ea, quæ in se est experta, & ejusdem verbis, quæ in suo juramento pauca, & significativa posuit, suntque sequentia.

Aliâ occasione, ante viginti circiter annos, cum jam essem munita Sacramentis, & moribunda, intravit Marina Hernandez, socia nostræ S. Virginis, ut me inviseret, quâ inspectâ illi dixi: Jam est tempus, ut commender Deo, quò mihi largiatur bonam mortem. Non agimus nunc hac de re, respondit ipsa, sed ut surgas & consoleris tuam neptem, quæ sanè solatio eget: hæc autem neptis vehementer affligebatur, quòd me esset perditura. Eo ipso momento, quo mihi id dixit Marina Hernandez, me subito sensi habere melius, & sui sana. Judicet Lector, utrùm hic effectus sit attribuendus S. Marinæ, an alumnae ipsius Marinæ Hernandez, cujus nobis sanctitas est perspectissima: ego prosequor ea, quæ jurat Domina Magdalena.

Eram aliquando, inquit, corpore & animâ valde afflicta, visitavi meam sanctam amicam Marinam; rogavi ipsam, ut me quàm enixissimè Deo commendaret. Omnino faciam, respondit illa, & apprehensam magno affectu meam manum applicuit suo pectori. Adverti me subito sublevatam, & certò mihi persuadeo, quasdam molestias à Virgine illis diebus, qui plures fuerunt quàm quindecim, toleratas fuisse, ut mihi promereretur illud levamen, quo me refocillavit.

A multis in necessitate constitutis, tam Religiosis, quàm secularibus, scientibus, veterem mihi intercedere amicitiam cum nostra Sancta, ipsamque mihi libenter gratificari, rogabar, ut ab ea peterem commendari Deo quædam negotia. Ego id faciebam, & intra paucos dies veniebant acturi mihi gratias, pro bono successu,

quem habuerant, dicentes, apparuisse efficaciam precum Dominae Marinæ. Præsertim scio, quòd ante undecim præterpropter annos uxor fabri ferrarij, qui habitabat juxta portam S. Joannis, me conveniret, mihi que narraverit (non obligans me ad secretum) se post nuncupatum votum castitatis nupsisse, nullâ voti factâ mentione; & certum sibi esse, puniri se à DEO, cum, ex quo nupsisset, ter laboraverit ex partu, nullumque feliciter ediderit, sed proles fuerint extinctæ intra uterum, atque ipsa in ijs enitendis subiverit periculum mortis: & se moribundam fuisse absolutam à Parocho, iterumque, postquam convalesceret, ex mandato Episcopi, unâque obtinuisse dispensationem: rogare se, ut ubi venirem ad Dominam Marinam, ipsi referrem hunc casum, & instanter peterem ejusdem preces. Multum illi sum compassa, erat enim domi meæ nota, & specialis cujusdam ancillæ meæ amica. Visitavi meam Sanctam, & recensui illi casum. Dicebat mihi, videri sibi probabile, ejusmodi partus provenire ex pœna Dei, propter præteritam culpam, & quòd ipsa esset commendatura Divinae Majestati. Hoc responso sum solata miseram feminam, dedique illi quandam corollam precatoriam meæ Sanctæ Dominae Marinæ. Ex eo tempore peperit citra difficultatem binis vicibus, inprimis puellam, quæ tribus vixit mensibus, deinde verò puerum, quem mihi adduxit videndum, tenentem manu corollam, quam ipsi dederam, palmam fatendo, sibi propter preces S. Marinæ, & virtutem illius corollæ, à Deo præstita tanta beneficia. Progrediamur ad alios testes.

Domina Anna de Quinjones, vidua Domini Didaci de Pernia, Regij venerationum Præfecti, jurat, sibi certum videri, se à Deo, per intercessionem Sanctæ Marinæ de Escobar, cum qua aliquandiu fuerat conversata Vallisoleti, esse e-reptam ex gravibus & animæ periculis, ideòque ipsam à se implorari ac invocari in omnibus afflictionibus, eò quòd hæc in re ingens fuerit experta solatio. Refert specialiter, se animadvertisse, quòd

quod quædam alumna Domine Marinæ observaverit, aliquid ipsi eventurum in quodam itinere, cui animum adjecerat, tanquam à sua Domina animadversum, quodque Domina Marina illi abiturienti dixerit: Commendabo te Deo, ut tibi bene cedat. Ingressa est illa Domina suum iter, & accidit, ut in ascensu ardui cujusdam montis mulæ, quæ junctæ erant rhedæ, tanto impetu retrocesserint, ut sine dubio ruitura videretur ad subiectum flumen. In hoc discrimine est recordata suæ Sanctæ Domine Marinæ, & mihi subititerunt, quod factum omnes viæ comites judicaverunt esse miraculosum.

Aliâ occasione, octo annis ab obitu nostræ Virginis, se eadem Domina Anna de Quinjones vidit constitutam in alio graviore periculo: inversa enim fuit rheda, quæ præter ipsam aliæ Domine vehementer, & jacuit toto eo pondere sibi superincumbente, destituta omni humano auxilio, eò quod unicus tantum famulus illam comitaretur, cujus vires ad opem ferendam nullæ erant. Commisit se DEI voluntati, & obtulit ipsi toto corde illud genus mortis, atque invocavit suam sanctam & amicam Marinam, ut se ex coelo adjuvaret. Et subito illi, ignorantique quidem modum, quò id feret, visum est extrahi sub eo onere caput, atque se liberatam; certum autem erat, ab ipsa extrahi non potuisse. Jurat dicta Domina, ab omnibus, quæ illâ rhedâ vectæ fuerant (atque à se vel maxime, quod melius agnovisset suum discrimen) existimatum esse eventum miraculosum, ipsamque fuisse suæ Sanctæ ope conservatam.

Inter miracula, quæ Deus per nostram Venerabilem Virginem, post illius obitum, patravit, celeberrimum fuit, quod in nostro Collegio Arevalensi edidit, in P. Petro Bonfretio Belga, qui lectis & auditis virtutibus, mirisque operibus hujus Virginis, specialem erga eam concepit devotionem, assumpsitque illam, ut ipse ait, in Patronam suam & Advocatam, atque in suo testimonio authentico jurat, se gratiam & sanitatem per ejusdem intercessionem obtinuisse, his verbis: In Martio anni sex-

Pisa Mar. de Escob. Pars II.

centesimi trigesimi sexti incidi in gravem morbum stranguriæ, & retentionis urinae, quæ hæbat intra viscera, non descendens ad vesicam, quemadmodum observaverunt Medici, qui siphunculos, quos complures immiserant, eximebant siccissimos. Hanc retentionem sum passus propè quindecim diebus, non modo nullam emittens urinam, sed etiam nè minimam sentiens, ad eam egerendam, propensionem. Postremo dictorum quindecim dierum ostiduo illam cœpi egere per os, cum summa nausea, & ita, ut modicum illud, quod comedebam, inficerem fetore. Desperavit Medicus de mea vita, post innumera adhibita remedia, & secedens cum ijs qui aderant, me audiente illis dixit: Ille nequit amplius juvari, neque ullum unquam, qui hoc morbo laboraverit, & in his circumstantijs, vidi evasisse. Agite Patres, ut illi sine mora hac ipsâ nocte conferantur omnia Sacramenta. Confessus sum peccata tanquam moriturus, & quia omnem cibum rejiciebam, multum fuit deliberatum, an mihi dandum foret Sacratissimum CHRISTI Corpus. Judicatum est, tentandum esse, utrum forsitan possem retinere hostiam non consecratam, quam retinui, atque ita nobis dubium fuit ademptum, & allatum mihi est Viaticum, quod cum Divina gratia suscepi, ac retinui. Itum est, ut adferretur paulò post sacrum Oleum, quo extremum ungerer: mansi cum solo infirmorum curatore, vidensque me destitutum remedio in terra, recurri ferventiùs ad cælum, & magna cù fiducia invocavi opem Venerabilis Virginis Marinæ de Escobar, eodémque momento me sensi pronum ad reddendam urinam, quod integris quindecim diebus, ut dixi, non senseram; atque intra breve tempus implevi usitatum vitrum quinquies, ac vidi me evasisse periculum, agens infinitas gratias Deo, & ipsius Sanctæ. Abivit curator infirmorum lætum toti domui allaturus nuntium, atque invenit jam ab ædituo præparata fuisse ornamenta nigra, & omnia necessaria pro me sepeliendo disposita. Deus sit benedictus.

M m m 2

In.

Informationes factæ Madriti, ut procederetur ad canonizationem nostræ Virginis, fuerunt datæ coram Barnaba Hurtado, Equite S. Mauritij, Scriba Regio, ac publico Notario Apostolico. Iste ex ijs, quæ de ipsius sanctitate scripsit & audivit, magnum concepit affectum ac devotionem erga Venerabilem Sanctam. Videtur Deus voluisse, ut in se ipso experiretur gratiam, quam alij coram illo, se ab eadem fuisse consecutos, juraverunt. Referam factum ijsdem verbis, quibus illud ipse authentico & publico testimonio firmat, sunt verò sequentia: Primo die testorum Nativitatis Christi anno sexcentesimo trigesimo tertio, fui vexatus gravi ac tædioso catarrho, qui me propter molestiam atque debilitatem, quâ vehementer languebam, compulsi ad lectum. Patiebar angustias pectoris, non habebam vires ad ejicienda, neque calorem ad digerenda phlegmata, quæ guttur occupabant. Horâ quintâ vespertinâ huic malo accessit dolor capitis tam intensus, ut me continere non potuerim à clamore, & miserabili ejulatu. Duravit ille sine intermissione per totam noctem, ut nè uno momento clauderem oculos, aut dormiverim, neque meam conjugem capere somnum permissem, quæ erat afflictissima, videns me tantopere cruciari. Horâ sextâ matutinâ, dum adhuc densæ essent tenebræ, ipsam rogavi, ut caput meum stringeret fasciâ benedictâ, quæ sacram quampiam imaginem attigisset, nulla autem fuit reperta. Tum illi dixi, ut mihi daret corollam precatoriam, quam mihi cum tribus sacris benedictæ ceræ amuletis dederat P. Michaël de Orenja ex ijs, quæ fuerant inventæ, quando Sancta Domina Marina obiit. Non erat corolla præ manibus, & recordatus fui, me scapulari S. Francisci, quod semper gero, applicuisse & affixisse unam ex benedictis illis ceris hujus magnæ famulæ Dei, instar insignium reliquiarum. Accepi ad meas manus hanc sanctam ceram, & ferventi affectu rogavi Sanctam Marinam, per singulares gratias & favores, quos semper à Deo obtinisset, ut mihi à Divina Majestate exoraret gratiam,

quâ liberarer ab eo dolore. Cum bona hac fide illam superposui capiti, & intra spatium, quo percurri potest symbolum Apostolorum, mitigabatur tam celeriter dolor, ut subito obdormiverim, & per misericordiam Dei, atque intercessionem hujus Venerabilis Virginis sponsæ ipsius, ita fuerim constitutus, ac si illum nunquã passus fuisset, & ita vegetus, ac si bonâ & integrâ fruerer valetudine, adeo ut firmissimè credam, Deum in me, ipsâ patrocinante, hoc miraculum fuisse operatum, sicut multa alia, quæ descripti ex originalibus, & cum ijs contuli, ac vidi ab alijs descripta & collata, in ijs informationibus, quas in manibus meis habui. Addit hic testis multa alia ex devotione sua & affectu profecta verba, quæ bene manifestant, quid sentiret de prodigioso suæ Sanctæ favore.

P. Hieronymus Pedralviz Theologiae Professor, & Rector quondam præcipuorum hujus nostræ Provinciæ Castellanz Collegiorum, in suo jurato testimonio refert sequentia. Dum quadam nocte dentium cruciaret dolore, fui recordatus hujus Sanctæ, commendavi me illi, & acceptis ipsius reliquijs, quas habeo, eas applicui parti affectæ, rogavique illam, ut mihi à Deo impetraret levamen in eo dolore: & spatio temporis non multo majore, quam ut dici possit salutatio angelica, me sensi à dolore liberum, potuique residuâ nocte quiescere, id quod semper habui & habeo pro speciali gratia, mihi à Deo præstita per magnam istam suam famulam: videturque mihi dolor tam vehemens non potuisse naturaliter cessare, nisi propter intercessionem hujus magnæ Sanctæ, quâ invocavi, cum nullam medicinam aut remedium applicuerim naturale. Qua in re magis confirmor, quod manè tumefactû habuerim os & gingivam, ob abundantiam destillantis humoris. &c.

Revertamur ad alia miracula, quæ eâ vivente DEUS per nostram Sanctam est operatus. Illustissima Domina Elisabetha de Sylva, Marchionissa de Monte Alegre, quæ vidua Reginae Dominae nostræ fuit ab obsequijs, in suo testimonio, inter alia

alla multa, jurat hoc evenisse miraculum, quod ipsa est experta. Verba illius sunt ista: Habebam filium, qui anno sexcentesimo vigesimo quinto literis operam navare incipiebat, & eo atque antecedente anno oculos ipsius occupavit noxius humor, quo impediēbatur à lectione librorum, & oculi vehementer inflammabantur. Venit mihi in mentem amicitia, quâ juncta eram Sanctæ Marinæ, invisi ipsam, & exposui illi meam afflictionem. Audivit quæ ei narraveram de mei filij affectione; hæsit modicum, antequam mihi responderet, ac deinde dixit. Noli sollicitari, quia hæc infirmitas puerum non impedit in studijs literarum, neque durabit. Ità evenit, nam ex eo tempore usq; in hodiernam diem, quæ est sexta Decembris anni sexcentesimo trigesimo tertij, ille fluxus ipsium nec amplius molestavit, neque in literarijs exercitijs impedivit. Constat mihi etiam, dum Sanctæ commendarem quosdam infirmos, quamprimum preces ipsius fuerunt expetite, eos convaluisse, quod Sancta tectis verbis significabat: illos autem, qui non sanabantur, cum id ipsis non expediret, scio ab ea fuisse adjuutos in morte, impetratis specialibus à Deo auxilijs. Subjungit deinde ad hoc probandum dicta Marchionissa factum prorsus singulare, quod jurata testatur, ut sequitur.

Audivi aliquoties dici, Sanctam adhuc viventem additisse quibusdam moribundis, qui illam invocaverant. Mihi in morte Domine Aloysiæ Guzman, quæ fuit soror Marchionis mei Domini ac mariti, accidit quod nunc dicam. Hæc Domina erat Monialis in Monasterio Ordinis Equestris ad S. Crucem Vallisoleti, & specialis amica Sanctæ Marinæ, cui nuntiatum est, in tanto ipsam versari periculo, ut diem illum non esset supervictura. Dum igitur ego infirmæ assisterem, unaque illæ Domine Moniales, & omnes jacturam talis personæ merito deplorarem, erat enim Domina Aloysia valde sancta, & plurimum illam diligebant, quotquot familiaris cum ea egerant: eo momento, quo infirma expiravit, omnes circumstantes sen-

serunt internum gaudium, adeoque singulare solatium, ut consideraverim, unde posset tam inusitata consolatio & lætitia oriri. Dum autem essem huic considerationi immerfa, prodixit Domina Teresa Henriquez, filia Marchionis de Avila Fonte, Monialis illius Conventus, & interrogavit nos: sentitisne omnes internum solatium & gaudium, quod ego sentio? Respondimus propemodum universæ, illud etiam à nobis percipi. Ipsa verò sermonem profecuta est dicendo: Hoc non potest aliunde provenire, quàm ex eo, quod habeamus præsentem Dominam Marinam, quamvis à nobis non videatur. Præterivit ille affectus, & tuli moderatè meum dolorem, conformando me cum Divina voluntate. Postridie adivi P. Fr. Andream de Ponte alloquij causâ, quem interrogavi, referendo illi, quod nobis contigerat, dictumque fuerat, an id aliquo niteretur fundamento, petiq; ut mihi hoc pro meo solatio diceret, postquam fuisset Sanctam allocutus. Quod ipse fecit, & postea mihi respondit: Non caret res fundamento. Hæc sunt, quæ de dicto eventu jurat Domina Marchionissa de Monte Alegre. Quàm verum autem fuerit fundamentum, & quomodo, cum Domina Aloysia expiraret, ibi nostra Virgo adfuerit, atque plurima alia admiranda; intelligitur ex ijs, quæ suprâ scripsi libro secundo, capite vigesimo.

Priusquam progrediar ad alia miracula, volo præfens caput finire, multa paucis perstringendo, quæ ejusdem testis jusjurandum complectitur. Cum enim sit fide dignissima, loquatúrque de rebus à se visis & actis, non esset æquum tam piâ lectione defraudare Lectorem. Pergit igitur, & concludit suum juramentum Domina Marchionissa his verbis.

Donavit mihi P. Fr. Andreas de Ponte nonnulla grana, ex sacris hujus S. Virginis corollis precatórijs, quæ à me data fuerunt quibusdam in necessitate constitutis, & patientibus spiritus vel corporis molestias, tametsi ipsis non dicerem, cujusnam essent. Reverti sunt postea, ut mihi gratias agerent pro ijs sibi datis, referentes, quan-

tum commodum & beneficium percepissent, atque remedium suarum afflictionum, ex quo illa gestarent; unaque alij, quibus ea applicuissent, cum ab ipsis peti non possent. Quibus experientijs habitis, animavi Confessarios Sanctæ, ut illi curarent dari corollas, & me ad eas ipsis dandas offerebam, ut, ubi fuissent benedictæ, haberent quod distribuerent. Et verò ex quo moror in Aula multa illi misi, quæ mihi remissa cum gratijs, quas ipsis Deus per-

suam servam communicavit, distribui in Aula, & extra eam, nec non illis, qui sunt profecti in Indias: & omnes agnoscunt, quàm sint proficua, præsertim verò experientia ostendit, eas prodesse, ut bene disponantur moribundi, & qui in malo degunt statu, ut emergant ex volutabro. De di similiter has corollas turicolis, & alijs juvenibus, quorum Confessarij mihi dicebant, se mirari, ipsos esse alios, quàm antea fuerint. Hactenus dicta Domina.

CAPUT XIV.

Continuatur miraculorum ipsius materia.

Eleberrima sunt, quia multum divulgata, duo illa nostræ Virginis miracula, quibus detrepente duas puellas ex ijs, quas Dei causâ educabat, docuit scribere. Ut verò clara & vera habeatur noticia, qualiter hi casus evenerint, referentur à me iisdem verbis, quibus ipsarum juramentum conceptum est. Mater Soror Maria de Trinitate, Monialis in religiosissimo Conventu S. Annæ Recollectarum S. Bernardi, educata in domo nostræ Virginis, post multa alia narrat in suo authentico testimonio, ac jurat quod sequitur. Ego ipsa sum, cui illud contigit, ut scriberem, licet scribere nescirem, quod ita evenit. Cum serva Dei jam suâ manu scribere non posset, mandavit illi Deus, ut scriberet manu alienâ. Vocavit me ergo aliquando, mihi que dixit: Puella sume pennam, & scribe, quæ tibi dicam. Ego eram parva, & excusabam me, quòd nescirem scribere, nec unquam scripserim, sed neque id didicerim, & dixi: Domina, nescio scribere, neque id unquam feci. Fac tamen modò, subjunxit Domina, & scribe, etiam si formes literas, quales sunt in libris. Feci, quod eram iussa, & scripsi tam competenter, adeoque legibiliter, ut omnia potuerint perlegi, tamen scriptum esset prolixum: atque idem ex eo tempore præstiti, & perrexi scribere, quæ mihi à famula Dei dictabantur. Ità id accidisse jurat Mater Maria de Trinitate,

Mirabilius longè est, quod contigit Marti Sorori Marianæ de Christo, Moniali Professæ in sacro Conventu Portæ Cœli: non solum enim nesciebat scribere, sed neque legere; quamvis modus, quo nostræ Virgo miraculum patravit, fuerit occultior. Sic autem Mater Mariana in suo juramento loquitur: Non habebat tum Venerabilis Domina ullam sociam, quæ nosset scribere, præter Dominam Elisabetham suam sororem germanam, quæ scribebat epistolas: pro alijs namque rebus scribendis nunquam à Sancta Marina scivi fuisse adhibitam. Et cum ego scribere nescirem, quin imò nec legere, siquidem literas tantummodo noscebam, vocavit me quadam nocte, dixitque mihi: Puella, cur non scribis? Quia nescio, ajebam ego. Lege, respondit Venerabilis Domina, ac scribe, & bene tibi succedet. Ego subtrisi, & ipsa tum denuò: Adfer, inquit, requisita ad scribendum. Ivi, & ijs allatis Sancta dixit: An nescis formare literam N? Omnino sciam, subjunxi. Forma itaq; illam, respondit ipsa: atque hunc in modum mihi singulas seorsim literas dicebat, donec scripsissem: Noster Dominus. Et Sancta tum dixit. Taliter exprimes omnia, quæ volueris, si ità progressa fueris, & te quotidie aliquamdiu in legendo exercueris. Nec aliter factum est: nemo enim me amplius instruxit, neque aliud exemplar habui, quam pauculas literas, quas mihi eadem serva Dei præformavit.

Inter

Inter alia, quæ Mater Mariana de Christo se audivisse jurat, & ipsorummet, quibus evenerunt, testimonio confirmata infra referam, recenset quoque sequentia, quæ ipsa est experta, & non secus ac reliqua omnia jurata asseverat. Cùm essem animâ & corpore terribiliter afflicta, attulit mihi P. Fr. Andreas de Ponte corollam precatoriam, missam à famula Dei, dixitque: Domina tibi significat, ut circumdes istâ corollâ tuum collum, & nunquam eam deponas. Feci id, & est dubio procul miraculum: quandoquidem omnes eæ molestiæ, quas tum patiebar, ita cessaverunt, ut me ipsam non agnoscam, neque aliud possim cogitare, quam remedium istud esse coeleste.

Item, cùm Mater Priorissa nostri Conventus Portæ Cæli esset deposita à Medicis, petita à me fuit quædam fascia meæ Venerabilis Dominæ Marinæ, quam habeo. Ingressa sum cellam ægrotæ adferens fasciam, & videns dictam ægrotam jam quasi, opinione meâ, mortuam, dixi intra me: Tempestivè sanè à me petitur fascia meæ S. Matris, postquam Mater Priorissa jam expiravit. Nihilominus illam ipsi applicui, atque eodem momento recepit priorem vultus speciem, & deprehensum fuit eandem habere melius: deinceps verò, magis convalescebat, vivitque in hodiernam diem. Hucusque hæc testis, & posterius istud factum contestantur etiam alij.

Mater Maria de Trinitate, de qua sum initio hujus capituli locutus, jurat aliud miraculum, quod in se comperit, & est hujusmodi: Quadam vice, dum essem parva, læsi caput, & ceppi vehementer flere: videns me autem famula Dei, iussit me venire ad se, attingensque manu meum vulnus dixit mihi: Bono esto animo, jam dolor abcessit, noli flere. Et verò ita erat, quia dolor in momento evanuit, atque vulnus fuit sanatum, sanguine quasi exsiccato. Hæc referuntur à dictis testibus: trans eo ad alia, quæ alij jurant.

Parvulus quidam filius Doctoris Torres Jordani laborabat febrî tertianâ, eaque duplicatâ, & quotidie revertente, cum

iterato horrore ac paroxismo. Famula Dei Marina, misit in pocillo vitreo muneris loco matri pueri conditos mali citrei cortices. Observavit dicta mater, pocillum esse madidum, & interrogavit, quænam foret madoris causa: alumna verò, à qua fuerat allatum, respondit: Mea Domina Marina nunc primum ex eo bibit. Hoc audito mater plurimum confidens in sanctitate nostræ Virginis, quamvis jam adesset hora, quâ infirmo adventurus esset rigor febrilis, & circumstantes dicerent, nocituram ei aquam, si ipsi tunc daretur bibenda, porrexit illi unum ex ijs corticibus, & aquam in pocillo, dicendo: Si, mi fili, ex hoc pocillo biberis, & comederis quod Sancta misit, nec ista, neque alia posthac te infestabit tertiana. Deus respondit ipsius fidei, & puer ex eo momento liber fuit à febribus.

Sorori Mariæ de Sacramento, Moniali in Conventu Portæ Cæli, ortus erat tumor instar sacri ignis sub brachio, quod ab humero ad cubitum usque occupabat, & eo aperto effluebat inde multum puris. Agebat tum cocam, atque ab igne & calore foci ita fuit inflammatum ipsius brachium, ut propterea intensissimos pateretur dolores. Id duabus tantum manifestavit Monialibus, nihil cæteris dicens, nè illis crearet nauseam, aut desereret officium humile sibi à sancta obedientia injunctum. Non potuit præ dolore ac palpitatione cordis somnum capere, & videns se in hac angustia constitutam, contulit se ad chorum, atque effundens suum cor in conspectu Divinæ Majestatis oravit, ut ipsi per merita suæ servæ Marinæ dignaretur largiri sanitatem. Postea brachio applicuit Rosarium nostræ Sanctæ, quod illi dederat P. Fr. Andreas de Ponte, & eodem momento dolor fuit mitigatus, potuitque eâ nocte quietè dormire, ac deinceps convalescebat; tandemque ille tumor est resolutus in quasdam velut squammas, quæ ex parte affecta decidebant, fuitque ita sanata, ut nunquam hujusmodi amplius fuerit correpta infirmitate.

Catharina Gonsalez, nunc vidua Pasqualis Martini, & summopere Sanctæ ad-

dicta,

dicta, testatur in suo juramento, se, cum maritus ipsius jam à Medicis fuisset depositus in morbo, quem iliacam passionem appellant, id significavisse Venerabili Virgini, ab eaque petivisse remedium extremæ hujus necessitatis. Misit illi corollam precatorem, quâ infirmo applicatâ subito fuit notatum, quod melius haberet, & intra quatuor vel quinque dies convaluit. Ad ancillam dictæ Catharinæ Gonzalez, quæ ad ipsam fuerat missa, dixit Marina. Tuus herus ex hoc morbo, Deo favente, convalescet: verum modico postea vivet tempore. Hoc posterius noli nunc dicere tuæ heræ. Ità evenit, quia deinde obiit intra quatuordecim menses.

Puerum cujusdam suæ vicinæ, qui jam usque adeo malè valebat, ut à quatrinduo nihil cibi sumpserit, attingit dicta Catharina Gonzalez eodem Rosario nostræ Sanctæ, quod maritum ipsius restituerat sanitati, & jurat, à se, dum ei applicaret Rosario, ista concepta verba fuisse pronuntiat: In nomine Sanctissimæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, atq; Dominæ Marinæ de Escobar, tibi hoc Rosario applico, ut te sanet, si Deo placuerit: sin minus te hinc auferat. Quo factò, antequam inde abiret, melius habuit puer, comedit, statimque est sanatus, & in hodiernum usque diem vivit.

Mater Maria de Sanctissimo Sacramento, Abbatisa in Regio & religiosissimo Conventu S. Birgittæ, inter alia miracula, quæ refert, perveniens ad ea, quæ ipsa est experta, jurat sequentia. In primis cum gravissimo laboravisset morbo, ac adessent indicia, infirmitatem fore valde diuturnam, omnesque sociæ turbarentur, eò quod sancta ipsarum Domina, ob hanc in valetudinem esset privanda illius obsequijs; orante tantum postea hac Virgine, & acceptis quibusdam sacris reliquijs sibi ab ea missis, sine mora melius valuit, potuitque postredie surgere sana.

Item jurat, eo anno, quo grassabatur febris tertiana, ex qua plurimi obiverunt, ægrotavisse duas suas socias, alumnas pariter nostræ Virginis, & se ab ijs missam fuisse ad suam Dominam, ut eam interroga-

ret, quid illis esset agendum, siquidem jam ipsis aperta fuisset vena; Sanctam autem respondisse: Meâ sententiâ, non curent sibi denuò venam incidi: si enim sanguinem emiserint, morientur. Nuntiavit id sociabus, & exposuit uni minus ægrotanti, quid Sancta diceret, quæ nolens abstinere ab incisione venæ, & adhibens alia remedia, est mortua: altera verò, cujus tertiana fuit longè acerbior, postquam audivit, Dominam suam judicare, ut abstineat à missione sanguinis, & è lecto surgat, obtemperavit, atque statim ità convaluit, ut impofterum tertianâ non laboraverit.

Aliàs, inquit, sum passâ gravissimum dentium dolorem, & nè adversâ valetudine meâ affligerem meam Dominam, advocavi Chyrurgum, ut unum corruptum evelleret, quem ille confregit pessimè ore divexato, & relicta intus radice. Exegit tres menses inter ejulatus, infaniendo præ doloribus: omnes enim metuebant, nè si eximeretur radix, grave majoris incommodi incurrerem periculum, eò quod profundissimè in hæreret. Vocavit me aliquando mea Sancta Domina, summe dolens quòd me videret patientem, dixitq; mihi: Quæso per vitam tuam, cura tibi hodie eximi istam radicem, quia affligit videns te taliter constitutam; confido in Deo, bene tibi id cessurum, quod & ego ab illo petam. Vocavi subito Chyrurgum, qui eam evulsit me non sentiente, & curata sum ab omni defluxu, ut nullum ultra passâ fuerim dolorem.

Mater Joanna de Christo, sociâ primùm hujus Venerabilis Virginis, deinde verò Monialis Recollecta S. Bernardi in Monasterio S. Annæ, post alia miraculosa jurejurando confirmata, quæ in alijs vidit, jurat sequentia de seipsa. Erupit in mea manu pustula, quâ crescente augebantur & dolores. Medici mihi svadebant, adhibenda esse remedia, quod retuli meæ Sanctæ Dominæ, & ipsa accipiens modicum salivæ suæ, eâ trivit meam affectam manum, dicendo: Ecce hoc facere platum prodest, ut istud malum curetur. Ex eo tempore, non adhibito ullo alio

remedio, imminuebatur pustula, ut nec vestigium illius retinerem.

Invalit me quadam vice acerrimus quidam dolor, & dum ex eo decumberem, curavi dici meæ Dominæ, ut me commendaret Deo, quò me confortaret: atque ut sciret, me non posse vivere, si dolor semihorâ duraret. Jussit mihi responderi, ut haberem patientiam, duraturum enim viginti quatuor horis, atque tum cessaturum. Itâ prorsus contigit. Postea me idem dolor infestabat, redibâtque tam sæpe, ut metuerem, nè fieret habitualis & continuus. Narravi meæ Sanctæ Dominæ meam afflictionem, quæ quidem maxima ideo esset, quòd metuerem, hac me infirmitate impediendam, nè fierem Monialis Recollecta Discalceata, quod unicè desiderabam; & respondit mihi: Noli affligi, nam confido in Deo, istum morbum tibi non futurum impedimento, quòd minùs in eas hunc statum, & ego id in miseris meis precibus ab illo petam. Sic factum est, & tum per Dei misericordiam Monialis Discalceata, neque is dolor jam ultra decem annos rediit.

Domina Maria de Obregon, nunc Monialis Trinitaria, & quondam similiter sociâ hujus magnæ famulæ Dei, inter alia, quæ ex jam dictis refert, tanquam testis oculata, addit ex propria experientia, quæ sequuntur. Cuidam juveni ægroto, qui jam extremum fuerat unctus, mater ipsius applicuit numisma Sanctæ, quod ego ei dederam, & ille sciens cujus esset, magno affectu est complexus. Convaluit tam citò, ut intra triduum domo exiverit.

Didacus de Bustamante, famulus Comitum de Oliva, pessimè habebat è quodam vulnere, & postquam illi imposui velum illius Venerabilis Dominæ, subitò fuit curatus.

Cùm degerem inter montana in oppido Reynoso, reperi in domo cujusdam amicæ meæ puerum, ipsius filium, qui patiebatur fluxum sanguinis. Dedi ejusdem matri unum granum Rosarij ex ijs, quæ fuerant meæ Sanctæ Dominæ, quo ipsi applicato, cessavit fluxus, atque convaluit.

Mulier quædam laborabat ex partu, dicebaturque esse impossibile ut pareret, eò quòd corporis esset exilis, & infans ex indicijs existimaretur esse valde magnus. Recursum fuit ad me, ut aliquid darem è rebus Sanctæ. Ivi egomet ad eam videntem, & applicui illi quoddam ipsius Rosarium, atque continuo, me præsentem, feliciter partum est enixa. Post alia hujusmodi prodigia jurata concludit, istud referendo.

Quando ex mea patria sum reversa Valisoleto, periculissimo fui correpta morbo, habitans in domo Licentiati Pulgar Advocati Regiæ Cancellariæ. Suscepi sacrum Viaticum, & eâ nocte agebatur, de danda mihi extrema Unctione. Relicta sum modico tempore sola, & derepente conspexi juxta meum lectum meam Venerabilem Dominam Marinam, quæ mihi adstabat, licèt me non alloqueretur. Quamvis autem magnum inde caperem solatium, nihilominus sive præ turbatione, sive ob morbi mei vehementiam, nemini id dicebam. Intravit tum in cubiculum una ex filiabus Doctoris Pulgar me invisura, quod sæpe faciebat, quâ intrante mea Sancta Domina recedebat ad iconem Sancti Dominici, quæ erat imposita altari preparato ad dandum mihi Viaticum, ibique mihi disparuit. Effectus fuit iste, quòd manè sim reperta sana, atque semper id habui, & habeo pro miraculo. Hactenus prædicta testis.

CAPUT XV.

Imponit finem narrationi miraculorum.

Pater Fr. Andreas de Ponte, hujus Virginis per triginta sex annos Confessarius, uti multoties dictum est, vir ejus sanctitatis & prudentiæ, quam omnes perspectam habent, & ex Ordine S. Dominici, juratus in suo authentico testimonio refert multa ejusdem Virginis miracula (quorum aliqua nobis conscripsit Pater Ludovicus de Ponte, germanus ipsius frater) dicitque de omnibus, ea sibi esse explorata, & à se examinata, prætermisiss multis alijs, quorum veritatem, eò quòd secretissimè ab hac Dei serva peragerentur, non potuit tam clarè investigare. Inter illa verò, quæ examinavit, sunt etiam nonnulla à me superius descripta. Præter ista sunt complura, quæ rescivit ab ipsa Virgine, dum illi panderet suam animam. Atque licet hæc, meo judicio, & omnium eorum, qui noverunt heroicam hujus magnæ Dominæ virtutem, veracitatem sincerissimam, & profundissimam animi demissionem, mereantur majorem, aut saltèm non minorem fidem, quàm quidquid scripsi de ijs, quæ invenio jure jurando à tam eximijs testibus confirmata: statui nihilominus ab illis commemorandis abstinere, ut ubi (quemadmodum à Divina bonitate spero) ipsam Ecclesia publicis affecerit honoribus, in lucem prodeant eò æstimabilia, tanquam ex ejus ore excepta, quò major illi tunc accesserit autoritas.

Idem quod in re præsentis dixi de juramento prædicti P. Fr. Andræ, concernente miracula Venerabilis Marinæ, dico de juramento alterius ipsius Confessarij, P. Michaëlis de Orenja ex nostra Societate, qui in eo munere successit Sancto Patre Ludovico de Ponte. Ex ijs porrò, quæ in processibus dictorū Conscientiæ ipsius Arbitrorum enarrantur, excerpam pauca tantummodo aliqua miracula, quæ suprâ non sunt conscripta, & hi duo fide dignif-

simi testes, modò unus, modò alter, atque communiter ambo simul, citatis partibus jurant, tanquam notoria ac publica, & sunt sequentia.

Illustrissimus Dominus Garcia de Vera, Præfectus Curforum Vallisoleti, maritus Dominæ Calildæ de Rotulo, quæ singularissima fuit amica nostræ Virginis, gravissimè laboravit ex calculo, quem Medici ex probabilissimis conjecturis affirmabant esse grandiosem magno ovo. Insomnia multorum mensium, & ingravescentes inde dolores, fuerunt incredibiles. Mota igitur nostra Sancta commiseratione, tum quòd suus proximus ita cruciaretur, tum quia quædam has personas amabat, & specialiter ipsis erat obstricta, comendavit illum Deo quàm instantissimè eo ipso tempore, quò à Medicis dicebatur moriturus mente captus. Impendit huic orationi aliquot dies, rogando Deum, ut eo modo, quo ipsi placeret, mederetur illi afflictioni. Exaudivit Deus Ven: Marinam, & fuit quadam nocte à suis S. Angelis ducta ad domum infirmi: atque Deus disposuit, ut modo decentissimo, quem sibi ipsa nesciret imaginari, comminueret illius calculum, convertendo ipsum in materiam quandam liquidam, quo factò est reducta domum. Hoc ipsa retulit suo Confessario, qui curam adhibuit, ut intelligeret effectum: verissimè autem id factum fuerat. Refert se ceterùm ad ea, quæ jurant testes oculati. Et quia miraculum est tam insigne, apponam ipsissima verba, quibus hanc rem in suo jurato testimonio recenset Joanna de Enciso, matrona egregiæ virtutis, & agroti hujus Domini curatrix, sùntque ista: Egessit per urinam quiddam dissolutum coloris cinericei, & in eo nonnulla frustula calculi, ejus magnitudinis, cujus sunt capitella acicularum, alia verò minora, ac deinde humorem spissum & magis coagulatum, qui è fenestra ejus ad plateam edebat strepitum instar lapidis, neque dissolvebatur. Obijt meus Do-

minus

minus cum summa pace, & quiete imaginabili, tametsi Medici affirmaverint, moriturum insanientem præ dolore: atque cum post obitum constanter assererent, ipsum procul dubio habere vesicâ majorem duobus conjunctis pugnis calculum, aperuerunt illum, nullûmq; invenerunt indicium, quòd ex calculo laboravisset.

Dominæ Elisabethæ de Villaguttiere, uxori Consiliarij Nicolai Henriquez, eruperunt duo duri tumores instar papillarum in palpebris oculorum, adeoque creverunt, ut hos non posset aperire absque dolore. Cùm autem nullum prodesset remedium ex multis, quæ ipsi fuerunt adhibita, vivens in hac desolatione audivit dici, Dominam Emmanuellam Ximenez fuisse curatam, quia illam attigerat nostra Sancta, sicut supra dixi; concepit fiduciam & spem bonam parâ successus; & visitavit famulam Dei, atq; postquam ei cum prævia dissimulatione exposuisset suam affectionem, subjunxit: Vide Domina, ac proba, quomodo hi tumores creverint, & quàm sint duri, apprehensaque manu Virginis, illam admovit suis oculis, quo solùm factò intra paucos dies fuit curata ac sanata, nullo retento vestigio aut signo mali, quod passâ fuerat.

Eo anno, quo Vallisoleti grassabatur pestis, se duo Religiosi nostræ Societatis contulerunt ad habitandû in nosocomio peste infectorum, ut ijs curandis operam navarent. Unus obiit in tam pio obsequio, alter nomine Bartholomæus de Baëza adeò immaniter à lue fuit correptus, ut, quamvis evaserit, brachium tamen retulerit tam aridum, ut illud habuerit pendulum, quin eo ullatenus uti posset. Inspiravit Deus Venerabili Marinæ, ut ipsum sanaret, illa verò tergiversabatur, metuens ne id adverteretur: sed impellebatur à Deo, ideòque videns illum solum in nostro templo Domus Professæ ipsi dixit: Frater Bartholomæe, quare hoc brachium geris ita pendulum? Si tu, respondit Frater, esles bonâ, jam precibus tuis à Deo obtinuisles, ut à me posset elevari. Profectò, dixit Virgo, necesse est, ut illud attollas. Appre-

Vita Mar. de Escob. Pars II.

hendit brachium, & eo ipso momento fuit sanatum. Ego, addit P. Michael de Orenja, novi dictum Fratrem ante pestem, & post illam, dum haberet brachium arefactum, ac tandem sanum & vegetum usq; ad mortem.

Antonia Garcia alumna nostræ Virginis laboravit dolore dentium, qui illam adeò afflixit, ut nec interdium quiesceret, neque noctu dormiret, aut posset cibum capere. Hunc in modum aliquot fuit diebus constituta. Multùm illi est compassa Venerabilis Marina, & cum summa, quâ potuit, dissimulatione ipsam ad se vocavit, dicendo: Veni huc, volo enim videre, quid in his dentibus habeas. Interea attrectavit ipsius faciem, & partem, in qua patiebatur dolorem, quasi illam demulceret. Fuit repente sanata, & præ gaudio exclamavit: Ah, mea Domina, dolor meus abscessit. Vehementer id Virgini displicuit, jusitq; ipsam conticescere. Verùm res fuit in domo publica & notoria, quam omnes tum viventes asseruerunt Confessario, quid evenisse jurat, & est P. Fr. Andreas de Ponte. Subjungit is postea.

Dum ægrotaret Mater Soror Beatrix de Castro, Monialis in Conventu Matris Dei nostri Ordinis, quæ ibi ob suam virtutem, & regendi gratiam egit Priorissam, misit rogatum hanc Virginem, ut ipsam commendaret Deo: idem instantissimè petiverunt multæ aliæ Moniales notæ Venerabili Marinæ, gravissimè enim ferebant jacturam talis personæ. Invaluit morbus, suscepit Sacramenta, & post datam illi extremam Unctionem, mansi ibi eâ nocte cum multis Monialibus, ut eidem imperitiret sacram absolutionem, si ab illa peteretur, diceremque commendationem animæ. Infirmâ obdormivit modicùm, & evigilavit exclamando: Quis hunc meum lectum conscendit, meque attingit? Accessi ad lectum, quasi ex ea, scirètne quis ipsam attigerit. Et respondit mihi: Videbatur mihi esse Venerabilis Marina, quanquam nullum mihi dixerit verbum. Effectus is fuit, quòd sinè mora incepit convalescere, & intra brevissimum tempus fuerit integrè sanata, atque postea

Nnn 2

postea quinque adhuc annis vixerit. Videns illam eâ nocte adeò derepente convaluisse, postquam illuxit dies, egressus sum ex Conventu, ac adivi domum Marinæ. Interrogavi ipsam, fueritne in dicto Conventu? Dixit mihi, se fuisse, ductamque illuc esse à suis Dominis Angelis, & quâ horâ id acciderit, qualiterque lectum conscenderit, atq; amplexata fuerit infirmam, & subito sanaverit, omnia itâ distinctè exprimens, sicut mihi dixerat infirma. Id constabat manifestè omnibus Monialibus, quæ adfuerunt.

Ego ipse, concludit dictus P. Fr. Andreas, sum prodigiosos virtutis hujus Venerabilis famulæ Dei effectus in me expertus. Incidi in vehementissimas febres tertianas duplicatas: non sentiebam horrorem febrilem, sed recurrente paroxysmo patiebar tam graves capitis dolores, ut redigerer ad insaniam. Vidi me oppressum & afflictum morbo; longè verò magis angebar, quòd me adverterem moriturum destitutum usu rationis. Rogavi Deum per hujus servæ ipsius intercessionem, ut me liberaret à dolore capitis, illumque mutaret in aliquid aliud, sicut Divinæ Majestati placeret. Imposui capiti meo vitam Sanctæ, quam mihi quædam ipsius soror dederat. Adfuit tempus paroxysmi, invasit me rigor moderatus, & post hunc calor, quæ omnia non duraverunt ultra duas trêve horas. Valui optimè capite, & perfectè fui sanatus, ut mihi nunquam ampliùs tertiana rediderit. Sint gratiæ Deo. Hæc sunt pauca miracula à me desumpta ex ijs, quæ jurati enarrant hi duo gravissimi viri, hujus S. Virginis Confessarij.

Finio omnem hanc materiam miraculo, quod contigit, dum celebrarentur exequiæ istius Sanctæ, ac tanquam publicum juratur à multis testibus, quòdque festivius reddidit funebre novendium gloriôsæ defunctæ. Joannes Garcia, scriba juratus Vallisoleti, superstitem reliquit filium juvenem, quo nemo in Urbe erat immodestior, nemo in ea Republica petulantior, plurimùmque refractarium pauperi suæ matri viduæ, insigni virtute con-

spiciuæ. Dum talem ageret vitam, accidit, ut post gravem excessum commissum inter prandendum, commiserit alium graviozem in cœna, unde tactus fuit potenti apoplexiâ, quæ Medicorum opinione erat ex ijs, quas Hypocrates vocat incurabiles: & nemo unquam vidit, eâ correptum restitui sensibus & motui. In his angustijs, post applicata ipsi omnia, quæ ars novit, remedia, unicus afflictæ matris erat dolor, quòd filium mori videret vitæ adeò dissolutæ, absque remedio sacræ Confessionis. Adstitit ipsi continuè Licentiatuſ Cubiljas Beneficiatus, curamque gerens Parochialis Ecclesiæ Sancti Salvatoris, ut videret, an aliquod præberet signum, quo habito illum posset absolvere à peccatis. Verùm nè minimum apparebat. Degebat in ea domo quædam puella, neptis unius sociarum nostræ Sanctæ, cui Venerabilis Virgo, paulò ante suum obitum, suâ manu dederat corollam precatoriam, dicendo, ut illam diligentissimè asservaret, eâque urendo quotidie oraret. Venit igitur in mentem dictæ puellæ, habere se tam pretiosum munus, dixitq; afflictæ matri adolescentis: Domina, istam corollam mihi dedit Venerabilis Virgo Marina, imponamus eam ipsi, si nobis fortasse Deus gratiam præstet. Accepit Curio Cabiljas corollam, quam applicuit cordi ægrotantis, simul autem ac id fecit, ô prodigium! aperuit juvenis oculos, elevavit manus, & quanquam nullum protulerit verbum, magna tamen per multas horas exhibuit indicia contritionis ac doloris de suis peccatis; audiebat & intelligebat, quidquid illi diceretur; agnoscebat cognatos; petebat nutibus veniam à sua matre, utquedum ferventis præ se ferens penitentiæ signa, & absolutus à Curione, manè animam suam tradidit Creatori, matre inter tot dolores summo affectâ solatio, & mirantibus omnibus circumstantibus, arque effusis in laudes Dei, & sponsæ ipsius Marinæ.

Hæc sunt pauca rursum è multis, & prodigiosis miraculis, quæ tot, tamque fide digni testes juraverunt, esse facta à Deo per hanc Venerabilem Dominam, illustra-

striora ob circumstantiam, cujus propè, imò prorsus omnes meminerunt; circumspeditionis videlicet ac dissimulationis, quâ ab ipsa fiebant, & prætectis, quo ea occultabat, nè talia esse agnoscerentur; atque intimi doloris & afflictionis, quam patiebatur, dum illa intelligebat publicari. Iste est character & lapis lydius omnium miraculorum, quæ Sancti patrant, summumque inter omnia miraculum: siquidem inter tot applausus vivunt eorundem contemptores, adeò humilitatis anchorâ firmati, ut à quocunque humano vento non modò non possint agi in transversum, sed neque leviter afflari.

Eundem quoque despicientiæ sui tenorem nostra Virgo observavit in prodigioso miraculo, quod Servator noster CHRISTUS, non tam per ipsam, quam in ipsa peregit, imprimendo illi suorum sacratissimorum vulnerum stigmata, quæ per temporum intervalla mirissimis modis iterabat ac innovabat, & de quibus plurima in superioribus libris, atque in

prima parte scripta fuerunt. Nam vulnera pedum & manuum erant invisibilia, tegebanturque à cute, vulnus autem pe-
ctoris patebat, ex quo interdum manabat sanguis & aqua: quod quidem illa tantopere celabat, ut id sociæ ipsius nunquam conspexerint, tantumque deprehenderint ex maculis relictis ab eo facto liquore in linteolo multipliciter complicato, quod illi superpositum gerebat, & quandoque ipsa eluebant. Hoc plures sociæ sunt testatæ, præstito juramento, quæ illi cohabitaverunt; pariterque jurant, sibi post mortem Sanctæ injunctum fuisse à P. Michaële de Orenja, & P. Fr. Andrea de Ponte (qui decentiæ ergo noluerunt adesse) ut viderent, qualiter dictum vulnus esset constitutum, & quam haberet formam; seque reperisse, quòd esset siccum, & haberet quinque signa, seu cicatrices, quales ex vulneribus remanere consueverunt. Laudetur semper magnus Dominus, qui est tam mirabilis in Sanctis suis.

CAPUT XVI.

Deus manifestat cuidam suæ famulæ gloriam animæ Venerabilis Marinæ.

Solet magnus DEUS & Dominus noster (quod tam in antiquis, quam in modernis Sanctorum historijs legimus) revelare in hac vita nonnullis servis suis gloriam, quâ in altera amici ipsius fruuntur; tum ut ij, qui in hoc exilio gemunt, amplius animentur ad sequelam crucis, quæ hujusmodi profert fructus; tum etiam ij, qui jam in patria triumphant, magis innotescunt, confidentius invocentur à fidelibus, & honorentur, tanquam Ecclesiæ ipsius exemplum, & corona.

Non potuerunt hac prærogativâ carere gloriosa nostræ Virginis decora: manifestavit enim Deus varijs occasionibus cuidam eximæ suæ servæ, quàm esset emi-

nens hujus Venerabilis Domine beatitudo. Quia verò quò testatior est virtus illius, cui dicta revelatio est facta, eò dignius Venerabilis Marina, historiæ nostræ argumentum, celebrabitur, consequendo novis ac legitimis titulis piæ, quæ ipsi debetur, venerationem; necesse est, ut solito diutius in hoc probando immorer, seu, ut quod res est dicam, in redigendis in compendium ijs, quæ hac super re edisserit testis juratus omni, propter professionem Religiosam, officium, & rerum spiritualium experientiam, major exceptione, estque Reverendus Pater Frater Franciscus de Ascensione, Ordinis Sancti Francisci Discalceatus, Gvardianus Conventus Sancti Josephi, qui situs est Medinæ Campi.

Dictus porrò Pater in testimonio jurato,

Nnn 3

rato,

rato, quod de his dedit, quæ illi constabant de virtutibus & miraculis Venerabilis Virginis Marinæ, legitimè interrogatus ab Illustrissimo Domino Gregorio de Pedrosâ, Episcopo Vallisolerano, se in omnibus refert ad ea, quæ scit à quadam sua filia spiritali, insignis virtutis scemina, cujus ipse curam gerebat, & cui omnia inesse jurat signa, ex quibus agnosci possit, sanctitatem ejus esse solidam, & spiritum bonum, à quo regitur: uti sunt morum puritas, & usus orationis jam inde à tenera ætate, gravitas & modestia in agendo, rara animi demissio, promptissima erga Conscientiæ Arbitrum obedientia, abstractio à creaturis, magna in conversatione sinceritas, indefessa in persecutionibus patientia, quas sustinuit ab hominibus, & in terribilibus cruciatibus, quibus, Deo permittente, frequenter exagitur à dæmonibus; ingens quoad omnia paupertas; afflictiones voluntariæ jejuniorum, ciliciorum, & flagellationum usque ad sanguinem &c. cum reliquis requisitis, ut moraliter certum feratur judicium, DEUM in quapiam anima vivere. Atque ad majorem veritatis hujus confirmationem (neque dubio procul ampliùs in hac materia dici potest) jurat quoque quod sequitur.

Cùm tanti essent excessus Divini amoris, quos hæc anima patitur, tam admiranda, quæ Deus in ipsâ operatur, ut aliquando cor ipsius aperuerit, etque omnia suæ sacræ Passionis impresserit insignia, præter alia obstupescenda, & quidem frequentia pariter ac singularia, ut verbis sufficienter exprimi nequeant, vehementer me reddebat folicitum illius directio, & cogitandum. Ad eliciendum verò majus lumen ex tenebris, invasit meum cor, permissu Dei, quoddam genus dubij, seu defectus aliquis fidei denegatæ his operibus Dei. Rogabam sæpissimè Divinam Majestatem, ut me illuminaret, & quadam vice constitutus in istis meis angustijs, auditâ sacrâ Confessione hujus famulæ Dei, illi dixi, ut Deo impensè commendaret quoddam negotium, ab eoque postularer remedium cujusdam afflictionis, nihil dicendo qualis ea esset, aut quis illam pate-

retur. (re ipsâ verò erat, quod mihi in mea incredulitate accidebat) promisit mihi se id diligentissimè facturam, & accessit ad sacram Communionem. Ego me paulò post contuli ad dicendam Missam, & actis post ipsam gratijs, sumptu experimentum mihi aliàs consuetum, mentaliter illam jubendo venire ad me alloquendum in sede confessionali, quam ingressus iterum ipsam post breve tempus eodem modo mentaliter vocavi. Statim advenit, dixitque mihi: Tua Paternitas me bis vocavit, primâ vice venire non potui, quia occupabar à Divina Majestate, quam modo vidi cum Sanctissima ipsius Matre, & Sancto Patre nostro Francisco, ac Sancto Antonio. Commendavi Deo, quod à Tua Paternitate sui iussa, toto cordis mei affectu, & Divina Majestas mihi respondit: Dic tuo Confessario, quamdiu tandem sit futurus incredulus? atque hanc reprehensionem tertidè iteravit. Ostendit mihi, quid in corde suæ Paternitatis ageretur, & quibus vexareris dubijs, ac vidi omnia quasi illa legerem, suntque hæc & hæc. Dixit mihi omnia, & pertexit dicens: Ego Tuam Paternitatem apud Deum excusabam, & removebam à te culpam, excusando etiam me, nè tibi ista, & gratias quas obtineo, referrem. Respondit autem mihi sicut à Divina Majestate: Hæc enus tuus Confessarius, filia, necdum bibit ex flumine meæ magnificentia, & quia bibit ex rivulis, miratur quæ facio tuæ animæ. Quocirca dic illi id, nihilque ipsum ceta. Regina quoque Angelorum, quasi me consolando, mihi dixit: Quia tuus Pater non pervenit ad veram unionem, ideo illum hæc reddunt attonitum, atque inde oritur ipsius tentatio incredulitatis. Modus, quo id à famula Dei fuit dictum, erat talis, & verba tam efficacia ac plena spiritu, ut mea anima se debuerit submittere Divino spiritui, qui in ea loquebatur. Itâ curavit meum vulnus, & correxit meam incredulitatem, cum non exiguo meæ animæ emolumento. Hucusque dictus Pater: omitto multa alia, quæ adfert ac jurat, ut spiritum istius servæ Dei comprobet. Progrediamur ad ea, quæ illa, dum

dum ipsi intima animæ suæ manifestaret, asseruit de gloria nostræ Venerabilis Virginis, & is in suo juramento hunc in modum recenset.

Cum hæc famula Dei plurima ab infernalibus tortoribus patiatur, adeoque continuè ab illis excrucietur, auditis hoc anno sexcentesimo tertio multis, quæ dicebantur de Sancta Marina de Escobar, de magnis ipsius virtutibus & miraculis, quæ DEUS in ijs operabatur, qui se ipsi commendabant; atque imprimis quantopere fuerit excarnificata à diabolis, tenerimo illam est affectu persecuta, cepitque se Venerabili eidem Virgini commendare, ut ab ipsa protegeretur ac defenderetur à tam terribilibus ipsius adversarijs, quod benedicta Sancta Marina præstitit, quemadmodum nunc dicam.

Postquam se illi Sancta Marina quater aut quinque spectandam exhibuit, eamque est consolata, fuit singularissima visio, quam habuit sub medium circiter Augusti præsentis anno; vidit enim illam summâ præditam gloriâ, quæ omnem superaret exaggerationem. Sancta ipsam est solata, & animavit ad sustinendas amore Dei eas afflictiones ac dolores, atque addidit: Ecce, omnem istam gloriâ, quâ fruor, & quam tantopere miraris, mihi Divina Majestas contulit propter ea, quæ amore ipsius toleravi. Esto bono animo, polliceor tibi, quod te sum efficacissimè adjuvatura. Comitabatur Sanctam Marinam noster Sanctus Pater Franciscus, qui illam etiam multum, & verbis tenerimis fuit solatus, animando ipsam ad dolores, quos percipiebat ex CHRISTI Domini Passione. In alia simili apparitione Sancti Patris nostri Francisci, Sancti Dominici, Sancti Augustini, & aliorum Sanctorum, illi etiam Sancta Marina comparuit, amantissimè ad eam accedens, ipsamque suavissimè alloquens, & multa promittens.

Aliâ vice conspexit Sanctam Marinam, quasi immerfam in quandam abyssum gloriæ, & existentem intra immensum pectus Dei, in penetralibus ac profunditatibus Divinis, quod intellectus nequit assequi, maleoque minus lingua ex-

plicare. Tantum mihi scivit dicere: Pater, quando mihi Deus, pro suo beneplacito, aliquem ostendit intra suum Divinum Esse, quod magis animæ sunt absconditæ & immerse intra intimum recessum illius abyssi gloriæ, & immensum pectus Dei, unâ mihi significatur, eò esse majorem gloriâ, quâ fruuntur: & spectato loco, quem mihi ostensum est, occupari à mea Sancta Marina in eo sacro pectore, inexplicabilis est ipsius gloria.

Ultimâ die Augusti, post perceptam sacram Synaxim ipsi eadem Sancta comparuit, familiarissimè appropinquans, eamque animans ad perpetuos amore Christi Domini dolores, quos tum actu sentiebat, tam internos, quam externos, à quibus velut in crucem agebatur, & subjunxit eadem Sancta Marina: Etiam me Deus hac ipsâ viâ duxit, ut continuè amore ipsius paterer. Si tibi molestum accidit conversari cum creaturis, noli idcirco affligi: Deus enim inde suam elicit gloriâ, & fructum animarum; atq; hæc fuit causa, quod istam crucem tot annis toleraverim, loquendo & conversando cum ijs, qui ad me veniebant, ut ex me caperent solatium.

In alia admirabili visione, quam hæc mea penitens habuit de undecim millibus Virginum, quibus est addictissima, vidit cum illis Sanctam Marinam, & ipsius opinione pulchriorem ac splendidiorem, quam ulla earum fuerit.

Quadam die, peractâ sacrâ Communionem, & perceptis à Deo ineffabilibus gratijs, illi dixit Divina Majestas: Veni mecum; & sine mora fuit à Divina Majestate ducta ad cælum, ubi vidit, quæ nemo novit, aut potest explicare. Peculiariter verò oculi animæ ipsius fuerunt abrepti, quod viderit Sanctos suos Patronos, etiamque animas jam gloriosas quorundam suorum Confessoriorum, & alios, quos viventes noverat. Præ cæteris tamen se ipsis familiares exhibuerunt duæ servæ Dei, quæ paulò antè erant defunctæ. Vna erat Sancta Marina de Escobar, altera Soror Anna Maria de Sancto Josepho, Monialis Ordinis Sancti Francisci

cisci Discalceata, in Conventu Salmanticensi. Iste duæ Sanctæ manserunt apud hanc meam poenitentem toto tempore matutino, quo fuerat in templo, tantam ipsi demonstrando benevolentiam, ac pollicendo tam amanter suam protectionem, quamdiu esset victura, atque ita suam gloriam manifestando & pulchritudinem, ut sibi videretur eas etiam oculis corporis intueri: sive namque eos clauderet, sive aperiret, eodem modo fruebatur ipsarum præsentia. Splendores, quibus circumdabantur, vestibus indutæ, quibus hinc usæ fuerant, erant inexplicabiles. Admirabiliorem & gloriosiore se illi videbatur ostendere Venerabilis Marina. Benedicta soror Anna de Sancto Josepho habebat in manu pretiosissimam crucem, & elegantissimum anulum, atque Sancta Marina ferebat similiter crucem, & tres admirabiles annulos. Causam, ob quam ita alteram superaret, tum non rescivit. Occasio autem videndæ benedictæ Annæ de Sancto Josepho, quæ ipsi primâ vice comparuerat, fuit, quod ego illi pridie locutus fuerim de magna ipsius sanctitate, ac dixerim, quàm bene fuisset conscriptus liber, qui in lucem prodiderat de illius vita & virtutibus. Ab hoc die ipsam hæc benedicta Monialis frequenter visitavit, apparendo illi unâ cum Sancta Marina, à quibus magno replebatur solatio, & animabatur.

Tantam hæc duæ beatæ sponsæ Christi cum ea iniverunt familiaritatem, uti sibi illas continuò habere præsentem videretur, sèque frui admirabili pulchritudine & gloriâ, quibus adornatas ipsi quotidie cœlestis Sponsus exhibebat. Inter alias vires ipsi bis comparuerunt plenæ pretiosis lapidibus, ita ut ipsa quoque calceamenta non possent aspici, præ magnitudine splendoris. Sancta Marina gerebat suos tres annulos, sancta soror Anna duntaxat unum. In una harum apparitionum interrogavit famula Dei Beatam Marinam, an verum esset, quod dicebatur, de data ipsi à Divina Majestate in charta pura quadam subscriptione, ut peteret quidquid vellent. Et respondit illi, ita omnino

accidisse. Dum illas clariùs videret, quod multoties fiebat, quadam vice pretiosi lapides coronæ & vestium Venerabilis Marinæ ipsi videbantur esse instar carbunculorum, & illi quos habebat soror Anna, similes adamantibus.

Injunxeram meæ poenitenti, ut pro Dei & Sanctarum ipsius gloria illas interrogaret, quale esset mysterium annulorum, & cur ab una gestarentur tres, ab altera verò tantum unus. Et quadam occasione, cum ipsas eodem modo vidisset, id cum magna animi demissione ac modestia exijs quæsiuit, ut mihi obtemperaret. Sancta Marina illi respondit: Unus ex his annulis mihi est datus tanquam sponsæ, licet indignæ, mei Domini; alter est insigno Virginis; tertius Martyris: quia ingens fuit martyrium, & dolores, quos amore Divinæ Majestatis toleravi, quam ob causam mihi majus præmium est datum, quàm ulli ex undecim millibus Virginum, sicut aliàs vidisti.

Verfabatur aliquando in actuali DEI præsentia, assistente illi fidelissimâ ipsius Advocatâ Sanctâ Marinâ, cum interim terribiliter à diabolis cruciaretur, tum illam interrogavit: Mea Sancta, quomodo me isti hostes audent cruciare, aguntque tam securè in conspectu Divinæ Majestatis? Respondit autem ipsi Venerabilis Marina: Noli mirari, idem enim mihi contingebat, quod Deus fieri permittit pro majore servorum suorum corona, & eorundem diabolorum confusione. Atque hoc Sanctæ responsum non abludit ab eo, quod ipsimet dæmones aliâ occasione eisdem personæ sunt fassi: se nempe magis affligi, dum illam excruciant, quàm ipsis inferni tormentis: & hoc in genere nonnulla evenerunt valde notabilia, quæ nunc ad nostrum propositum non faciunt. Eadem Sancta Marina illi aliàs, ut ipsam in quadam re solaretur, dixit hæc verba: Inter magnas gratias, quas innumeris vicibus à liberalitate magni Dei nostri & Domini accepi, cum in mundo viverem, fuit favor, quem obtinui, quando mihi in meo cubiculo apparuit Beatissima Trinitas, præsentem Regina Angelorum. Favor ille, & bona,

& bona, quæ tum temporis sum adepta, sunt absque ulla comparatione tam magna, ut, quantumcunque illa intellectus hominum hic vellent extollere, semper tamen minus, quàm par esset, conciperent. Dixit præterea, tot, adeoque continuatis vicibus se fuisse à Deo visitatam, ut eæ vix possent numerari, & subjunxit: Semper me Deus plurimum animabat, ut, quæ amore ipsius tolerabam, sustinerem æquo animo, conformando me in omnibus cum Divina voluntate. Conclufit verò Sancta Marina dicendo illi inter alia, magnam fuisse suam cum Divina voluntate conformitatem, quam ipsi Deus dedisset; & quomodo ab eo fuerit conservata, nè caderet in peccata venialia: peccatum enim lethale, per Divinam misericordiam, à se nunquam fuisse commissum.

Quadam occasione, inter alias, quas prætermitto, illi comparuit Sancta Marina, & vestis, quam gerebat, erat ita gemmis, tanquam adamantibus & carbunculis referta, adeoque resplendens, ut non potuerit aspici. Subtegmen hujus vestis erat quasi candidum & rufum, qui colores significabant virgineam ipsius puritatem, & continuum ejusdem martyrium:

habebat annulum ornatum carbunculis, quem illi dederat Sponsus, atque eadem geminæ erant insertæ gloriolæ ipsius coronæ. Comitabatur hanc Sanctam benedicta Soror Anna de Sancto Josepho, & Sancta Birgitta, cujus vestitus erat admirabilis. Exhibuerunt se illi tres istæ Sanctæ valde faventes, præcipue verò emittit affabilitas Sanctæ Marinæ exhortantis ipsam, sicut semper aliàs, ad patientiam amore sui Sponsi CHRISTI Domini. Ut autem ostenderet, quale præmium in cælo sit præparatum ijs, qui amore ipsius tolerant adversa, deposuit coronam, quam in suo capite habebat, eaque circumdedit caput hujus suæ clientis, quam ita propè biduo invisibiliter gestavit, cum tanto suæ animæ gaudio & jubilo, quantum sibi quisque potest imaginari. Elapsis his diebus ipsi Sancta Marina rursus comparuit unâ cum Christo Domino, qui suis manibus ipsi suæ famulæ abstulit coronam, quam ei dederat Venerabilis Marina, imposuitque illi coronam spineam, dicendo: Nolo, ut sponsa mea in hac vita aliam habeat coronam, quàm spineam: quod enim mihi in ea maximè placet, est, ut propter me patiat.

CAPUT XVII.

Prosequitur materiam prioris Capitis.

Quanquam omnia sint prorsus admiranda, quæ hæcenus in sua jurata attestacione asseverat P. Fr. Franciscus de Ascensione, non minus tamen mira sunt cætera, quæ sequentibus refert verbis.

Mandavi aliquando, ex quadam occasione, dictæ meæ penitenti, ut, ubi rursus videret Sanctam Marinam, eam interrogaret, quâsnam Deus ipsi gratias & favores concessisset pro corollis precatorijs, erucibus, numismatibus, sacrisque ceteris benedictæ amuletis; & esentue vera,

Vita Mar. de Escob. Pars II.

quæ de hac mirabili concessione referantur? Primâ igitur vice, quâ illam vidit, quæsit ex ipsa, quod à me fuerat iussa. Sancta Virgo ei respondit, omnia ita se habere, sicut asseverantur, & ab ipsamet scripta fuerant, atque prædicta magno fore adjumento ad consequendam salutem ijs, qui illa gestarent, ac haberent in hora suæ mortis. Dixit ipsi quoque numerum Angelorum, sibi à Deo attributorum, quos Divina Majestas voluit ab hac persona videri, & quanta illorum esset pulchritudo. Præterea illi eadem occasione manifestavit altissimum gradum, quem conscendit in cælo, propter multa,

ooo

quæ

quæ hîc passa fuerat, addens multas pollicitationes, & quomodo ipsam esset protectura, ac adjutura, & specialissimam ipsius curam habitura.

Dum quadam vice meam poenitentem vehementer persequerentur dæmones, permisit Deus etiam, ut Dominus paupertinæ domunculæ, quam inhabitabat, acerrimis in illam verbis inveheretur, cum esset homo valde inconsideratus, fueritque necesse, ut ego, & piæ quædam personæ eam defenderemus. Ipsa recurrit ad Deum per orationem, quæ sola est illius asyllum, quemadmodum etiam omnium, qui in ea quidpiam à Deo volunt obtinere. Ibi ipsi comparuit diabolus, intentans illi furiosè minas, ac dicens, quòd eam esset excoriaturus instar cuniculi, & similem redditurus Sancto Bartholomæo. Licet verò illum aliàs non timeat, tunc tamen natura fuit vehementer perturbata. Vidit subitò Dominum, qui propè adest afflictis, seriòque ipsum invocantibus; confortavit illam & animavit, ad patienter amore illius sustinendam hanc, & alias afflictiones ipsi occurruras. Neque illi hîc defuit solatium fidelis Advocatæ Sanctæ Mariæ, quæ ei comparuit gloriosissima, & accedens ad illam familiarissimè dixit: Tolera animosè istas molestias tibi occurrentes, quarum auctores sunt dæmones, executores autem homines, quia in hoc posteriore me superas: ego enim semper fui multùm amata, & æstimata ab hominibus, quamdiu in mundo vixi.

Aliquot diebus post, cum esset in nostro Conventu, inter alias gratias, quas à Deo accepit, una erat, quòd fuerit visitata à Sancto Patre nostro Francisco, qui singulari conspicuus gloriâ illam blandè est allocutus, vehementer animando, ad perferendos amore CHRISTI Domini dolores Passionis ipsius. Videbatur illi gloriosus Sanctus eam admoveere ad sua vulnera, & ex vulnere lateris destillare in ipsius animam quædam ineffabilis suavitas, per quam, & verborum à Sancto prolatorum gratiam fuit summè confortata ad patiendum. Et verò magno indige-

bat animo, quia paulò post dæmones, à quibus tenebatur, illam ibidem in templo, ubi erat, tantâ sunt aggressi rabie, ut ipsam viderentur velle enecare, cruciantes corpus diris doloribus, & animam ejusmodi anxietatibus, ut ijs quodammodo intra se ipsam conficeretur. Videbatur sibi interea ab illis raptari per templum; elevabat cor ad Deum, qui ipsam eminus, & quasi ex occulto spectabat, ac dicebat Divinæ Majestati: Vide Domine, vires non esse pares sustinendis tam acerbis tormentis. Et cum illi Dominus non responderet, dicebat suæ magnæ Patronæ Sanctæ Mariæ: Quomodo hæc res, amica mea & dilecta mea, toleratur, ut Deo meo præsentem sic tracter à Diabolis? Patrocinare mihi Sancta mea. Respondit illi: Ità Divina Majestas fieri permittit, ad majorem suam gloriam. Hæc cimelia, quibus meam animam vides exornatam, donata mihi à cœlesti Sponso, non dantur, nisi generosè amore ipsius certanti.

Non fuit hîc mysteriorum istius diei finis: sed post quædam alia illi comparuit Sanctus Archangelus Michaël, cujus celebrabatur festum, & quem impensissimè colit. Ostendit se ipsi admodum faventem, defendendo illam adversus dæmones, à quibus pessimè ijs diebus fuerat habita, atq; ab ipsis liberando. Inter milenos autem Angelos præsentem in templo, ubi erat, & intervientem Regi gloriæ, Sanctissimæque ipsius Matri, unâ cum multis Sanctis, qui omnes videbantur descendisse ad celebrandum festum gloriosi Archangeli, vidit sibi præ cæteris additiōres Sanctum Patrem nostrum Franciscum, Sanctum Antonium, Sanctum Ludovicum, & Sanctam Marinam, quæ comparebat in choro undecim millium Virginum, proximèque accedebat ad hanc suam clientem: cum autem tantopere excelleret in præstandis ipsi gratijs, contulit ipsi specialem, quam obstupuit. Fuit verò, quòd Sancta ex suo collo deposuerit quædam cimelia, quibus gloriosissimè erat exornata, eique dederit, ut illis suam animam ornaret. Verùm Christus Dominus

ea ipsi abstulit, restituitque Sanctæ Marinæ, & loco illorum, quæ auferrebat, ei dabat alia longè pretiosiora, ostendendo illi etiam elegantissimam crucem, quam ipse ferebat, & eam illuminando, ut cognosceret, dictam crucem esse multò pretiosiorē, quàm fuerit, quando ipsi eandem ante paucos dies exhibuit, in festo nempe Crucis, mense Septembri; significans illi, quòd ijs, quæ ab eo tempore erat passa, & quæ fuerant multa, eam pretiosam crucem magis exornaverit.

Hæc omnia acciderunt in festo Sancti Michaëlis manè, & quando post meridiem rediit ad Vesperas, rursum in nostro templo vidit millenos Angelos, qui omnes cum amore ac tremore assistebant suo Domino. Videbatur illi venisse ad ipsam Christum Dominum, cum Sanctissima sua Matre, atque depositâ coronâ gloriæ, quâ fuerat redimitus, eandem imponere suæ vilissimæ ancillæ. Quia verò corona erat tam gloriosa, utpote talis Regis, fuit tantiponderis, adeoque ipsi molesta, ut Eiusdem Majestatem rogaret, ut eam dignaretur auferre, eò quòd ipsam non posset sustinere. Deposita illi fuit à Domino dicente: His pretiosis lapidibus frui oportet cum spinis. Neque tamen eâ ablatâ profusus cessavit dolor capitis, quamvis fuerit nonnihil sublevata, ut die sequenti, qui erat feria sextæ, coronari posset spinis, & cor ipsius configi Passionis Dominicæ doloribus. Feriâ igitur sextâ illi, post sumptam sacram Evcharistiam apparuit Dominus supra modum mæstus, ut cor ipsius confixum amplius affligeret. Comparuerunt cum eo Sanctus Pater noster Franciscus, & Sancta Marina, plurimum ipsam animantes ad perpetiendos illos dolores. Sancta, sicut aliàs consueverat, deposuit quædam sua cimelia, & inter illa anulum, quæ dedit suæ clienti. Et Dominus, quasi sibi complacens, quòd bene vellet, exhiberetque honorem illi, quam ipse summpere amabat, donavit Sanctæ Marinæ anulum longè pretiosiorē eo, quem illa dederat suæ amicæ, itâ ipsi quodammodo satisfaciens, ut ajunt, vicemq; reddens.

Idem ei evenit aliâ occasione, adeò ut

Vita Mar. de Esc. Pars II.

Sancta Marina etiam se spoliaret pretiosâ coronâ, quam in suo capite gerebat, eamque imponeret huic famulæ Dei, ut illam solaretur, & animaret in doloribus, quos tunc patiebatur, ortos ex affectuosa Dominicæ Passionis meditatione: atque cum se coram ipsa humiliaret, à qua tantis cumulabatur gratijs, dixit illi: Unde mihi, chara mea Domina, & dilecta mea, tantus favor? Sancta Marina autem ipsi respondit: Dico tibi, filia, quòd te adeò amem, ut tibi, si esset necesse, darem gloriam, quâ fruor. Tantus fuit amor, quo beata Marina istam creaturam prosequabatur.

Quodam die Sabbathi manè, dum Prima horarum Canonicarum persolveretur, audiens Missam, quæ dicebatur de purissima Deiparæ Conceptione, conspexit hanc Celsissimam Reginam, & Sacrosanctum ipsius Filium. Sanctissima Virgo tenebat in manu pulcherrimam coronam, contextam ex floribus purpureis & candidis, distinctam quoque pretiosis lapidibus; & vidit, quòd Cæli Regina eam coronam dederit Sanctæ Marinæ præsentem, quam cum Sancta eo die retinuisset, postridie donavit huic personæ, quòd tanti fieret particeps favoris, adeò ut hæc Sancta videatur esse felicitata, & prout hic loquimur, invigilare, quasi exquirendo occasiones gratificandi isti creaturæ: siquidem pretiosa dona, quæ accipit à Divino Sponso, & Sanctissima ejus Matre, statim illi impertitur, cum magna hujus summi Regis gloria, qui gaudet videns, Sanctos esse tam liberales erga suos amicos. Præterea eadem occasione se Divina Majestas exhibuit instar zelotypi amantis (hæc enim omnia, ad significandam nobis affectuum suorum teneritudinem, scit, ac solet facere hic Dominus) dum isti creaturæ abstulit cimelia ac dona, quæ illi gloriosa Marina dederat, & per unum diem retinuerat. Dixit mihi, visum sibi fuisse, ac si Sancta Marina eo tempore præ se ferret, nescio quem humilem, & ex amore profectum dolorem, propter ablata ipsi à Domino dona, quæ ab ea acceperat, quamquam postea ab eodem restituta. Et cum ipsum interrogaret, quare sibi ea abstulisset,

lisset, respondit benignissimè, id propterea factum fuisse, ut illi restituerentur meliora. Talia verò evaserunt, postquam uno die fuerunt in manibus Domini, & insuper aucta alio cimelio longè majoris valoris, quod erat crux elegantissima, & admirabilissima. Eodem tempore dum ista creatura cœlesti ex una parte perfunderetur gaudio, ob ea, quæ consequeretur, & ex alia se demergeret in abyssum suæ miseræ, agnoscens se omnibus bonis indignam, sicut in huiusmodi eventibus agere consuevit, dixit illi Sancta Marina, quòd singulariter esset protectura quandam personam sibi addictam, propter affectum, quo conabatur ejusdem Sanctæ honorem promovere: quâ patrocinate Deus illi personæ dedit duos Angelos ex ijs, qui Sanctæ in hac vita cohabitaverant. In alijs autem revelationibus ipsi dixit, se hujus, & peculiariter aliarum duarum personarum laborantium in approbanda ejus vita & miraculis, specialem fore apud Deum advocatam. Aliàs illi apparebat Sancta Marina cum Sancta Birgitta, utraque tam gloriosa, ut eam in sui amorem abriperent, & obstupescerent: præsertim S. Marina, quæ illi inter cætera dixit: Vellemus quidem, filia, te pro nostro Conventu habere; sed Franciscus te sibi vendicavit, significando ipsi, quòd esset ingressura Ordinem Sancti Patris nostri.

Summis creaturam hanc Deus excuerat doloribus, afflictam, quòd videret, quanta adversus Divinam Majestatem committerentur peccata, & ob alias causas concernentes honorem Dei: cumque eam etiam Sanctissima Dei Genitrix fuisset consolata, contulit ipsi suâ regiâ manu beneficium, quando loco duplicis coronæ spinæ, quas ijs diebus hæc serva Dei gestaverat, illi imposuit augustum sui capitis diadema. Adfuit isti favori beata Marina, & gaudens, atque aliquatenus obstricta, quòd persona ipsi adèd chara, tam singularem obtineret gratiam, voluit illam, quantum potuit, & eo modo, quem ei concedebat amor, humiliter compensare, deponensque coronam, quam habuit in suo capite, obtulit illam, cum profunda

animi demissione ac reverentia, Sanctissimæ Reginæ Angelorum; ac deinde conversa ad suam clientem, ei consuetam exhibuit affabilitatem, & benevolentiam, animando ipsam ad plura ac plura sustinenda, propter omnia, quæ cederent ad Divinum honorem.

Post alios gravissimos dolores ac tormenta, quæ ista creatura pro Deo toleraverat, & postquam illam Divina Majestas propterea liberalissimè suâ manu fuisset remunerata, apparuit ipsi quoque S. P. noster Franciscus, & benedicta Marina, à quibus fuit tenerrimis verbis confortata; atque acsi sua singillatim esse censerent beneficia, quæ illi conferebantur, Sanctus Pater agebat gratias Sanctæ Virgini, & hæc vicissim Sancto, pro favore exhibito suæ clienti. Præterea Sanctus Pater deposuit pulcherrimam coronam, quam in suo capite gestabat, & dedit illam Sanctæ Virgini, unâque pretiosam crucem dependentem ex suo collo, in qua erant eleganter effigiata quinque vulnera Servatoris, dicendo ipsi: Propter amorem, quo afficeris, & gratias, quas huic meæ clienti præstas, tibi Virgo Christi do hæc mea cimelia. Sancta reddidit, ut loquimur, par pari, & eadem verba; obtulit Sancto Patri coronam, quam ferebat in suo capite, & aliam crucem, quæ ex ipsius collo pendeat. Ista crux Sanctæ, præterquam quòd esset pretiosissima, ita ut suo splendore obscuraret, quidquid lucentis auri est imaginabile, etiam erat plenissima mysterijs. In superiore illius parte fuit expressum altissimum mysterium Beatissimæ Trinitatis, inferius autem Christus Dominus, & mytheria sacre ipsius Passionis; in reliquis verò spatijs multi Sancti & Sanctæ, Martyres, Virgines, & Confessores, cum iisdem insignibus, quæ illis hîc solent appingi. Obtulit hæc creatura, visâ tam admirabili cruce, & quanto plura in ea videbat, tantò magis optabat intelligere illius significationem. Atque tum ipsi S. Marina dixit: Filia, istam crucem, & hoc cimelium cum imaginibus, quas vides, tot Sanctorum, mihi dedit Divinus Sponsus, quia in vita sustinui omnia tormenta Sanctorum, quos in

in illa vides effigiatos. Et hoc ipsum, quod ei dixit Sancta, etiam Divina Majestas eidem creaturæ, per quoddam intimum lumen, manifestavit. In eadem apparitione alio (quotidie enim se illi spectandam exhibebat aliter, & quidem elegantissimè ornata) cimelio vidit Beatam Marinam resurgentem: erat verò redimiculum capitis, admirandis eoruscans gemmis, quod sibi dixit datum fuisse à Domino, propter dolores in capite toleratos, quando coronabatur spinis, & in eodem cruciabatur à diabolis.

Denique, ut multas alias revelationes silentio præteream, in quibus Sancta Marina huic sanctæ amicæ comparuit, & semper, ut dixi, alio ornata, atque cœlesti elegantia spectabilis, fuit ille specialis modus, quo se ipsi quadam vice repræsentavit tam admirabiliter comptam & speciosam, ut dicta creatura existimaverit, illam nunquam à se conspectam fuisse ornatorem. Erat cultus ipsius & ornatus illi similis, quò ab Ecclesia pingi solet Sancta Agnes. Vestis fuit ex tela quadam coloris candidi & rufescentis, præter modum pretiosa & elegans, conferta strobilis ex purissimo auro, qui erant distincti gemmis candidis & rubicundis, significantibus virginalem ipsius puritatem, & gloriosum martyrium. In collo habebat monilia, quæ illi cœlestis

ejus Sponsus, & S. P. noster Franciscus dederat; in manibus pretiosissimos annulos, & in sandalijs, eorundemque ligaminibus uniones & gemmas stupendas: super omnia verò erat inæstimabilis pulchritudinis corona capitis. Ex gloriosissima hac apparitione redundabat in istam creaturam quædam lætitia & gloria, quæ reddebatur attonita, & absorbebatur in sua contemplatione. Hanc jucunditatem augebat suavissima familiaritas, quæ ipsam solabatur, blandèque alloquebatur, confortando illam, ut amore sui dilecti multa pateretur. Paulò post, utpote postridie, eam rursus visitavit Sancta, cum S. P. nostro Francisco, & post alia mira, quæ ibi sunt acta, illi dixit gloriosa Marina idem quod aliàs, videlicet: Quamvis tandem Franciscus te sibi vendicet, non propterea te ego unquam deferam, neque intermitam gratificari Religiosis hujus Conventus.

Hactenus dictus P. Fr. Franciscus de Ascensione in suo juramento. Quamvis autem dicat, à se prætermittas fuisse alias multas revelationes Sanctæ Marinæ, factas huic famulæ Dei, quas referre potuisset; ego nihilominus ex ijs ipsis quas recensuit, non paucas omisi, quod sint similes præcedentibus. DEUS sit in æternum benedictus, qui est mirabilis in Sanctis suis.

A. M. D. G.

O 003

Pro-